

98. møde

Onsdag den 21. maj 2003 kl. 9.00

Dagsorden

1) Forespørgsel nr. F 56:

Forespørgsel til statsministeren og justitsministeren [om den tidligere irakiske hærchef].

Af Søren Søndergaard (EL) og Holger K. Nielsen (SF).

(Forespørgslen anmeldt 28/3 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 3/4 2003).

2) Spørgsmål til ministrene.

(Spørgetid).

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Svend Auken):

Medlemmer af Folketinget Bjarne Laustsen (S), Lene Garsdal (SF), Anders Samuelsen (RV) og Søren Søndergaard (EL) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om øget arbejdsmiljøtilsyn.

(Beslutningsforslag nr. B 170).

Forslag til folketingsbeslutning om udbygning af bedriftssundhedstjenesten for at fremme et bedre arbejdsmiljø.

(Beslutningsforslag nr. B 171).

Forslag til folketingsbeslutning om bedre værktøjer i den arbejdsmiljøpolitiske indsats.

(Beslutningsforslag nr. B 172).

Forslag til folketingsbeslutning om udvidet brug af administrative bøder ved overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen.

(Beslutningsforslag nr. B 173).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Forespørgsel nr. F 56:

Forespørgsel til statsministeren og justitsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om den tidligere irakiske hærchefs flugt fra Danmark, om hans aktiviteter siden flugten samt om forbindelser til udenlandske magter?«

Af Søren Søndergaard (EL) og Holger K. Nielsen (SF).

(Forespørgslen anmeldt 28/3 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 3/4 2003).

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til i morgen, torsdag den 22. maj 2003.

Begrundelse

Søren Søndergaard (EL):

Det er på mange måder en næsten surrealistisk og absurd sag, som vi behandler i dag, for på papiret og i hvert fald hver eneste gang, der holdes skåltaler, er Danmark jo en stor tilhænger af den internationale retsorden og af, at krigsforbrydere bliver straffet.

Men så har vi en konkret sag. Hvad sker der, når vi i Danmark har fat i en person, som er anklaget for at deltage i alvorlige krigsforbrydelser? Ja, så sker der det, at de danske myndigheder giver ham mulighed for uden nogen former for forhindring og på trods af advarsler om, hvad der ville ske, at forlade landet.

Lad os et øjeblik prøve at forestille os, at det var en person mistænkt for et enkelt mord, som fik lov til at spadserer ud af Vestre Fængsel og forsvinde i udlandet. Så ville fanden være løs i Laksegade. Så ville der ikke være grænser for, hvad forskellige politikere – især ikke hvis de var i opposition – ville have krævet og ville have gjort.

Men nu snakker vi ikke om en person, som er mistænkt for medvirken til et enkelt drab eller mord. Heller ikke 10 mord. Heller ikke 100 mord. Vi snakker om en person, som er mistænkt for medvirken til tusindvis af mord på fuldstændig uskyldige mennesker: mænd, civile, børn. Vi husker Halabджа!

På den baggrund skulle man måske forestille sig, at regeringen ville gøre alt, jeg gentager alt, ikke bare for at finde den pågældende, men også for at drage enhver til ansvar, som direkte eller

indirekte måtte være medansvarlig for fangeflugten.

Hidtil er det imidlertid ikke meget, der er sket fra regeringen. Derfor har Retsudvalget også udtrykt sin kraftige kritik af regeringens håndtering af sagen, men vi synes, at regeringen skal have en chance mere.

Derfor har SF og Enhedslisten indkaldt til den her forespørgsel, og vi ser meget frem til at høre, hvad regeringen kan oplyse i den her sag, herunder hvad regeringen rent faktisk har tænkt sig at gøre fremover for at få denne sag afsluttet på en anstændig måde.

Besvarelse

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Forespørgslen indeholder først og fremmest en anmodning om faktiske oplysninger vedrørende sagen om den tidligere irakiske hærchef og dennes forsvinden. Det vil justitsministeren redegøre for.

Jeg vil dog indledningsvis gerne gentage, hvad jeg har sagt tidligere, nemlig at det er utilfredsstillende, at hærchefen kunne forsvinde, mens han sad varetægtsfængslet i såkaldt surrogat.

Desværre er vi fortsat ikke i besiddelse af sikre oplysninger, der kan kaste lys over hverken omstændighederne omkring hans forsvinden eller hans nuværende opholdssted.

Som justitsministeren imidlertid vil redegøre for, udfoldes der ganske store bestræbelser for at opspore hærchefen for at sikre, at han kan retsforfølges for de meget alvorlige sigtelser, der er rejst imod ham.

Samtidig har justitsministeren taget initiativ til, at det i politiets regi overvejes, hvordan vi hindrer gentagelser. Det drejer sig bl.a. om at sikre et effektivt polititilsyn i de sager, hvor der kun er grundlag for varetægtsfængsling i surrogat, og om at sikre klare retningslinjer for udsendelse af efterlysninger.

Set i bakspejlet har denne sag ikke i alle henseender været håndteret optimalt. Det ændrer dog ikke på, at Danmark har en høj profil, når det drejer sig om retsforfølgning af krigsforbrydere.

Vi har som et ud af ganske få lande i verden etableret en særlig statsadvokatur til at håndtere bl.a. krigsforbrydersager, og vi har sat ressourcer og personale af til behandlingen af disse komplicerede og tidskrævende sager.

Kl. 9.05

Det er en stor udfordring for den danske anklagemyndighed f.eks. at skulle opklare og retsforfølge forbrydelser, som en irakisk hærchef måtte have begået for mere end 10 år siden langt fra Danmark. Ikke desto mindre har vi sat os for om muligt at forfølge disse sager og stille de ansvarlige til regnskab.

Ved oprettelsen af den særlige statsadvokatur har vi sendt et klart signal til omverdenen om, at vi under ingen omstændigheder vil acceptere, at krigsforbrydere finder et fristed i Danmark.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Som det vist er alle bekendt, forsvandt den tidligere irakiske hærchef fra sit hjem i Sorø den 17. marts i år. Jeg har efterfølgende ved et møde i Det Udenrigspolitisk Nævn og ved samråd i Retsudvalget udførligt redegjort for sagen, herunder om hærchefens tålte ophold her i landet, straffesagen mod ham og om politiets eftersøgning og efterlysning af ham.

I den forbindelse har Folketingets Retsudvalg modtaget en omfattende redegørelse fra Justitsministeriet om sagen vedrørende den irakiske hærchef, herunder om dennes flugt; en redegørelse fra Integrationsministeriet om personer, der opholder sig her i landet på såkaldt tålt ophold; en redegørelse fra de involverede myndigheder om den sene efterlysning af den irakiske hærchef.

Dertil kommer, at Justitsministeriet har besvaret et meget stort antal spørgsmål om sagen, herunder om hændelsesforløbet ved hærchefens forsvinden. Jeg skal derfor heller ikke i dag gentage, hvad der allerede tidligere udførligt er redegjort for.

Hvad jeg finder vigtigt at understrege er imidlertid, at Statsadvokatens efterforskning mod hærchefen for dennes deltagelse i krigsforbrydelser fortsætter, at hærchefen er efterlyst internationalt, og at hærchefen efter rettens bestemmelse nu formelt er varetægtsfængslet og vil blive fremstillet for en dommer inden for 24 timer efter at være vendt tilbage til Danmark.

Der skal derfor ikke herske nogen tvivl om, at både Statsadvokatens og regeringens klare ønske er at fortsætte retsforfølgningen af hærchefen, således at han kan blive stillet til regnskab for sine handlinger.

Det spørgsmål, som vi alle stiller os selv, er selvfølgelig, hvor den irakiske hærchef befinder sig i dag. Jeg ville ønske, at jeg kunne svare på det spørgsmål.

Det kan jeg ikke allerede af den grund, at hærchefens nuværende opholdssted fortsat ikke kendes. Statsadvokaten for særlige internationale straffesager efterforsker selvsagt intenst dette spørgsmål for at sikre, at hærchefen kan retsfølges, og jeg håber, at Folketinget har forståelse for, at jeg i sagens natur ikke i enkeltheder kan redegøre for Statsadvokatens efterforskning af hærchefens flugt, og af, hvor han befinder sig i dag. Det kunne være ødelæggende for efterforskningen og muligheden for at anholde hærchefen.

Jeg har imidlertid inden for disse rammer anmodet Statsadvokaten om en udtalelse om efterforskningen af hærchefens flugt, og Statsadvokaten har oplyst, at der ikke foreligger sikre oplysninger om den tidligere irakiske hærchefs flugt fra Danmark eller om hans aktiviteter siden flugten.

Statsadvokaten har modtaget mange oplysninger, både fra ind- og udland om den tidligere hærchefs forsvinden og hans mulige opholdssted. Alle henvendelser og oplysninger i medierne bliver undersøgt, og derudover anvender Statsadvokaturen retsplejelovens undersøgelsesmuligheder. Via bl.a. Interpol er der ud over den generelle internationale efterlysning rettet henvendelse til lande, som den tidligere hærchef kunne have tilknytning til.

Der har i pressen været oplysninger fremme om, at en amerikaner ved navnet Bob med tilknytning til CIA skulle have hjulpet hærchefen med at flygte. Statsadvokaten har undersøgt disse oplysninger og konkluderet, at der ikke er hold i disse oplysninger, og at den pågældende i øvrigt er uden forbindelser til CIA. Statsadvokaturen har i øvrigt ingen oplysninger om den tidligere irakiske hærchefs eventuelle kontakter til udenlandske magter i forbindelse med eller siden flugten.

Statsadvokaten har endelig oplyst, at man fortsætter undersøgelserne af den tidligere hærchefs forsvinden og af hans nuværende opholdssted.

Som det fremgår, forfølger Statsadvokaten alle sagens spor og følger op på de oplysninger og rygter, der måtte komme frem om hærchefens opholdssted. Jeg kan desuden tilføje, at jeg på baggrund af flere avisers teorier om, at de amerikanske myndigheder var involveret i flugten, den 2. april skrev et brev til den amerikanske ambassade og anmodede om relevante oplysninger, som de amerikanske myndigheder måtte besidde om sagen.

Jeg har i sidste uge anmodet den amerikanske ambassade om at oplyse, hvornår der kan forventes svar på min anmodning. Når svaret fra den amerikanske ambassade foreligger, vil det naturligvis straks blive videregivet til Statsadvokaten til brug den dennes efterforskning og til Folketingets Retsudvalg.

Samtidig har jeg for at forhindre lignende flugtsager i fremtiden anmodet politiet og anklagemyndigheden om at udarbejde retningslinjer for indholdet af varetægtsfængsling i surrogat i sager af denne karakter. Jeg har desuden anmodet politiet og anklagemyndigheden om at gennemgå de gældende retningslinjer om efterlysninger. Det er en gennemgang, der har til formål at sikre, at der er klare regler for fremgangsmåden og ansvarsfordelingen på dette område. Jeg forventer at modtage resultatet af overvejelserne om disse spørgsmål lige efter sommerferien.

KL 9.10

Så alt i alt vil jeg sige, at der allerede er iværksat mange initiativer også til at rette op på de steder, hvor systemerne ikke har fungeret optimalt. Men derudover synes jeg, det er væsentligt at understrege, at Statsadvokaten gør alt, hvad man overhovedet kan for at forfølge den her sag til bunds.

Forhandling

Søren Søndergaard (EL):

Jeg tror, statsministeren brugte formuleringen, at denne sag ikke i alle henseender har været behandlet optimalt. Det kan man vist kalde århundredets underdrivelse; en sag, der i den grad er blevet forkludret, og hvor en mistænkt krigsforbryder har fået lov at vade ud af Danmark uden nogen som helst former for forhindring. Det kan man vist sige er en sag, der ikke i alle henseender er blevet behandlet optimalt. Det synes jeg statsministeren har fuldstændig ret i.

Derudover vil jeg sige, at jeg er skuffet over både statsministerens og justitsministerens besvarelse af det her spørgsmål, for dels går man jo ikke særlig meget ind i de diskussioner, der har været, dels må man jo konstatere, at det er meget lidt nyt, meget lidt initiativ, der ligger, for at få denne sag opklaret.

Det højeste, man kan svinge sig op til, er et eller andet med, at nu skal man se på procedurerne. Man skal åbenbart have skrevet ned, at hvis

man møder en krigsforbryder, skal man huske at undgå, at han flygter, og hvis han flygter, skal man have skrevet ned, at så skal man huske at efterlyse ham. Og man skal have skrevet ned, at de, der skal huske at efterlyse ham, ikke først må meddele, at de vil efterlyse ham og så lade være med at efterlyse ham, sådan at tingene bliver yderligere forsinket.

Jo, der er mange ting, man kan skrive ned for at undgå forkludringer i sagerne, og det er åbenbart det, som regeringen mener er nødvendigt. Jeg synes, det er en grov mistillid til de myndigheder, som behandler de her sager, for det burde være ting, de selv kunne regne sig frem til.

Jeg synes, at der er grund til her at trække en række ting frem, som har været problemer i den her sag. For det første er der jo spørgsmålet om den manglende bevogtning af hærchefen. Vi har gentagne gange hørt fra ministeren, at der ikke var nogen advarsler om, at hærchefen kunne finde på at flygte. Det er jo ikke sandt. Ministeren er såmænd blevet advaret direkte her i Folketingssalen om, at det kunne ske. Men o.k., det har ministeren så ikke ønsket at tage alvorligt.

Men den 28. februar, altså lige inden Irakkri-gen bryder ud, er der et stort interview i Politiken, hvor den irakiske hærchef udtaler – det er afslutningen på artiklen: Jeg kan næsten ikke vente med at røre den irakiske jord og dufte den irakiske luft.

Man skulle tro, at det ville få en minister eller i hvert fald et ministerium eller i hvert fald de afdelinger under ministeriet, som har at gøre med bevogtning af den pågældende person, til at sige, at her er måske en vis risiko for, at den pågældende vil forsøge at komme hjem og indånde den irakiske luft.

Der er måske en vis risiko for det, og måske skulle vi overveje at lave en lidt bedre bevogtning end den bevogtning, der bestod i, at man hver anden dag på et fast tidspunkt kom forbi, og lørdag og søndag ringede man og hørte, og når man fik at vide, at den pågældende sov til middag, så forstyrrede man ham ikke, for det er åbenbart en ret central ret ude på landet, at man kan sove uforstyrret til middag.

Så har der været spørgsmålet om den sene efterlysning, som ministeren heller ikke kommer ind på, og som er helt uforståelig. Ministeren har stået her i Folketinget og meddelt Folketinget, at straks efter man konstaterede, at hærchefen var forsvundet, blev der udsendt en efterlysning. Men det er jo lodret usandt, det er jo lodret forkert. Ministeren har også måttet beklage det.

Hun har ikke villét forklare – det må vi jo komme ind på – hvem der var ansvarlig for, at hun gik til Folketinget med de forkerte oplysninger.

Men der gik jo 5 timer, og en del af grunden til, at der gik de 5 timer, var, at politiets efterretningstjeneste først påtog sig at udsende en efterlysning og derefter undlod at udsende en efterlysning, lod en time gå og så ringede tilbage og sagde: Det kan vi alligevel ikke gøre. Heller ikke det spørgsmål kommer ministeren ind på, selv om hun har lovet Folketinget det. Hvad er der gjort med hensyn til dem, der var ansvarlige for, at ministeren gik i salen med forkerte oplysninger?

Kl. 9.15

Så er der også forespørgslen til USA. Vi anerkender fuldt ud, at der er sendt et par breve, det synes vi er godt, men vi konstaterer også, at regeringens vilje til at få denne her sag afklaret ikke har rakt så langt, at man har brugt den oplagte lejlighed ved de møder, man har haft med repræsentanter fra USA's regering, til at rykke for svar på de spørgsmål.

Vi kan jo se, at det spørgsmål, der er stillet til USA, ikke er blevet besvaret. Hvorfor er det ikke blevet besvaret, hvorfor går der så lang tid? Man har haft mulighed for at rykke, man har undladt at rykke. Det er også helt uforståeligt, at man ikke kommer ind på det her.

Så er der endelig spørgsmålet om de danske styrkers opgave i Irak. Jeg synes jo, at i og med at Folketinget har besluttet at udsende danske styrker til Irak, må det være oplagt, at man fra ministerens eller fra statsministerens side har en vurdering af, hvilke opgaver de har i retning af efterlysning af den pågældende person, herunder hvilke aftaler man har med de øvrige besættelsesmagter i Irak om deres opgaver i forbindelse med eventuelt at fange den pågældende person. Heller ikke der var der noget svar.

Derfor er min foreløbige konklusion, at det er en meget skuffende besvarelse. Jeg håber, at der kommer mere frem i den fortsatte diskussion.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Ja, det kan godt være, at hr. Søren Søndergaard synes, at sagen er surrealistisk, men så kunne man måske have forventet nogle nyheder fra hr. Søren Søndergaard. Det kunne man ikke høre. Jeg kan sige, at Venstre tager de to ministres redegørelse til efterretning både for så vidt angår det faktuelle, og statsministeren og justitsministerens vurderinger af sagen.

Det er jo sådan, at Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti, der i Retsudvalget fremtræder som et mindretal, her i Folketingssalen har flertal og har afgivet et beretningsbidrag i Retsudvalget, og det kan Venstre helt henholde sig til. Vi har givet udtryk for, hvad vi mener om den sag i det beretningsbidrag, og det skal jeg gerne gentage.

Vi finder det naturligvis, som også ministeren selv har været inde på, fortsat utilfredsstillende, at den pågældende stak af. Vi finder, at det er rigtigt, at man har påtalt det over for de pågældende myndigheder, og at der nu er taget initiativ til, at reglerne om efterlysning m.v. strammes op.

Så har vi også hele tiden været af den opfattelse, at reglerne om tålt ophold skal strammes op, og er der tale om alvorlig kriminalitet, skal der ske frihedsberøvelse. Det mener vi fortsat, og det har vi gjort gældende under hele sagen.

Så er vi selvfølgelig som hr. Søren Søndergaard meget optaget af, at hærchefen bliver retsforfulgt, og som justitsministeren også har nævnt det, har man jo netop oprettet en særlig statsadvokatur og forsøger at finde ud af, hvor denne hærchef nu engang er.

Men jeg kan ikke lade være at sige til hr. Søren Søndergaard, at det er en imponerende omsorg for retshåndhævelsen i Danmark, som hr. Søren Søndergaard har gjort gældende i denne sag. Den må naturligvis røre mit hjerte. Og jeg håber, at den omsorg for retshåndhævelsen nu også vil gøre sig gældende, når vi skal stemme om rockerloven om ikke så lang tid.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det var jo noget af en afslutning; der har ikke været retssikkerhed i denne her sag, så derfor skal der heller ikke være det i forbindelse med rockerloven, jeg forstod ikke helt sammenhængen. Men jeg synes, at fru Birthe Rønn Hornbechs indfaldsvinkel er interessant, nemlig at det er folketingsmedlemmerne, der skal komme med nyheder i denne her sag.

Men det er jo ikke folketingsmedlemmerne, der har en forpligtelse til at undersøge denne her sag. Det er jo ikke folketingsmedlemmerne, der har en forpligtelse til at sørge for, at hærchefen bliver fundet. Det er sådan set regeringen og myndighederne. Men vi har en forpligtelse til at se til, at myndighederne og regeringen rent faktisk gør deres arbejde.

Jeg vil da også godt spørge, hvilken holdning fru Birthe Rønn Hornbech har til, at der her i salen er givet de forkerte oplysninger fra justitsministeren om, at der skete en øjeblikkelig eftersøgning af hærchefen, når det ikke var sandt.

Kl. 9.20

Er det noget, som Venstre accepterer, at der er givet de forkerte oplysninger i sagen? Det er ikke noget, der fremgår af den beretning fra Retsudvalget, som Venstre har været med til at lave, så derfor må jeg spørge direkte: Er det noget, Venstre accepterer, at der gives den slags forkerte oplysninger i Folketingssalen?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes, at Venstres attitude her er interessant, sådan en meget afslappet attitude.

Hvis vi går tilbage til den 4. oktober 2001, da der var åbningsdebat her i Folketinget, det var lige efter, at hærchefens befinden sig her i Danmark blev kendt, da kunne Venstre bruge det her i den valgkamp, man vidste var lige forestående. Dengang var der ikke grænser for hysteriet hos partiet Venstre.

Venstres ordfører han talte om, at der opholder sig meget groft kriminelle mennesker, der har begået de grusomste forbrydelser. De borgerlige ordførere var helt oppe i skyerne af forgælelse over den her sag.

Når nu det viser sig, at manden er forsvundet under en borgerlig regering, så ville det være interessant at få at vide, hvad regeringspartierne har tænkt sig at gøre, herunder en besvarelse af hr. Søren Søndergaards tidligere spørgsmål:

Vil Venstre medvirke til, at der bliver givet direkte ordre til danske soldater og til besættelsesmagten om, at de skal arrestere hærchefen, at der skal gøres noget særskilt af besættelsestroppe for at få den mand udleveret til Danmark?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg lyttede også spændt til Venstres ordførers tale, og inden den rigtig kom i gang, så var den jo slut. Derfor synes jeg ikke, vi rigtig fik noget svar på det tredje spørgsmål, som forespørgerne har stillet, nemlig om redegørelsen for hans forbindelser til udenlandske magter.

Det er jo fuldstændig i orden, at Venstre gerne vil have mistænkte krigsforbrydere retsforfulgt, det havde jeg også forventet at man ville sige, men det er jo ikke nok bare at sige, at man har oprettet et statsadvokatur i Danmark, og man ef-

tersøger ham, og han er varetægtsfængslet in absentia, og hvad der ellers er foretaget.

Jeg synes, det ville være interessant at høre, hvad partiet Venstre vil gøre for at sikre, at den person, når han findes, hvor end i verden det måtte være, udleveres til Danmark for at blive retsfulgt, eller at man sikrer sig, at han bliver retsfulgt det sted, hvor han pågribes.

Jeg synes, det er meget interessant også for retsfølelsen, ikke blot i Danmark, men også i de befolkninger, han er beskyldt for at have medvirket til overgreb på, at man kan sikre sig, at han bliver retsfulgt der, hvor han nu end måtte være. Kan vi ikke få et bud på det fra partiet Venstre?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jamen både justitsministeren og jeg kan jo kun beklage, at der gik kuk i den timeplan, som justitsministeren blev sendt til Folketinget med.

Så vil jeg bare sige til hr. Holger K. Nielsen, som sagde, at Venstre var oppe på de høje nagler i valgkampen: Nej, det var Venstre nemlig ikke, og ordføreren for Venstre er ikke en han, det er mig. Jeg har faktisk med vilje aldrig ytret mig i den sag, det var der til gengæld andre, der gjorde, der var oppe på de høje nagler.

Nu har hr. Holger K. Nielsen jo ikke siddet i Retsudvalget i mands minde og heller ikke deltaget i de samråd, der var, men havde hr. Holger K. Nielsen deltaget i de samråd og læst aviserne igennem, så ville han også vide, at det ikke er en sag, vi har blandet os i. Og jeg vil ikke ind i nogen diskussion om det, som hr. Holger K. Nielsen kalder besættelsesmagten.

Jeg vil bare sige til fru Elisabeth Arnold det, jeg allerede har sagt i mit første indlæg, at regeringen har forsikret om, at man vil gøre alt, hvad man kan med alle til rådighed stående midler – inden for dansk juras grænser, går jeg ud fra, at fru Elisabeth Arnold også mener – for at få hærchefen retsfulgt.

Mere kan der ikke siges om det, og jeg går ud fra, at vi er enige om, at vi ikke skal indføre alle mulige nye retsgrundsætninger i den anledning.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det fru Sandy Brinck for en kort bemærkning, og efter hende er det hr. Søren Søndergaard og hr. Holger K. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Jeg sad såmænd også klar med blok og pen til at gøre notater, for fru Rønn Hornbech plejer såmænd nok at kunne aflevere noget, som er interessant nok til at skrive ned på blokken, men vupti var det ovre.

Kl. 9.25

En ting bed jeg dog mærke i, og det var, at fru Birthe Rønn Hornbech nævnte, at Venstre ønsker en retsforfølgning af den tidligere hærchef. Det havde jeg sådan set også forventet, men det kan jo gøres på mange måder, og derfor må jeg spørge Venstre, om jeg må forstå det sådan, at en sandhedskommission ikke rækker i forhold til en mistænkt for krigsforbrydelser af denne her art.

Et andet spørgsmål, som jeg synes, Venstre bør svare på, er: Hvis rygterne om, at den irakiske hærchef befinder sig i Irak, holder, hvad forventer Venstre så der sker?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Fru Birthe Rønn Hornbech beklager sammen med justitsministeren, at der gik kuk i timeplanen. Det er sådan set slet ikke interessant. Det kan enhver, havde jeg nær sagt, overbevise sig om, at der gjorde.

Det interessante er at få et svar på, hvorfor justitsministeren gik herved i Folketinget efterfølgende og gav forkerte oplysninger, forklarede i Folketinget, at der straks var blevet igangsat en eftersøgning, selv om der gik 5 timer. En klokkeklar forkert oplysning til Folketinget. Det kan man selvfølgelig også beklage.

Men det interessante er jo, hvad der vil blive gjort ved det. Hvem er det, der har forsynet justitsministeren med de forkerte oplysninger, der gør, at justitsministeren går herved i Folketingsalen og giver forkerte oplysninger til Folketinget? For det håber jeg da er tilfældet. Jeg håber da ikke, at det er justitsministeren selv, der har fundet på at give Folketinget forkerte oplysninger.

Vi har spurgt, hvad der sker med henblik på at få afklaret, hvem der har givet de forkerte oplysninger. Justitsministeren har lovet at lave sådan en undersøgelse, men har ikke lavet den. Og jeg forstår, at Venstre er fuldstændig ligeglade. Det interesserer ikke Venstre, at der i denne her sag er givet forkerte oplysninger i Folketinget eller hvorfor. Jeg vil spørge fru Birthe Rønn Hornbech, om det virkelig forholder sig sådan.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Den person, jeg citerede, var hr. Svend Aage Jensby, han er i dag forsvarsminister. Jeg går ud fra, at han også dækker holdningerne hos fru Birthe Rønn Hornbech. Jeg ved godt, der af og til i Venstres gruppe er sådan lidt uenighed om nogle ting, men jeg går da alligevel ud fra, at det, den nuværende forsvarsminister sagde dengang, også dækker Venstres holdninger.

Det, Venstre sagde dengang, var, at her var tale om en masseorder, der var kommet til Danmark, og det var en skandale, at regeringen ikke havde gjort noget for at forhindre, at han var kommet til Danmark.

Nu har vi en helt anden historie. Nu har vi fået en anden regering, og den kan ikke sørge for, at manden kan blive her i Danmark. Han får lov til at flygte. Man gør reelt ikke noget som helst for, at han skal tilbage til Danmark.

Derfor er det jo interessant, at fru Birthe Rønn Hornbech ikke vil forholde sig til hele spørgsmålet omkring besættelsesmagten. Men det er jo det helt relevante her, om regeringen vil drage omsorg for, at denne besættelsesmagt, som Danmark er en del af, vil gå direkte efter at få hærchefen anholdt, så han kunne føres tilbage til Danmark og blive retsforfulgt.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg kan sige til fru Sandy Brinck, at man kan jo stille flere hundrede scenarier op i denne her sag, og så kan man, som fru Sandy Brinck, henviser til rygter. Det forholder jeg mig ikke til, og man får mig ikke ud på gratis ved at opstille nogen som helst form for scenarier.

Til hr. Søren Søndergaard må jeg sige, at forespørgslen jo ikke er rettet til mig. Jeg har ikke sat mig til at være sandhedskommission over for justitsministeren endsige forsøgt mig med en løgnedetektor. Nej, jeg er selvfølgelig sikker på, at det ikke er noget, justitsministeren selv har fundet på.

Til hr. Holger K. Nielsen må jeg sige, at jeg er uden kendskab til, hvad hr. Svend Aage Jensby sagde i valgkampen. Jeg forholdt mig til sagen, da den verserede i Retsudvalget. Jeg har noteret mig, at hr. Holger K. Nielsen vurderer, den pågældende er masseorder, og så skal han naturligvis dømmes.

Men man får nu ikke mig til at kalde nogen masseorder, før de er dømt. Det plejer sådan

set også at være SF's retspolitik. Det er sådan et omvendt rollespil i dag.

Kl. 9.30

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Det var ikke meget svar, jeg fik, må jeg jo indrømme, men så prøver vi igen.

Altså for det første kan fru Birthe Rønn Hornbech jo sige nok så mange gange, at Venstres ordfører ikke vil forholde sig til tankespind. Så må jeg spørge på en anden måde: Hvilke forventninger har Venstre til koalitionen, som har kontrollen over Irak? Forventer Venstres ordfører, at man leder efter den tidligere irakiske hærchef? Har man nogen forventning om, at man rent faktisk pågriber vedkommende, sådan at vedkommende kan blive stillet til ansvar?

Jeg går ud fra, at det store regeringsparti er enig med Socialdemokraterne i, at folk, der har den slags grove sigtelser hængende over hovedet, skal retsforfølges, og derfor undrer det mig også, at Venstres ordfører ikke forholder sig til måden, den retsforfølgning skal ske på.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Til fru Birthe Rønn Hornbech, som jeg håber for en gangs skyld vil høre efter, hvad man siger heroppefra: Jeg har ikke kaldt nogen for masseorder. Jeg har citeret den nuværende forsvarsminister, dengang hr. Svend Aage Jensby, for det, han sagde den 4. oktober 2001, og jeg citerer igen:

»... at der i Danmark opholder sig grove, grove kriminelle mennesker, der har begået de grusomste forbrydelser.«

Det var tonen dengang hos alle de borgerlige partier, hos partiet Venstre, hos De Konservative, hos Dansk Folkeparti. Det var tonen dengang, fordi man skulle bruge den her sag i valgkampen.

Nu har man fået regeringsmagten, og så tør det nok antydes, at det har ændret sig. Så vil man bogstavelig talt ikke røre en finger for at få ham udleveret til Danmark igen. Jeg synes, det er meget, meget sigende.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Altså man kan jo gøre alt, hvis man har et flertal i Folketinget. Det er jo åbenlyst. Og det der med, at man ikke må sige usandheder i Folketinget og ikke bevidst må vildlede Folketinget, jamen det

er jo også kun noget, der gælder, hvis man har et flertal imod sig. Det forstår jeg da godt. Hvis man ikke har et flertal imod sig, må man reelt godt sige ting, som ikke er korrekte, medmindre der er et moralsk flertal i Folketinget, et moralsk flertal, som altid siger: Nej, det kan vi ikke have, vi kan ikke have, der bliver givet forkerte oplysninger til Folketinget.

Jeg troede, at fru Birthe Rønn Hornbech tilhørte et sådant moralsk flertal. Nu er jeg kommet i tvivl, for det her handler jo ikke om en løgnedetektor. Ministeren har erkendt, det er sket i en besvarelse af spørgsmål nr. 341 fra Folketingets Retsudvalg, at ministeren har givet oplysninger, der ikke var korrekte, hun beklager det, og vi er glade for, at ministeren beklager det, og vi håber sådan set ikke, at det er ministeren, der bevidst har gjort det.

Derfor har vi også stillet spørgsmålet: Kan vi få en undersøgelse af, hvem det er, der har givet ministeren de forkerte oplysninger, som ministeren har videregivet til Folketinget, sådan at der kan blive slået ned i forhold til dem, der giver ministeren forkerte oplysninger? Men det vil ministeren ikke svare på.

Spørgsmålet er: Hvad vil Venstre?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jamen nu gav hr. Søren Søndergaard jo selv svaret. Der er stillet 117 spørgsmål i Retsudvalget, der er besvaret også om den sag, og som jeg indledte min ordførertale med at sige: Jeg henviser til de redegørelser, der er afgivet i dag. Og jeg kan tilføje: Jeg henviser til alle de svar, der i ugevis er tilflydt Retsudvalget fra Justitsministeriet. Og nærmere kan jeg ikke komme det.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Birthe Rønn Hornbech har sagt mindst én gang i dag, at det ikke er hende, der er minister. Det tror jeg hun skal være glad for. Hvis hun havde givet de her svar og havde været minister, så var hun blevet anklaget for foragt for Folketinget.

Sådan nogle ikkesvar med den gang henvisning til, at der er ministre, der har svaret på en måde i udvalg osv., som hun fuldstændig henholder sig til, er i hvert fald foragt for kollegerne og for den fri debat i Folketinget.

Vi får ingen svar på, hvad vi spørger om. Venstres ordfører har ingen selvstændige holdninger. Man bukker sig fuldstændig ind under,

hvad ministeren har svaret. Jamen det var da en udmærket klarhed at få over tingene i Venstre.

Kl. 9.35

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Jeg må sige, at det er en meget pudsig oplevelse, det her. Sjældent har jeg om nogen sinde overhovedet oplevet fru Rønn Hornbech have så få holdninger til noget som helst. Altså vi plejer dog i det mindste at kunne komme ind til kernen af en problemstilling igennem en ordentlig diskussion med fru Rønn Hornbech. Men i dag får vi ingenting.

Jeg synes ikke, at det er noget utidigt spørgsmål, når jeg nu for tredje gang spørger: Når der står i beretningen, som Venstre har stemt for, at man effektivt skal retsforfølge, så spørger jeg: Hvordan? Når man effektivt skal eftersøge manden, så spørger jeg: Hvordan?

Venstre må da have gjort sig nogle tanker om, hvordan det her blæk på papir skal komme ud i virkeligheden, og jeg nægter at tro, at fru Rønn Hornbech ikke har holdninger til det her. Jeg kan kun gisne om, hvorfor hun ikke siger det.

Første næstformand (Svend Auken):

Så går vi videre i ordførerrækken, og den næste ordfører er netop fru Sandy Brinck.

Sandy Brinck (S):

Socialdemokraterne ønsker en international retsorden, som sikrer, at forbrydere ikke bare slipper, fordi de krydser en landegrænse, og det gælder selvfølgelig i særlig grad folk, som er mistænkt for folkedrab. Det kræver internationale regler, men det kræver i høj grad også, at vi i Danmark leverer vores konkrete bidrag, ikke kun ved at indarbejde reglerne i dansk lov, men ved i praksis at kunne levere varen.

Det kniber det altså noget med for den nuværende regering. Først havde vi hele sagen om Sakajev. Her lå efterlysningen først og samlede støv i politiets indbakke, og da der endelig kom skred i tingene, gav man ham en tolk med tætte forbindelser til det russiske styre. En pinlig affære, som burde have givet anledning til selvransagelse.

Det efterfølges så af, at en krigsforbrydersigtet forlader Danmark. Han går simpelt hen ud og ryger en cigaret, mens konen svarer politiet, at han sover og derfor ikke kan komme til telefonen. Det er så himmelråbende latterligt, at enhver, som ville have antydet, at noget sådant

kunne ske, ville være blevet lynchet som usaglig,

Men her slutter absurditeterne ikke. Da man så finder ud af, at den tidligere hærchef hverken er ude for at ryge eller sover til middag, men faktisk er forsvundet, ja, så venter man 5 timer med at efterlyse manden. Det er et hændelsesforløb, som er fuldstændig ubegribeligt, ja, utroværdigt.

Dermed starter selvfølgelig alverdens rygter om, hvorfor regeringen har opført sig så tåbeligt og ansvarsligt. Regeringen kan ikke fortænke nogen i, at der starter spekulationer.

Socialdemokraterne kræver, at regeringen klart afviser, at udenlandske efterretningsvæsen har været involveret i hærchefens forsvinden. Og Socialdemokraterne kræver, at regeringen får strammet op på proceduren, sådan at vi kan være sikre på, at krigsforbrydermistænkte i dansk varetægt, ja, dem har Danmark rent faktisk styr på. De skal stilles til ansvar for deres forbrydelser, og det kræver sådan set ikke nye regler. Det kræver blot, at justitsministeren havde beordret øget tilsyn med hærchefen.

Helt enkelt er dette jo en sag, hvor regeringen på sine egne præmisser har spillet fallit. Mens regeringspartierne sad i opposition, kunne det kun gå for langsomt med at få hærchefen bag tremmer. Ja, den nuværende vicestatsminister lovede, at i samme sekund Danmark fik en borgerlig regering, skulle der nok komme andre boller på suppen.

Det leder mig hen til at spørge: Står regeringen fast på sit regeringsgrundlag på dette punkt, eller står man fast på den nuværende situation, som jo altså er en virkelighed, efter man har haft regeringsmagten i mere end 1 år? Det er en horribel historie set i bakspejlet, men vi er selvfølgelig også på den baggrund bekymrede for det videre forløb. For sagen slutter ikke her, og den slutter ikke, førend den tidligere hærchef er stillet til ansvar. Vi kan godt læse, at regeringen skriver, at de vil virke for retsforfølgelse, men det står os noget uklart, hvordan man gør i praksis.

Kl. 9.40

Det er efter Socialdemokraternes holdning uholdbart, at rygterne stadig svirrer om, at hærchefen befinder sig i områder, som koalitionen, herunder Danmark, kontrollerer, uden at det tyder på at få konsekvenser for sagen.

Der er intet i denne sag, som er gået, som man kunne ønske eller forvente, og derfor er der god grund til at udtrykke kraftig kritik af rege-

ringens håndtering. Det er ganske enkelt ikke et værdigt bidrag, Danmark her har givet til en international retsorden.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Peter Skaarup for en kort bemærkning og derefter hr. Helge Adam Møller.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Vi er naturligvis enige med Socialdemokraterne i, at der er grund til at udtrykke kritik af forløbet i den her sag. Men jeg vil godt spørge Socialdemokraterne, om Socialdemokraterne har tænkt over, hvad det overhovedet skyldes, at vi står i hele miseren omkring hærchefen, hans forsvinden, hele den farce, det forløb, som vi har været vidne til her i Folketinget.

Der er den grundlæggende holdning jo, at hærchefen er kommet til Danmark under den tidligere regering på grund af en alt for lemfældig udlændingepolitik. Derfor vil jeg godt spørge fru Sandy Brinck, om fru Sandy Brinck ikke erkender et medansvar for, at vi står i den suppedas med hærchefen, i og med at det altså var den tidligere socialdemokratisk-radikale regering, der havde en lemfældig udlændingepolitik, der gjorde, at hærchefen overhovedet kom til Danmark.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Der var jo mange ting, man kunne stille spørgsmål om til fru Sandy Brinck, men lad mig koncentrere mig om en enkelt af de sidste. For nu forstod jeg, at det var for dårligt af regeringen, at man ikke havde fundet hærchefen, når han efter nogle af rygterne befinder sig i Irak, og at han befinder sig, som fru Sandy Brinck sagde, på et område, der er kontrolleret af danske militære styrker.

Mig bekendt har vi ikke nogen danske militære styrker i Irak. Vi har »Sælen«, der ligger på et værksted, og korvetten, der er på vej hjem, og vi er på vej til at sende 380 mand, der sejler om et par uger og er dernede om halvanden måned.

Lad mig også gøre fru Sandy Brinck opmærksom på, at Irak er 10 gange større end Danmark; det er altså på størrelse med Frankrig; der bor 22 millioner mennesker, og Danmark har ingen soldater dernede. Det er altså ret let for en enkelt person at gemme sig. Tænk bare, hvor let man kan gemme sig på Christiania, indtil vi får ryddet det.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Først skal jeg da glæde mig over, at Dansk Folkeparti er enig i, at der er grund til at udtrykke kritik. I en lang periode var vi faktisk af den opfattelse, at Dansk Folkeparti var enig i, at der skulle udtrykkes kraftig kritik. Hr. Peter Skaarup vil jo vide, at hr. Peter Skaarup og jeg faktisk havde formuleret en tekst til en beretning, hvor der stod »kraftig kritik«. Men så kom der nogle motorveje og noget andet, man skulle have forhandlet på plads, og så blev det til en lidt mindre næse med Dansk Folkepartis billigelse. Det må man selvfølgelig selv om. Det synes jeg måske ikke er det smukkeste, jeg har set.

Men det er stadig sådan, at folk kan komme på tålt ophold i Danmark, og tålt ophold betyder, at man ikke får asyl. Så det ansvar er noget, vi bærer bredt i denne sag; det er faktisk internationale konventioner, der gør, at man ikke kan sende dem tilbage.

Til hr. Helge Adam Møller, som noget fortegnede det, jeg sagde, men hvor jeg har allermost lyst til at undre mig over, at det er det, der nu skal blive hr. Helge Adam Møllers netop. For hr. Helge Adam Møller var jo netop den person, der under den tidligere regering, mens hr. Helge Adam Møller sad i opposition, krævede den daværende justitsministers afgang. Og jeg skal love for, at temperamentet er kommet noget ned, efter at justitsministeren nu er en partikolega og ikke en socialdemokrat.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Fru Sandy Brinck svarede ikke på spørgsmålet, så det vil jeg godt bede fru Sandy Brinck om at gøre.

Kl. 9.45

Spørgsmålet lød i al sin enkelthed: Er det ikke korrekt, at det var under den tidligere socialdemokratiske-radikale regering, at hærchefen kom ind i Danmark? Det var under den tidligere socialdemokratiske-radikale regering, at man i stor stil accepterede, at mistænkte krigsforbrydere kom ind i landet, og det var her hele den skandale omkring krigsforbrydere, der kom til Danmark, som ikke er blevet retsforfulgt endnu, kom til.

Er det ikke et problem for en socialdemokratisk ordfører her i dag at kritisere det fra alle verdenshjørner uden at nævne det simple faktum, at det var under den regering og det regeringsparti, som Socialdemokraternes ordfører her i

dag, fru Sandy Brinck, kommer fra, at man lukkede krigsforbrydere ind i Danmark?

Det er det essentielle her, og det vil jeg godt bede fru Sandy Brinck om at svare på. Er det ikke korrekt? Føler man ikke et medansvar?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Det er da helt rigtigt, at jeg opfordrede den tidligere statsminister til bl.a. på grund af en mærkelig og uforståelig håndtering af andre elementer i sagen at udskifte sin justitsminister. Det lyttede den tidligere statsminister ikke til. Men jeg kan jo konstatere, at det gjorde befolkningen, så de klarede sagen for mig 3 måneder senere, og det er jeg taknemmelig for.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Til hr. Peter Skaarup: Der er jo ikke nogen, i hvert fald ikke jeg selv, som under hele det her forløb har forsøgt at benægte, at hærchefen blev opdaget, om man så må sige, under den tidligere SR-regering, heller ikke, at det var uheldigt, at det ikke var blevet opdaget, heller ikke, at der ikke havde været den kommunikation mellem udlændingemyndighederne og politiet. Det var jo derfor, at den tidligere justitsminister lavede et jurisdiktionsudvalg, som gjorde, at man efterfølgende kunne lave den særlige statsadvokatur, sådan at man kunne efterforske det.

Vi kan godt konkurrere om, hvem det er mest pinligt for, hvis det er det, vi skal, frem for at holde os til substansen, men i det billede synes jeg måske godt, at man kan spørge, om det mest pinlige er, at man ikke ved, at manden er her, og at han går frit rundt i Danmark, eller at man ved, at manden er her og går frit rundt ikke bare i Danmark, men i verden.

Hvis det var en skandale under SR-regeringen, så har vi at gøre nu med en dobbelt skandale. Det, der sker i øjeblikket, er dobbelt så pinligt. Her har man vidst, at manden var i Danmark. Man har vidst, hvilke mistanker der var. Man har oven i købet varetægtsfængslet manden – godt nok i surrogat – og alligevel forsvinder han. Det synes jeg ærlig talt overgår hele det tidligere forløb under SR-regeringen med mange, mange mil.

Til hr. Helge Adam Møller, som siger, at befolkningen så udskiftede justitsministeren for hr. Helge Adam Møller: Jo, det gjorde de jo, og det var der sikkert flere grunde til end hærchefen. Men under valgkampen kom der jo lige nøjagtig

i forhold til den her sag gyldne løfter, bl.a. fra hr. Helge Adam Møllers partiformand, som sagde, at i samme sekund, der kom en ny borgerlig regering, skulle den slags krigsforbrydere bag lås og slå – i samme sekund.

Det er jo ligesom ikke det, der er sket. Derfor kan man selvfølgelig godt begynde at tale om valg og om befolkningens valg truffet på baggrund af denne sag, men i så fald er det vælgerbedrag, vi i øjeblikket er vidne til.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det klæder da ikke fru Sandy Brinck som ordfører at komme med alle mulige bortforklaringer i forhold til det klare spørgsmål, som jeg stillede: Føler man ikke et stort ansvar? Det er vel fuldstændig soleklart, at havde man ikke haft den slappe udlændingepolitik under den gamle regering, havde hærchefen ikke været i Danmark. Så klart er det vel.

Det er det, der bør være konklusionen på svaret fra fru Sandy Brinck. Vi havde ikke haft alle de problemer med hærchefen og andre mistænkte krigsforbrydere i Danmark, hvis ikke det havde været sådan, at den socialdemokratisk-radikale regering havde haft en så lemfældig, slap og elendig udlændingepolitik.

Kl. 9.50

Det er man ved at erkende noget nu. Der er kommet nogle oplæg på det seneste, hvor man erkender, at der nok også har været nogle problemer. Nu er det et problem med den tilstrømning af asylsøgere, der er kommet til Danmark, mener man hos Socialdemokraterne.

Derfor vil det også klæde Socialdemokraterne her i debatten i dag omkring hærchefen at erkende, at hvis han ikke var kommet ind i landet, havde vi ikke haft de problemer, vi står over for i dag. Vil fru Sandy Brinck ikke erkende det?

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Det er jo et lidt mærkeligt spørgsmål, for hvis manden ikke havde været her, havde vi selvfølgelig ikke haft problemet. Det vil jeg godt medgive hr. Peter Skaarup.

Men jeg vil altså ikke acceptere, at det skal være udtryk for en slap udlændingepolitik, at folk ikke får asyl. Det er jo den omvendte verden. Den tidligere irakiske hærchef fik netop ikke asyl. Det er der altså ikke ændret på. Det kan jeg ikke i min vildeste fantasi få til at blive til noget slapsvanseri.

Jeg synes, at det, der er slapt og sølle, er, at man, når man ved, han er her, tillader, at en cigarettur i gården bliver til en tur direkte over grænsen og ud i verden. Det synes jeg er slapt og sølle, det synes jeg er skandaløst, og jeg kan ikke forstå, at Dansk Folkeparti holder hånden over regeringen i det her spørgsmål.

Første næstformand (Svend Auken):

Hr. Peter Skaarup som ordfører.

Peter Skaarup (DF):

I Dansk Folkeparti er vi meget bekymrede for, at det under den tidligere regering, som vi netop har været inde på, skulle være lykkedes et større antal mistænkte krigsforbrydere at komme ind i landet, herunder hærchefen.

Vi mener grundlæggende, at det var en katastrofe, og at det har været udslag af den katastrofale og elendige udlændingepolitik, man har ført under den gamle regering.

Vi mener derfor også, at Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre står med et helt afgørende ansvar for, at vi har stået i den suppedas med hensyn til hærchefens ophold i Danmark og al den omtale, diskussion og alle de ressourcer, der er blevet brugt i det danske samfund på den sag.

Derfor er det grundlæggende også sådan, at vi tilkendegiver her i dag under debatten, at det er under den gamle regering, at problemerne er opstået omkring hærchefen. Men det siger sig selv, at myndighedernes håndtering i forbindelse med hærchefens forsvinden selvfølgelig ikke har været rimelig, og det er i den sidste ende ministerens ansvar, at de myndighedshåndteringer ikke har været på plads.

Det, det koncentrerer sig om for vores vedkommende i kritikken, er det forhold, at Statsadvokaturen beder om, at den fængsling, der skal ske, mens man undersøger hærchefens sag, kun er i surrogat, for det gør med de besøg og de op-ringninger, der har været, at hærchefen får mulighed for at forsvinde. Det er selvfølgelig under al kritik, når det er alvorlige forbrydelser, som han muligvis har begået, og som man er i gang med at undersøge.

Det er også kritisabelt, da hans forsvinden sker, at man ikke sørger for, at den efterlysning hurtigt kommer af sted, og at man ikke hurtigt advarer lufthavne og andre steder, hvor den pågældende måtte tage af sted fra, om, at vi her har at gøre med en person, der er efterlyst og er forsvundet under varetægt i surrogat. Det er

selvfølgelig kritisabelt, at der går så lang tid, som vi alle efter sagsforløbet ved at der går.

Det er uacceptabelt, og derfor har Dansk Folkeparti også sammen med regeringspartierne og også andre partier i Retsudvalget – alle partier – udtrykt kritik af den håndtering.

Vi har så også peget på i vores kritik, at vi er nødt til at se fremad. Et er, hvad der der sket. Den gamle regering har sørget for, at hærchefen kom ind i Danmark. Det er det helt grundlæggende problem. Men det har også været sådan, at der har været fejl i myndighedernes håndtering. Men vi er også nødt til at se fremad, og der har specielt været to punkter, som vi har fokuseret på under behandlingen af denne her sag, og det vil jeg også nævne her i Folketinget i dag.

Det ene handler om fremtiden for hærchefen. Der mener vi grundlæggende, at det skal være sådan, at har manden begået alvorlige krigsforbrydelser, skal man selvfølgelig sørge for, at han bliver retsforfulgt for det.

Kl. 9.55

Vi mener grundlæggende, at det bør ske i sammenhæng med de øvrige retsforfølgninger, der må formodes at finde sted i Irak, efter at Saddam Husseins regime er væltet. Der vil være – vi ved det alle sammen fra medierne – en række personer, som man har efterlyst, som man søger efter, som man efterfølgende formentlig vil kunne retsforfølge. Der mener vi, at hærchefen i det retsopgør vil kunne retsforfølges, hvis det er, at han har begået noget, der er kriminelt, hvad mange mener at han har gjort.

Det ville være meget uoverskueligt for danske myndigheder og for danske retter at efterlyse alle de personer, der skal vidne i en sag, hvis den måtte foregå i Danmark. Derfor mener vi, at det skal foregå lokalt i Irak sammen med retssager mod de øvrige krigsforbrydere efter Saddam Husseins styre.

Den anden del, vi har fokuseret på i Dansk Folkeparti som det fremadrettede, er, at der i Danmark ud over hærchefen lever andre personer, som har været i landet nogle år, som også er på tålt ophold, og som også er eftersøgt for krigsforbrydelser.

Der mener vi, at man er nødt til at stramme procedurerne i disse sager mod folk, som er anklaget for krigsforbrydelser. Det nytter ikke noget at fokusere indsatsen, som jeg synes at der har været en tendens til fra bl.a. Socialdemokraternes side, udelukkende på hærchefen og de problemer, der har været dér.

Vi mener grundlæggende, at Socialdemokraterne selv kunne have undgået dem ved at lade være at lukke manden ind i første omgang, men vi mener altså også, at det er vigtigt at fokusere på de øvrige personer på tålt ophold, som regeringen i sit regeringsgrundlag sagde skulle sidde i den lukkede afdeling i Center Sandholm. Det har vi følt har været vigtigt at få fulgt op på, og derfor står der i beretningen også noget om det.

Der er det fremadrettede forhold, som er helt afgørende for denne her sag, at vi sørger for, at andre personer ikke kommer i den samme situation som hærchefen.

Grundlæggende mener vi altså, at der er grund til at udtrykke kritik af specielt den gamle regerings håndtering af denne her sag, men også af den nuværende.

Første næstformand (Svend Auken):

Der er foreløbig fire korte bemærkninger, og den første er hr. Holger K. Nielsen, den næste er fru Sandy Brinck, den tredje er hr. Søren Søndergaard, og den fjerde er fru Elisabeth Arnold, men det er først efter, at hr. Peter Skaarup har haft mulighed for at svare.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg tror, at mange har sådan undret sig over, hvordan det gik til, at Dansk Folkeparti faldt til patten til sidst. Det er ikke første gang, naturligvis, at de er faldet til patten, når de er blevet udsat for pression fra regeringen, men jeg tror i virkeligheden, at forklaringen ligger et helt andet sted end det, der har været fremme, nemlig at hærchefen i virkeligheden er og var regeringens og Dansk Folkepartis egen mand.

Sandheden er, at hærchefen har været til stor nytte for den amerikanske krigsførelse. Han skulle bruges af USA, han skulle bruges af Danmark, han skulle bruges af Dansk Folkeparti, han er deres mand til stor nytte for Dansk Folkeparti og for regeringen i den amerikanske og danske krigsførelse, og derfor er det meget naturligt, at man ser gennem fingre med alt det her.

Helt ærligt, jeg kan ikke se andre forklaringer, end at der er en stor interesse for USA i, at han skulle bruges i krigsførelsen, han skulle til Irak, han kunne bruges, og derfor synes jeg også, at vi har en god forklaring på, hvad det er, der er sket, bl.a. i Dansk Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Det er jo sådan set forståeligt nok, at Dansk Folkeparti ikke har store forventninger til en socialdemokratisk ledet regering, men jeg havde forventet, at Dansk Folkeparti ville have store forventninger til en borgerlig ledet regering, særlig en borgerlig ledet regering, som havde kørt en valgkamp på, at nu skulle der andre boller på suppen, ikke bare i retspolitikken, men i særdeleshed over for disse folk på tålt ophold.

Derfor står der jo også i regeringsgrundlaget:

»Krigsforbrydere og andre på tålt ophold skal undersøges af politiet. Disse skal sættes i den afslukkede del af Sandholmlejren eller et andet egnet sted, indtil det er afgjort, om de skal retsforfølges eller ej.«

Det er jo ligesom ikke sket.

Det, jeg ikke forstår, er, at regeringens parlamentariske grundlag ikke træder i karakter på lige nøjagtig dette område, som må være så vitalt for Dansk Folkeparti, men i stedet for falder til patten, som hr. Holger K. Nielsen så udmærket udtrykte det, og nøjes med sådan en lille opstoppernæse i stedet for at give en ordentlig næse, som kan forstås; altså en ordentlig kritik af det forløb, der har været.

Kl. 10.00

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Der er simpelt hen en ting, jeg ikke forstår, og det er, når hr. Peter Skaarup siger, at det var den tidligere regerings skyld, at hærchefen overhovedet kom til Danmark. Altså det må hr. Peter Skaarup forklare nærmere. Ifølge de oplysninger, vi har fået fra den nuværende regering, mødte manden op i Sandholmlejren og bad om asyl.

Er det hr. Skaarups opfattelse, at man ikke skulle have behandlet hans asylansøgning? Jamen så skal hr. Skaarup bare sige til, for så vil jeg naturligvis spørge ministrene, om de er enige i, at Danmark skal undlade at behandle asylansøgninger, der bliver indgivet i Danmark. Hvori bestod regeringens præcise ansvar? Manden dukkede op oppe i Sandholm og bad om asyl.

Jeg er fuldstændig enig i, at regeringen havde et ansvar på et andet plan, nemlig på det plan, at man efterfølgende, da det viste sig, at efterretningstjenesten havde været informeret om, at han var i Danmark hele tiden, ikke greb ind over for efterretningstjenesten. Den socialdemokratiske regering var passiv over for efterretningstje-

nesten, fuldstændig korrekt. Men hvordan kan det være regeringens skyld, at manden kom til Danmark? Kan hr. Skaarup ikke forklare det konkret, for jeg forstår det ikke.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Hr. Holger K. Nielsen mener, at hærchefen er regeringens og Dansk Folkepartis mand. Det kan jeg i hvert fald afvise hundrede procent. Jeg tror ikke, at hærchefen er nogens mand i det danske Folketing. Men jeg kan i hvert fald konstatere, at SF også stod bag en lemfældig udlændingepolitik i den gamle regerings tid, var parlamentarisk grundlag for en regering, der ikke fik fulgt op på vigtige advarsler, som bl.a. Dansk Folkeparti kom med, om, at man havde en slap udlændingepolitik.

Det har man ikke fået rettet op på efterfølgende, og det er den virkelige årsag til, at vi står i de problemer, vi gør i dag. Det er bl.a. SF, der har været medvirkende til her i landet at stå bag en alt for slap udlændingepolitik. Og det er jo det, der har gjort, at det har været muligt for hærchefen og andre asylsøgere at forsøge at komme til Danmark. Der har ikke været styr på de ting overhovedet, og det er et afgørende problem.

Fru Sandy Brinck siger, at Dansk Folkeparti specielt må koncentrere sig om andre på tålt ophold i Danmark. Det er jo lige præcis det, vi har gjort. Vi mener ikke, at regeringen har været fornuftig, når den ikke har fulgt op på sit eget regeringsgrundlag.

Men vi har lige præcis forsøgt at gøre det, som fru Sandy Brinck siger, vi har nemlig sagt til regeringen, at vi mener, det er utrolig vigtigt, at man sikrer sig, at personer, der er på tålt ophold i Danmark, og hvor der er begrundet mistanke om alvorlig kriminalitet, kan frihedsberøves, som der står i den beretning, der er afgivet, eller på anden effektiv måde afskæres fra at unddrage retsforfølgning, når der skønnes at være flugtfare eller hensynet til retsbevidstheden gør det påkrævet.

Vi har lige præcis i Dansk Folkeparti været garanter for, at man sikrer sig, at andre i tilsvarende situation ikke behandles så lemfældigt som hærchefen.

Hr. Søren Søndergaard siger, at man ikke kunne gøre noget ved, at hærchefen mødte op i Sandholmlejren. Det er muligt, at man ikke kunne gøre noget ved, at hærchefen mødte op i Sandholmlejren, men man kunne have gjort noget ved den udlændingepolitik, der gjorde det

muligt for asylsøgere i stort tal – i uendelig stort tal i forhold til i dag, det må hr. Søren Søndergaard erkende, der er blevet strammet op – at komme til landet. Det burde man have gjort noget ved, og det gjorde man ikke.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Nu har hr. Peter Skaarup gentagne gange sagt, at det var den tidligere regerings skyld, at den pågældende mistænkte krigsforbryder fik lov til at være i Danmark.

Jeg vil gerne spørge hr. Peter Skaarup: Hvilke regler er blevet ændret siden da? Det er jo stadig væk sådan, at personer, der kommer og søger asyl, melder sig i Sandholmlejren og beder om asyl, og deres sager skal behandles. Det var også det, hr. Søren Søndergaard spurgte om før: Hvad er det, der er ændret, siden der under den tidligere regering skete det ulykkelige, at der kom et antal krigsforbrydere til Danmark?

Ja, det gjorde der, og det vil der stadig væk kunne gøre.

Kl. 10.05

Jeg vil gerne spørge hr. Peter Skaarup, om han kan garantere, at der ikke i det danske asylsystem er eller andet sted sidder en krigsforbryder fra Sierra Leone eller fra Liberia eller fra Rwanda eller fra Irak eller fra et andet sted. Vil det samme kunne ske i dag? Hvilke regler er blevet ændret? Det vil jeg gerne høre hr. Peter Skaarup forklare.

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Det var nemlig et rigtig godt spørgsmål, som fru Elisabeth Arnold stillede, og det kræver et meget præcist svar fra hr. Peter Skaarup. Hvad er det for ændringer, den nuværende regering har gennemført i udlændingelovgivningen, som betyder, at folk, som i fremtiden får afslag på asyl, ikke kan havne på tålt ophold? Det vil vi gerne have at vide meget præcist. Når hr. Peter Skaarup kan være så hård i filten heroppefra, må han også kunne frembringe et meget, meget præcist svar på det spørgsmål.

Dertil vil jeg gerne spørge: Vi var jo en hel del, som oplever den der proces, som hr. Holger K. Nielsen også var inde på, at Dansk Folkeparti puster sig op og falder ned som et lille lam. Hvad er det, som Dansk Folkeparti har fået for at give en betydelig mildere kritik af justitsministerens og regeringens håndtering af denne her sag, end man oprindeligt var klar til og faktisk

med et flertal i Retsudvalget? Hvad er det, man har fået for at falde ned som et lille lam ved siden af regeringen, som man i øvrigt har gjort adskillige gange? Hvad betyder det for Dansk Folkeparti, hvad har man fået, siden kritikken lige pludselig skulle være mildere end det, man oprindeligt var klar til at stemme for sammen med et flertal i Folketingets Retsudvalg?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det er jo sigende, at hr. Peter Skaarup taler uden om ethvert konkret spørgsmål heroppefra. Han taler om den tidligere regering, bliver ved med at komme med generelle betragtninger om den tidligere regerings politik, men svarer ikke på de spørgsmål, der bliver stillet heroppefra.

Jeg må da tilstå, at jeg egentlig godt kan forstå, at han i den grad taler udenom, når man tænker på, hvordan Dansk Folkeparti har pustet sig op omkring denne sag, ikke mindst i 2001, da eksistensen af hærchefen kom frem til offentligheden, og siden hen. Og så at man alligevel falder til patten, alligevel ikke tør gå ind og kritisere regeringen, alligevel gør det, som vi har set så mange gange fra Dansk Folkeparti, at man på den ene måde kører vældig voldsomt frem, og nu skal man tage fat, og der er ikke grænser for, hvad Dansk Folkeparti vil gøre, og når så regeringen begynder at rasle med sablen, falder man ned som et lam. Så jeg kan godt forstå, at hr. Peter Skaarup har så svært ved at besvare de konkrete spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Fru Elisabeth Arnold er inde på spørgsmålet: Hvad kunne man have gjort for at undgå, at hærchefen blev i Danmark? Det er jo noget af det, som i hvert fald også hr. Søren Søndergaard har diskuteret og stillet spørgsmål om.

Spørgsmålet er, om hærchefen oprindeligt, da han var i Spanien, før han kom til Danmark, burde være blevet i Spanien. Man burde dér have taget sig af hans sag. Det er spørgsmålet, om Danmark i samme øjeblik, han kom ind i landet – og det var under den tidligere regering, det foregik – burde have tilbagesendt den pågældende til Spanien.

Der er nogle, der siger, at vi ved ikke med sikkerhed, om den pågældende har været ude af landet, altså om hærchefen har været ude af Spanien, og at det så betyder, at det visum, han oprindeligt havde til Spanien, ikke kunne finde

anvendelse, altså at man neutraliserede det visum og det ophold, han havde dér. Men han har formentlig under alle omstændigheder passeret igennem en række dublinkonventionslande, da han kom til Danmark.

Derfor burde man selvfølgelig have strammet procedurerne under den gamle regering og have sikret sig, at en person, der kommer ind i landet og søger asyl og gerne vil være på tålt ophold, ikke har passeret igennem en række dublinkonventionslande, og så have tilbagesendt den pågældende. Det var det, man burde have gjort.

Det er i for sig svar både til hr. Morten Bødskov og fru Elisabeth Arnold, at hvis den pågældende kommer ind og søger asyl, bør man sikre sig, at det land, vedkommende har passeret igennem, tager imod og behandler vedkommendes asylansøgning. Det er det helt soleklare element.

Derudover må vi jo sige, at regeringen sammen med Dansk Folkeparti har strammet udlændingepolitikken ganske gevaldigt, så der kommer langt færre asylansøgere til landet end tidligere. Det er vi glade for. Og det ville formentlig også have betydet, at Danmark ikke ville have været en magnet for hærchefen at komme til, som det var under den gamle regering.

Kl. 10.10

Derudover må vi jo sige, at grundlæggende er der blevet strammet op på procedurerne, på velfærdssydelseerne til flygtninge, hvilket gør, at Danmark simpelt hen ikke er så attraktivt lænere, som det var under den gamle regering.

Så der er virkelig gjort noget ved det, men regeringen har stået alene sammen med Dansk Folkeparti om det.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Søren Søndergaard, og efter ham er det hr. Morten Bødskov og fru Elisabeth Arnold.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Min søn havde engang sådan en dukke, som, når man trykkede den på maven, sagde: Gå ikke over skinnerne, der kommer tog. Det var meget sjovt i starten, men efterhånden blev det lidt trættende.

Men af en eller anden grund minder hr. Peter Skaarup mig om den der dukke. Altså når man trykker hr. Peter Skaarup på maven, siger han: Gå ikke over skinnerne, der kommer tog. For hr. Skaarup siger det samme hele tiden.

Virkeligheden er, at den tidligere regering intet kunne have gjort ved, at den irakiske asylansøger kom til Danmark, absolut intet, ligesom den nuværende regering selvfølgelig ikke kan garantere, at CIA eller en eller anden efterretningstjeneste transporterer en eller anden person ind i Danmark og sætter vedkommende af oppe i Sandholmløjren.

Og man kan især ikke fra regeringens side gøre noget ved det, når de oplysninger, der er i sagen, nemlig dem, der var på det tidspunkt hos Politiets Efterretningstjeneste, ikke engang går videre til regeringen, men bliver holdt hemmelige i Politiets Efterretningstjeneste, oven i købet så hemmelige, at ikke engang chefen for Politiets Efterretningstjeneste var informeret om det.

Regeringens store fejl i gamle dage var, at den accepterede, at efterretningstjenesten legede kispus med den. Den ønskede ikke at have kontrol med efterretningstjenesten, den lod efterretningstjenesten fungere som en stat i staten, det var regeringens problem, det kritiserede vi, og det burde hr. Skaarup også kritisere.

Men derudover må jeg spørge hr. Skaarup: På spørgsmålet om, hvorvidt justitsministeren har givet forkerte oplysninger til Folketinget, der fik vi tidligere at vide, at det accepterer Venstre. Accepterer Dansk Folkeparti også det?

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Det svar, som hr. Peter Skaarup giver heroppefra, kan vist ikke andet end karakteriseres som et noget langt i spyttet-svar. Vi har fået at vide, at politikken er blevet ændret, vi fik sågar at vide, at det var den tidligere regering, som fik hærchefen til Danmark, det sagde hr. Peter Skaarup rent faktisk i sin tale.

Når hr. Peter Skaarup kunne være så hård i filten om holdningen til den tidligere regerings politik, vil jeg bare spørge igen: Kan hr. Peter Skaarup ikke give et meget præcist svar på: Hvad er det for ændringer i udlændingepolitikken, Dansk Folkeparti har medvirket til, som vil betyde, at folk, der får afslag på asyl, ikke risikerer at havne på tålt ophold? Kan vi ikke få det at vide?

Det er et meget centralt spørgsmål, som jeg går ud fra at hr. Peter Skaarup har et fuldstændig klart svar på, når han er så hård i filten, som han er.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jamen også Det Radikale Venstre er meget interesseret i at høre svaret fra hr. Peter Skaarup, det præcise svar på det præcise spørgsmål: Hvilke regler er blevet ændret af den nuværende regering, således at en situation som den, der opstod, da den tidligere irakiske hærchef søgte asyl i Sandholmlejren, ikke kan gentage sig?

Hvilke regler er blevet ændret? Lad os få et præcist svar på dette meget, meget enkle spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Flere af de spørgsmål, der kommer frem her, går i retning af, at Dansk Folkeparti slet ikke kritiserer den håndtering, der har været af hærchefens sag, og det er jo ingenlunde korrekt. Det ved spørgerne også udmærket godt.

Det er jo egentlig mærkeligt, at Dansk Folkeparti, der netop har påpeget mange af de her elementer, der er kritiske, skal tåle kritik fra forskellige spillere heroppe fra talerstolen. Det er jo netop os, der har prøvet at rydde op i nogle af de her ting.

Men jeg vil lige citere fra beretningen. Der står:

»Det findes utilfredsstillende og kritisabelt, at der ikke var truffet tilstrækkelige foranstaltninger til at forhindre, at den tidligere irakiske hærchef kunne forsvinde.«

Og der står videre:

»Man konstaterer, at myndighedernes vurderinger med hensyn til flugtrisiko har vist sig at være forkerte, og finder det kritisabelt, at der ikke i perioden umiddelbart før krigen mod Irak blev taget skridt til at revurdere situationen.«

Det er dog meget kritisk over for den håndtering, som har fundet sted.

Så er der nogle andre spillere, som er irriterede over at høre – sådan hørte jeg det, hr. Søren Søndergaard sagde – nærmest en grammofoonplade, der siger det samme. Det kan godt være, at sandheden nogle gange er trættende at høre på for venstrefløjen, specielt her i Folketinget, men det er jo klart, når man føler sig ramt.

Kl. 10.15

Man føler sig virkelig ramt af, at den udlændingelov, man tidligere har administreret under den gamle socialdemokratiske-radikale regering bakket op af SF og Enhedslisten, har været fuldstændig lemfældig og fuldstændig dårlig på alle mulige områder. Man har ikke kunnet gribe ind

over for folk, der har spekuleret i at komme til Danmark og få helle. Det har været hovedproblemet for den gamle regering, og det er også hovedproblemet for venstrefløjen.

Så derfor kan jeg da godt forstå, at det er irriterende at høre fra talerstolen, at Dansk Folkeparti kan pege på det, når man så samtidig ser, at Socialdemokraterne kommer med udspil til stramninger på det her område, som man ikke tidligere har set. Det er dog utroligt.

Men det ændrer ikke ved, at sandheden er, som den er, og at man bør erkende, at de ting, man ikke fik gennemført under den gamle regering, har den nye regering måttet gøre sammen med Dansk Folkeparti. Det bør man erkende i stedet for at være meget sur heroppe på talerstolen.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Jeg er såmænd ikke sur. Jeg tror bare, at hr. Skaarup er en smule presset, for problemet er jo lige nøjagtig, at den nye regering med sit parlamentariske grundlag, Dansk Folkeparti, ikke har gennemført det, der stod i regeringsgrundlaget. Og det troede jeg faktisk Dansk Folkeparti var kritisk over for.

Faktisk undrer det mig stadig væk, at den fælles tekst, som hr. Skaarup og jeg faktisk formulerede, og som lyder, at et flertal i udvalget udtrykker kraftig kritik af regeringens håndtering af sagen om den krigsforbrydermistænkte tidligere irakiske hærchef og dennes forsvinden, pludselig blev til, at, joh, man er lidt utilfreds, og man er lidt kritisk – hvis hr. Peter Skaarup ellers har tid. Jeg undrer mig over, hvad det er, der har gjort, at man pludselig ikke er så kritisk. Og nu kan jeg forstå – eller sådan må jeg forstå det – at det simpelt hen er, fordi Dansk Folkeparti er blevet bildt ind, at man har lavet ændringer, der gør, at der ikke kommer folk til landet, som skal på tålt ophold.

Så er det bare, jeg spørger: Hvorfor i alverden så al den hurlumhej om, at de skal sidde i Sandholmlejren, når de slet ikke kommer som følge af denne stramme, stramme udlændingepolitik, som den nye regering har lavet? Jeg forstår det simpelt hen ikke.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Når hr. Peter Skaarup taler udenom, så er det jo også en slags svar, for sandheden er jo den enkle, at der ikke er lavet om på de regler, der gæl-

der for asylansøgere, som kommer og søger asyl i Danmark. Deres sager skal behandles. Hvis de ikke kan få asyl, får de afslag, og hvis de ikke kan sendes ud, fordi de risikerer dødsstraf eller forfølgelse i det land, de kommer fra, så skal de være her på tålt ophold.

Disse regler er overhovedet ikke ændret, og Dansk Folkeparti kan ikke udstede nogen som helst garantier for, at der ikke i dag går mistænkte krigsforbrydere fra Rwanda, fra Liberia, fra Sierra Leone eller andre steder lyslevende rundt iblandt os. Det kan Dansk Folkeparti ikke garantere. Der kan dukke en sag op i morgen. Det ved hr. Peter Skaarup ingenting om.

Lige til sidst, for det er min sidste korte bemærkning til hr. Peter Skaarup, og derfor er jeg nødt til at sige alt, hvad jeg har på hjerte: Noget af det, som hr. Peter Skaarup nævnte tidligere, som kunne have gjort, at vi havde fået en hurtigere og smidigere og måske mere retfærdig ekspedition af disse sager, var, hvis vi havde haft et effektivt asylsamarbejde i Europa. Men det ønsker Dansk Folkeparti jo ikke. Dansk Folkeparti er jo modstander af et europæisk asylsamarbejde.

Så jeg må sige, at Dansk Folkeparti ikke bidrager meget til sagens løsning.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Undskyld, men hvad er det for noget pjat, fru Elisabeth Arnold siger, at Dansk Folkeparti er modstander af et effektivt asylsamarbejde i Europa? Vi har da netop her tidligere under debatten prist Dublinkonventionen for netop at sørge for, at man – og det burde den gamle regering jo netop have sørget for – kan finde ud af, om en person har passeret igennem et andet land, som har tilsluttet sig Dublinkonventionen.

Der er rygter om, at hærchefen har været forbi Spanien i første omgang. Det er muligt, at det er blevet neutraliseret af, at han har været ude af Dublinlandene på et tidspunkt. Der er rygter om, at han har transporteret sig op igennem Europa igennem en række lande, hvorefter man selvfølgelig burde være vendt tilbage til de lande og have sørget for, at det var dér, de behandlede en asylansøgning fra hærchefen.

Kl. 10.20

Det er jo netop et kernepunkt i hele diskussionen omkring fingeraftryk, at man fremover bedre kan koordinere de ting via Eurodac. Så skulle Dansk Folkeparti være imod fornuftige initiativ-

ver på de her områder, så tror jeg nok, at fru Elisabeth Arnold har læst et forkert sted.

Det er rigtigt, at vi er imod, at det er EU, der med flertalsafgørelser overtager flygtningepolitikken, så man f.eks. kunne bestemme, hvor mange flygtninge Danmark skulle modtage eller kunne bestemme familiesammenføringsreglerne i Danmark. Men vi er da under ingen omstændigheder imod, at man har et naturligt, mellemstatsligt samarbejde omkring Dublinkonventionen, om Eurodac, og hvad der ellers findes af fornuftige løsninger. Det går vi da ind for. Det vil da være helt fornuftigt at gå ind for det.

Problemet er jo netop, at den socialdemokratiske-radikale regering ikke har formået at få de ting til at fungere, sådan at hærchefen, selv om han passerede igennem en række lande, ikke er blevet sendt tilbage til de lande, så man på den måde kunne finde ud af, om han dér skulle have den asylbehandling, som han så fik i Danmark.

Det er svaret til fru Elisabeth Arnold. Mig bekendt er der ikke kommet nogen mistænkte krigsforbrydere til Danmark i den nuværende regerings levetid, men det må være op til regeringen at svare på. Men der er jo ikke nogen, der kan udstede nogen garantier for, at der ikke vil komme det i fremtiden.

Så må vi så bare håbe på, at vi har fået en regering, der vil gribe ind over for de ting, som den gamle regering ikke gjorde, og hvor jeg kan høre på kritikken, at rønnebærerne er sure. Men det er der grund til at kritisere at den gamle regering ikke gjorde.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Så nåede vi altså frem til, at det ikke længere var de store armbevægelser, men at man må håbe på, at den nye regering agerer anderledes.

Det synes jeg jo var en indrømmelse, som er til at forstå, og som jo kom sådan i slutningen af en meget rørende lang teknisk redegørelse om Eurodac og fingeraftryk, og hvad man nu ellers kan bruge tiden på, når man ikke har lyst til at svare.

Men hr. Peter Skaarup må erkende, at han har stået heroppe og sagt, at der nu var kommet en ny og stram udlændingepolitik, som ville gøre, at den tidligere irakiske hærchef ikke kunne komme ind i landet. Det kan jeg ikke rigtigt få til at hænge sammen med det, hr. Peter Skaarup sagde i sit sidste svar, nemlig at man må håbe på, at hvis det sker, så vil den nye regering rea-

gere anderledes. Jeg kan ikke finde hoved og hale på, hvad det er, Dansk Folkeparti mener.

Jeg troede, det her var så centralt for Dansk Folkeparti, at man her ville bruge sin parlamentariske magt som grundlag til vitterlig at få sat trumf på, men nej, man er en dikkende lamme-hale.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Hr. Peter Skaarup forvildede sig lidt rundt i den fælles asyl-, flygtninge- og indvanderpolitik, der er i EU. Til at begynde med sagde hr. Peter Skaarup, at han fandt, at det var meget vigtigt, at man havde fælles politik på det område, og så blev hr. Peter Skaarup lidt nervøs for sine egne ord.

Men i hele den der forklaringsmodel anbefalede hr. Peter Skaarup det mellemstatslige samarbejde, der er i Eurodac. Nu er det rent faktisk sådan, at Eurodac er overstatsligt, og at Danmark indtil videre har mulighed for at få en parallelaftale, men hvad vil hr. Peter Skaarup gøre den dag, hvor vi ikke længere kan få den mulighed?

Hr. Peter Skaarup ved eller burde vide, at man i de øvrige lande ser med stor skepsis på, at Danmark fortsat skal have mulighed for at have de her parallelaftaler. Vil hr. Peter Skaarup så i den forbindelse, hvis vi får afslag på fortsat at deltage i Eurodac, være med til at gå ind på et overstatsligt samarbejde dér?

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Det var dejligt, at vi kunne få hr. Peter Skaarup til at sige, at man jo ikke kan give garanti for, at der ikke i fremtiden også vil havne folk på tålt ophold her i landet. Det er et lidt andet toneleje, end hr. Peter Skaarup ellers har været oppe i både under valgkampen og i forløbet op til den vedtagelse af beretningen, som vi jo forsøgte at få Dansk Folkeparti med på i Folketingets Retsudvalg. Så det er dejligt, at man er kommet til den erkendelse.

Så vil jeg springe over til mit andet spørgsmål, som jeg oprindeligt startede med at stille hr. Peter Skaarup, nemlig: Hvad er årsagen til – det må der nemlig være en meget konkret årsag til – at man oprindeligt går sammen med et flertal i Folketingets Retsudvalg og udtrykker kraftig kritik af regeringens håndtering af sagen og så finder alle mulige underlige smutveje og til sidst falder ned som det her lille lam igen?

Kl. 10.25

Hvad er årsagen til, at man i udgangspunktet var klar til at gå med til at give justitsministeren en ordentlig næse for hendes håndtering af det her spørgsmål, men så faldt fra, sprang fra det flertal, man ellers havde skrevet under på at man var klar til at gå sammen med?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Fru Anne Baastrup spørger om Eurodac. Jo, men det er jo mellemstatsligt for Danmark. Vi vælger så at lave den her parallelaftale, som vi gerne vil have med de øvrige lande. Det er jo netop et tegn på, at vi selv kan vælge.

Hvis der er noget, vi ikke kan acceptere indgreb i med henblik på landets udlændingepolitik, så står det os frit for at fravælge det. Men er der områder, vi gerne vil være med til, f.eks. fingeraftryksregisteret, så kan vi vælge at tilslutte os det. Det er jo netop det fine ved forbeholdet, og jeg forstår det sådan, at det netop var noget af det, SF kæmpede for, nemlig at vi i Danmark var undtaget fra at skulle følge en fælles retspolitik og herunder også udlændingepolitik i EU. Så det forbehold skal vi bare kæmpe for at blive ved med at have. Det giver os netop de valgmuligheder, som jeg også troede, at SF egentlig gik ind for.

Så er der hr. Morten Bødskov, der er lidt inde på, hvorfor Dansk Folkeparti valgte at gå sammen med regeringen.

Der er et forkert udgangspunkt i Socialdemokraternes vurdering af den her sag, for det står meget klart i den beretning, der er afgivet i Retsudvalget, at der er kritik. Man finder det utilfredsstillende og kritisabelt, at der ikke er truffet tilstrækkelige foranstaltninger til at forhindre, at hærchefen kunne forsvinde. Det er alle enige om.

Det, vi har følt har været utrolig vigtigt, har været at se fremad. I stedet for at kigge tilbage på alle de fejl, der er begået, specielt under den gamle regering, hvor man accepterede, at hærchefen kom ind i landet, skal vi prøve at se fremad mod, hvad der så sker nu.

Og der har vi følt, at det har været utrolig vigtigt så vidt muligt at sikre, at hærchefen bliver retsforfulgt, hvis han skal det, i Irak, hvor det er muligt at retsforfølge ham sammen med andre i tilsvarende situation. Og vi har følt, det har været vigtigt, som vi også skriver i beretningen, at hvis der er begrundet mistanke mod andre for at

have begået alvorlig kriminalitet, så kan vi skride ind over for det, altså andre på tålt ophold.

Det står meget klart, og det har Socialdemokraterne ikke interesseret sig for, men det har vi interesseret os for, og vi vil gerne se fremad.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Ingen regering kan naturligvis gardere sig selv eller befolkningen mod, at der bliver smuglet en person ind i landet, som bliver afleveret oppe i Sandholmlejren. Det er der ingen regering, der kan gardere sig mod. Det kunne den tidligere ikke, det vil den nuværende heller ikke kunne, og det vil den selvfølgelig heller ikke gøre under nogen omstændigheder.

Det, der er interessant, er, hvad regeringen vil gøre, når det sker. Det er interessant at diskutere. Og det er jo der, jeg stadig væk ønsker svar på det spørgsmål, jeg stillede Dansk Folkeparti, som Dansk Folkeparti ikke besvarede, nemlig at vi har haft en situation, hvor der på et punkt her i Folketingssalen er givet en forkert oplysning fra justitsministeren, formentlig fordi justitsministeren var forkert informeret af, vi ved ikke hvem.

Finder Dansk Folkeparti det acceptabelt? Finder Dansk Folkeparti det acceptabelt, at der bliver givet forkerte oplysninger i Folketinget? Eller ønsker Dansk Folkeparti sammen med os andre at få afklaret, hvordan det kunne ske? Det er jo ikke et svært spørgsmål. Det er jo et relativt simpelt spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Det, der kaldte mig op i første omgang, var den meget rosenrøde beskrivelse af asylpolitikken og samarbejdet i EU, hvor hr. Peter Skaarup bl.a. nævnte Eurodac som et af de fine eksempler. Det, hr. Peter Skaarup ved eller burde vide, er, at vi kan forvente, at der den 1. juli 2004 er 24 lande, der er medlem af EU. I den forbindelse skal hvert enkelt land acceptere, at Danmark får en tilknytning til Eurodac.

Kl. 10.30

Så er det, jeg spørger hr. Peter Skaarup: Hvad vil hr. Peter Skaarup gøre, hvis der er den bevægelse, der jo allerede nu er i gang, blandt de øvrige lande for at forhindre, at Danmark får mulighed for at få de her bilaterale aftaler i det overstatslige samarbejde? Hvad vil hr. Skaarup gøre? Hr. Peter Skaarup slår jo bare ud med ar-

mene og siger, at det ved han ikke helt. Men så kom da op og kom med et andet bud på det.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Det er jo interessant at sidde og lytte til de mange ord, som kommer fra hr. Peter Skaarup i et forsøg på at bortforklare. Nu har vi altså fået tilståelsen, erkendelsen: Der er ikke ændret en tøddel i udlændingelovgivningen. Det vil sige, at situationen ville være den samme i morgen, hvis en sådan person måtte komme til landet. Tak for den tilståelse.

Skulle vi så ikke for at få gjort rent bord have et klart og utvetydigt svar fra Dansk Folkeparti: Hvad er Dansk Folkepartis begrundelse for at holde hånden over regeringen? Hvorfor valgte man pludselig ikke at være med til at give den skarpe kritik? Hvad er grunden til, at man pludselig sprang? Hvad er grunden til, at man ikke synes, at regeringen bør have den næse, der rent faktisk var lagt op til? Hvorfor har man fortrudt?

Lad os få svaret klart, så vi kan forstå det, og så befolkningen kan forstå, hvad grunden er til, at Dansk Folkeparti pludselig render fra det.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det er jo mange spørgsmål, vi skal besvare her, men det kan vi da sagtens gøre. Det er da ikke det. Vi har jo god tid.

Hr. Søren Søndergaard er inde på, om det kan være rigtigt, at justitsministeren giver forkerte oplysninger. Som jeg hørte det, justitsministeren sagde – det må ministeren jo selv forklare, hvis ministeren får mulighed for det – var ministeren informeret på et andet niveau end det, der rent faktisk burde have været tilfældet, nemlig at efterlysningen var sket hurtigt. Reelt skete den ikke hurtigt. Mig bekendt er det årsagen til, at justitsministeren siger, at det skete hurtigt, for man regner selvfølgelig med i sådan nogle situationer, at der hurtigt sker en efterlysning.

Fru Anne Baastrup er stadig interesseret i nogle hypotetiske spørgsmål om Eurodac. Situationen er lige nu den, at vi bl.a. med SF's hjælp har fire forbehold, og at vi har et forbehold på retsområdet, der gør det muligt for Danmark at vælge, om vi vil ønske via en parallelaftale at tilslutte os Eurodac. Det har vi valgt at vi gerne vil. Det synes Dansk Folkeparti er en god idé, så det bliver formentlig vedtaget her i Folketinget.

Om der engang i fremtiden om 10, 20 eller 30 år kommer nogle lande, der vil være modstandere af, at Danmark får de valgmuligheder, er et hypotetisk spørgsmål, som jeg ikke kan besvare. Men vi ved jo i hvert fald, at en række EU-lande har forskellige særlige ønsker, forbehold, som gør, at de på hver deres måde stadig væk gerne vil have hjælp fra andre lande til at opretholde det, og derfor har Danmark selvfølgelig noget at handle med i den situation. Det er et hypotetisk spørgsmål, hvor vi må kigge mange år frem for at vurdere, om det kan blive et problem. Lige nu anser jeg det ikke for at være et problem.

Fru Lissa Mathiasen er inde på spørgsmålet om, hvad der er ændret. Det spørgsmål har jeg sådan set svaret flere socialdemokrater på flere gange. Jeg kan sige, at vi fastholder i Dansk Folkeparti, at der er grund til at udtrykke kritik, men at vi ser fremad. Vi vil ikke have, at hærchefen kommer tilbage til Danmark, men at retsforfølgningen sker i Irak. Vi vil gerne have, at de øvrige personer på tålt ophold bliver underkastet ekstra opsyn. Det har Socialdemokraterne slet ikke interesseret sig for. Det er det, vi vil, og det er det, vi har fået gennemført.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

For det første er jeg nødt til at rette en misforståelse. Vi har ikke som land en ret til at kunne sige, at vi kræver noget. Vi står med hatten i hånden, og hvis de andre efter deres forgodtbefindende ønsker at give os den mulighed, kan vi få den. Vi har ingen rettigheder.

For det andet er jeg nødt til at sige, at jeg undrer mig over hr. Peter Skaarups svar til mig, for det svar var jo ikke et svar på det spørgsmål, jeg stillede. Mit spørgsmål går på: Hvorfor har man ikke fra Dansk Folkeparti haft ønske om fortsat at holde fast i den skarpe kritik, der var grundlag for? Er det, fordi man alligevel synes, at der var noget, der var i orden? Er det, fordi man alligevel ikke synes, at det var så galt?

Når man kigger fremad, vil jeg sige, at det altid er klogt at have ryddet vejen bag sig, for ellers kan det godt være, der er noget, der kommer væltende. Hvad er begrundelsen for, at Dansk Folkeparti rent faktisk fortrød?

Kl. 10.35

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg har sagt det flere gange her fra talerstolen. Vi har ikke fortrudt noget som helst. Der står i den

beretning, som et flertal her i Folketinget kan tilslutte sig, at vi finder det utilfredsstillende og kritisabelt, at der ikke blev truffet tilstrækkelige foranstaltninger til at forhindre, at den tidligere irakiske hærchef kunne forsvinde.

Der er også meget anden kritik af de ting, der er foregået. Der er en kritik af, at han ikke hurtigt blev efterlyst; altså alt det, som vi har været inde på under debatten, fastholdes jo i den beretning fra Retsudvalget.

Derudover har vi så sagt, at vi gerne vil se fremad. Til trods for den katastrofale udlændingepolitik, som den socialdemokratisk-radikale regering, som fru Lissa Mathiasen støttede, stod for, må vi forsøge at lappe så meget som muligt på den situation, og én vigtig lapning er, at hærchefen retsforfølges for det, han har gjort, men at det sker i Irak, hvor det er muligt at retsforfølge ham sammen med de andre personer, der på tilsvarende vis måske har begået krigsforbrydelser.

Et andet forhold, som jeg også har nævnt for flere andre socialdemokrater heroppe fra talerstolen, er spørgsmålet om de andre personer på tålt ophold, som også kom ind under den gamle socialdemokratisk-radikale regering. Der har vi følt, at et øget opsyn er nødvendigt. Det har Socialdemokraterne overhovedet ikke interesseret sig for.

Som sagt er der mig bekendt ikke kommet nogen krigsforbrydere på tålt ophold ind i landet under den nuværende regering, men der kom en håndfuld ind under den gamle regering. Alt sejlede på udlændingeområdet, og så er det jo meget naturligt, at jeg nævner det her fra talerstolen over for forskellige socialdemokratiske ordførere.

Jeg kan så godt forstå, at det er lidt træls at høre på for fru Lissa Mathiasen, som stod bag den gamle regerings politik på det her område, men det er godt for mig at få fortalt, at der var nogle fejl under den gamle regering. Vi vil gerne have lov til hele tiden at gøre opmærksom på, selv om det er træls at høre på, at der var fejl. Jeg tror, at udviklingen med al ønskelig tydelighed viser, at den gamle regering ikke fik det her område til at fungere. Det går i hvert fald bedre under den nye regering.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Lissa Mathiasen – den tredje og sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Lad os lige få slået fast, for at den misforståelse ikke skal hænge i luften, at vi på intet tidspunkt har givet udtryk for, vi ikke ønsker en retsforfølgelse af den pågældende hærchef, ikke på noget tidspunkt.

Dernæst: Hr. Peter Skaarup mangler stadig væk at give svar på, hvad årsagen er til, at man fra at være enig i at ville udtrykke en kraftig kritik af den håndtering, som er kraftigt kritisabel, går til ikke at ville være med til at udtrykke kritikken, men til gengæld laver en aftale med regeringen, som bare er en konstatering af, at det, der er sket, ikke er godt nok. Hvorfor har Dansk Folkeparti ændret holdning?

Så er jeg nødt til at sige, at uanset hvor mange ord hr. Peter Skaarup nu igen prøver at lægge ind, ændrer det ikke ved, at der ikke er sket nogen ændring i den udlændingelovgivning, som hr. Peter Skaarup i første omgang stod og roste sig af nu heldigvis med Dansk Folkepartis hjælp var ændret. Der er ikke sket nogen ændring på det her område. Det var også det, hr. Peter Skaarup indrømmede lige før.

Men hvad er begrundelsen for, at man fra Dansk Folkeparti ikke ønsker at udtrykke en kraftig kritik af det hændelsesforløb?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Som sagt har vi udtrykt kritik af hændelsesforløbet. Jeg har her fra talerstolen flere gange læst op, hvor klar kritikken er. Som sagt har jeg følt, at det har været vigtigt at få flere ting med end de to linjer, som fru Lissa Mathiasen og andre socialdemokratiske ordførere mente skulle med i beretningen.

Vi mente, det var vigtigt at få med, at det talte ophold ikke skal være noget, man bare kan bruge som et helle, hvis man er krigsforbryder fra et andet land. Vi skal sørge for at have et øget opsyn med de personer, der måtte være kommet ind under den gamle regering.

Vi har også følt, at det har været vigtigt at få skrevet noget i beretningen om, at den gamle regering har ansvaret for, at vi står i denne suppedas, altså at det var dengang, vi fik lukket de personer ind, og at man ikke i tilstrækkelig grad fik testet, om hærchefen havde været igennem andre lande, og at man ikke i tilstrækkelig grad havde sørget for at spørge de lande, så vedkommende kunne sendes tilbage til de andre dublinlande, som vi har en aftale med.

Kl. 10.40

Vi syntes som sagt, at det er utrolig vigtigt – det synes jeg er mærkeligt at Socialdemokraterne ikke interesserede sig for – at man i videst muligt omfang sørger for, at hærchefen kan blive retsforfulgt i Irak. Det undrer mig, at Socialdemokraterne har så stor tillid til, at vi kan få vidner til Danmark, der kan bekræfte alt, hvad der for år tilbage er foregået i Irak, og at en dansk domstol har nogen som helst mulighed for at trænge til bunds i den sag.

Det er da langt bedre, hvis man skal retsfølge en person, at gøre det tæt ved, hvor tingene er sket, hvor man kan få vidner ind fra de landsbyer, hvor det giftgasangreb, som bl.a. hærchefen er beskyldt for, foregik. Det ville da være langt mere rimeligt, at man forsøgte det.

Derfor undrer det mig, at Socialdemokraterne udelukkende har været interesseret i at udtrykke kritik, men ikke har ønsket at se fremad. Det er fru Lissa Mathiasens indlæg her under debatten et meget godt udtryk for.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Holger K. Nielsen, den tredje og sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen hvor naiv kan man være? Han skal retsforfølges i Irak, siger hr. Peter Skaarup. Jamen hærchefen er jo på sejrherrens side. Han er amerikanernes mand. Han er hr. Peter Skaarups mand. Hvorfor skulle han blive retsforfulgt i Irak?

Det er da helt naivt at forestille sig, at en mand, der har hjulpet amerikanerne, der er udsat af amerikanerne til at spille en vigtig rolle i Irak, som har støttet hr. Peter Skaarups linje her i Folketinget, skulle blive retsforfulgt i Irak.

Det er da her i Danmark, han skal retsforfølges. Hvis der skal være nogen som helst konsekvens i hr. Skaarups holdninger, må Dansk Folkeparti sørge for, at manden kommer til Danmark for at blive retsforfulgt.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg kan kun tage afstand fra hr. Holger K. Nielsens udlægning af, at hærchefen skulle være Dansk Folkepartis mand eller regeringens mand. Vi har overhovedet ikke nogen informationer, der skulle tyde på, at han er det. Det er muligt, at hr. Holger K. Nielsen har det. Hvis

man har en sikker viden om det, synes jeg, at vi skulle høre om det her i Folketinget.

Vi har overhovedet ikke nogen viden om, hvad han bedriver i øjeblikket, eller hvad han har bedrevet. Der er nogle rygter fremme om forskellige ting, men det kan vi ikke bruge til ret meget. »Rygters Bureau« gælder ikke i det her tilfælde.

Under alle omstændigheder synes jeg, at det, der står tilbage, er, at SF ikke rigtig ud over at udtrykke kritik af det hele, indstiller sigtekorner på, hvad det så er, man vil. Jeg synes da, at det vil være helt afgørende vigtigt, at man sørger for, at hvis der kan finde retsforfølgning sted, må det da være oplagt, at det skal ske i Irak. SF må da også være enig i, at det er dér, det er næst mest at finde ud af, hvad der egentlig er sket med de personer, der har været involveret i det.

Det er det, der må stå tilbage for vores vedkommende. Situationen må være, at vi ikke skal have hærchefen tilbage til Danmark. Vi skal sørge for, at retsforfølgningen sker lokalt i Irak. Han er altså ikke under nogen omstændigheder vores mand. Jeg tror ikke, at der er nogen her i Folketinget, der har lyst til at være bundet op på hærchefen.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Helge Adam Møller som ordfører.

Helge Adam Møller (KF):

Der er indimellem en fordel ved at være den fjerde ordfører, for så man har sådan en time og tre kvarter til at fundere lidt over debatten, og hvad der er gået forud.

Jeg vil da godt starte med en kæmpe stor og velment tak til SF, til hr. Holger K. Nielsen, til Enhedslisten, til hr. Søren Søndergaard, fordi de har rejst denne debat, for det giver mig anledning til at konstatere, at havde nu Enhedslisten og SF og for den sags skyld desværre også De Radikale og endnu mere desværre Socialdemokratiet fået deres vilje, hvad havde situationen så været her i dag, onsdag den 21. maj?

Den havde sikkert stadig væk været den, at vi havde haft en forespørgselsdebat om den irakiske hærchef, for den var anmeldt for mange måneder siden. Men én ting havde været helt stensikker: Den irakiske hærchef havde i hvert fald ikke været i Irak, som der er rygter om. For hvis de fire partier havde fået deres vilje, og hvis han havde været i Irak den 21. maj, var han øjeblikkeligt blevet henrettet, og så kunne vi have sparet os alt dette, for så havde Saddam Hussein

nemlig stadig væk været ved magten. Det var jo det, de fire partier gjorde alt for at forhindre, nemlig forhindre den situation, vi har i dag, hvor vi må konstatere, at Saddam Hussein er væltet.

Kl. 10.45

Nu er et af verdens mest forbryderiske regimer væltet. Nu er det slut med, at de hemmelige fængsler stadig væk er fyldt op med tusinder og atter tusinder af uskyldige irakere, hvor mange af dem blev torteret daglig.

Havde de fire partier fået deres vilje, havde vi stadig væk ikke fået gravet disse massegrave op, som vi nu kan se på tv-skærmene aften efter aften, med tusinder og atter tusinder af lig af irakere henrettet uden dom af Saddam Hussein og hans styre.

Se, det havde været situationen den 21. maj. Hvis de fire partier havde fået deres vilje, havde Hussein været der, og så havde hærchefen i hvert fald ikke været i Irak, for så var han blevet henrettet. Men de fik ikke deres vilje, og det er der så mange i verden, inklusive de fleste irakere, der takker os andre for, at vi var med til at støtte dem, der ville gøre op med det regime.

Vi har her en forespørgsel, som omfatter tre elementer. Det første er oplysning om hærchefens flugt, det andet er hærchefens aktiviteter siden flugten, og det tredje er hærchefens forbindelser til udenlandske magter. Lad mig knytte et par korte kommentarer til de tre elementer.

Først om hærchefens flugt. Den konservative folketingsgruppe har ikke skiftet opfattelse, siden vi i Retsudvalget den 25. april afgav en beretning om dette emne. Den dag, ligesom i dag den 21. maj, finder vi det utilfredsstillende og kritisabelt, at der ikke var truffet tilstrækkelige foranstaltninger til at forhindre, at den tidligere hærchef kunne forsvinde. Samtidig finder vi i dag – fuldstændig ligesom den 25. april – at det var kritisabelt, at der ikke i perioden umiddelbart før krigen mod Irak blev taget skridt til at revurdere situationen.

Det andet element er hærchefens aktiviteter siden flugten. Der ville det selvfølgelig have været dejligt, hvis regeringen havde kendskab til hærchefens aktiviteter de sidste par måneder. Men det har regeringen ikke, og jeg har fuld forståelse for, at regeringen ikke har disse oplysninger.

Der er jo ingen tvivl om, at hærchefen gør alt for at skjule sig, og som tidligere nævnt er Irak ti gange større end Danmark, der bor 22 millioner,

og hærchefen ligner den almindelige lokale befolkning, så det er let at skjule sig.

Vedrørende det tredje element om hærchefens forbindelser til udenlandske magter må jeg konstatere, at der er et hav af rygter. Vi har også hørt mange af dem her i dag, og mange af rygterne stritter jo i hver sin retning.

Situationen er, som justitsministeren forklarede for 1 time og 42 minutter siden, at Statsadvokaten i dag ingen faktisk viden har på det område. Derfor har regeringen heller ingen faktisk viden, og jeg må med beklagelse og med stor sorg meddele, at jeg og den konservative gruppe heller ikke har nogen faktisk viden. Men jeg har noteret mig, at Statsadvokaten forfølger alle de spor, der kommer op.

Vedrørende udenlandske magter kan jeg konstatere, at den irakiske hærchef tidligere havde en særdeles tæt forbindelse til det gamle irakiske regime og en tæt forbindelse direkte til Saddam Hussein. Men dette rædselsregime er i dag heldigvis slut. Hussein er væltet, og forbindelsen mellem hærchefen og diktatoren eksisterer ikke mere.

Det, at diktatoren er væk og regimet væltet, er det gode, det glædelige og det meget tilfredsstillende. Men det har hverken SF, Enhedslisten, Socialdemokraterne eller De Radikale lod eller del i, og det er selvfølgelig det sørgelige ved denne debat.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må sige, at jeg synes, hr. Helge Adam Møller roder noget rundt i det omkring forholdet mellem hærchefen og Saddam Hussein. Jeg må alligevel konkludere det sådan, at Det Konservative Folkeparti i virkeligheden er rimelig godt tilfreds med, at hærchefen er i Irak nu. Det kunne ikke forstås anderledes, det synes jeg ikke.

Det er meget betegnende for den holdning, som hr. Helge Adam Møller har haft til den her sag – eller det skift i holdning, for i 2001, da hans eksistens kom frem i offentligheden, var der ikke grænser for, hvad der skulle ske med hærchefen, hvor stor en bandit han var, når man hørte De Konservative.

I dag, hvor det viser sig, at han har været nyttig i krigen i Irak, har været nyttig for amerikanerne, for hr. Helge Adam Møller, ser man gennem fingre med stort set alt. Så er det fint, at han er nede i Irak. Vi kan da være glade for, at der ikke sker ham noget, som hr. Helge Adam Møller sagde.

Jeg synes alligevel, at hr. Helge Adam Møller burde overveje, hvor langt han kan køre med det hykleri, som han kører med i denne sag.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg forstår ikke rigtig sammenkoblingen med Irakkrigen og alle de afsløringer, der er kommet af regimets forbryderiske fremfærd, og så beskrivelsen af den danske regerings håndtering af sagen om den forsvundne irakiske hærchef.

Kl. 10.50

Vi er fuldstændige enige i, at regimet var forbryderisk. Der er afsløret massegrave, der er afsløret fakta om, hvordan regimet har torteret egne borgere, men det gør da vel ikke behovet for at få retsforfulgt krigsforbrydere mindre? Det er vel stadig væk sådan, at vi har en forpligtelse til, at en person, som har været håndlanger for sådan et regime, som er mistænkt for at have været med til at gasse store dele af befolkningen, retsforfølges? Er det ikke sådan?

Det lød næsten som om, at nu da regimet er faldet, er det behov ikke så presserende mere, så kan vi sådan set bare være tilfredse med, at regimet er faldet, så er den historie ikke længere, og så kan vi hastigt gå videre.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg er altid klar til at diskutere hvad som helst med hr. Helge Adam Møller, også om dengang Venstre og De Konservative holdt hånden over Saddam Hussein. Vi husker jo, hvordan den konservative industriminister i sin tid tillod, at krigsskibe på trods af venstrefløjens modstand blev afleveret til Saddam Hussein. Føj for pokker, det var ikke kønt at se på, men det kan vi godt diskutere, hvis det er det, hr. Helge Adam Møller vil diskutere. Det er nu ikke lige det, der er forespørgslen i dag, men jeg vil meget gerne diskutere det og gå i detaljer med det.

Er det korrekt forstået, at Det Konservative Folkeparti med den tale, der blev holdt her, sådan set udtrykker tilfredshed med, at hærchefen fik tålt ophold i Danmark, at man er glad for, at hærchefen fik tålt ophold i Danmark, eller var det den konservative opfattelse, at han skulle have været sendt tilbage til henrettelse i Irak? Det fik jeg ikke helt fat på. Var man for, at han fik tålt ophold, eller var man ikke?

Så for at se lidt fremad, for det synes jeg jo også er vigtigt: Mener hr. Helge Adam Møller, og mener Det Konservative Folkeparti, at det er

en opgave for besættelsesmagten at fange den irakiske hærchef, så han kan blive stillet til ansvar for sine forbrydelser? Er det en opgave for besættelsesmagten?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Lad mig starte med hr. Søren Søndergaard's spørgsmål. Først det sidste, om det er en opgave for besættelsesmagten: Ja, det er da én blandt den million opgaver, de har. Det fremgår også helt klart af vores beretning den 25. april. Det er jo også derfor, at han er efterlyst internationalt. De myndigheder, der har en viden eller kommer i kontakt med ham, har selvfølgelig til opgave at anholde ham, således at manden kan blive retsfulgt.

Det fremgik krystalklart af min tale, det fremgik krystalklart af beretningen, det fremgik meget klart af både statsministerens og justitsministerens indlæg, så jeg synes, at hr. Søren Søndergaard måske skulle lytte lidt efter, så spilder vi ikke tid med dét.

Til spørgsmålet, om jeg var tilfreds med, at han i sin tid fik tålt ophold: Næ, jeg var ikke tilfreds med, at han fik tålt ophold, men jeg accepterede det, for sådan er loven, og sådan er de internationale retsregler. Men jeg synes da ikke, at det er særlig tilfredsstillende, at vi har et antal krigsforbrydere, men lov er lov, og lov skal holdes, så sådan er det.

Til hr. Holger K. Nielsen: Konklusionen var fundamentalt forkert. Hr. Holger K. Nielsen snakkede om hykleri, og det er jeg helt enig i, men den eneste hykler, der er i denne sag, er hr. Holger K. Nielsen

Så til fru Elisabeth Arnold, der starter med at konstatere, at det jo er frygteligt, hvad der er sket i Irak osv.: Ja, det har vi hørt gang på gang, og det er frygteligt osv., men det, der er det sørgelige, er jo, at De Radikale sammen med Enhedslisten, sammen med SF og sammen med Socialdemokratiet ønskede at føre en linje, således at alt det sørgelige, som fru Elisabeth Arnold konstaterer, havde været akkurat lige så sørgeligt i dag den 21. maj, den 21. juni og den 21. juli og næste år og næste år, for man har igennem 12 år accepteret, at hr. Saddam Hussein gjorde nøjagtig, som han ønskede, på trods af FN's pålæg.

Så til Elisabeth Arnolds sidste spørgsmål, om der ikke er behov for at retsforfølge ham: Jo, selvfølgelig. Jeg henviste også hele tiden til beretningen, klart og tydeligt. Den mand skal retsforfølges, hvis det overhovedet kan lade sig gø-

re, men det kræver altså først, at han fanges, og det kan være rimelig svært at fange en iraker, der ligner alle andre irakere, der har gemt sig på et stort område, hvor der ikke hersker international ret i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Hr. Helge Adam Møller siger, at koalitionen i Irak har som opgave at pågribe hærchefen, hvis de møder ham, men at det er én opgave blandt en million. Det lyder lidt, som om Det Konservative Folkeparti anser det for sådan en lille sag i det store spil, noget, man ikke behøver at prioritere.

Kl. 10.55

Det ville sådan set svare meget godt til det, statsministeren udtalte til Fyens Stiftstidende den 15. maj, hvor statsministeren efter et møde med Bush bliver forespurgt, om man har talt om den irakiske hærchef og efterlysningen, men hvor statsministeren svarer, at man havde væsentlig mere betydningsfulde sager at drøfte med den amerikanske præsident.

Det giver jo lidt et billede af, at man kan skrive nok så mange gange i beretninger, og hvad vi nu har af tekniske udtryk, at man vil virke for, at vedkommende bliver retsfulgt. Når billedet så alligevel bliver en lille bitte smule uskønt, er det, fordi det ikke tyder på den høje prioritering. Det vil jeg godt bede hr. Helge Adam Møller forholde sig til.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Allerførst var jeg glad for at få et fuldstændig krystalklart svar på, at der stadig væk er behov for at få retsfulgt krigsforbrydere. Det fremgik nemlig ikke krystalklart af hr. Helge Adam Møllers første indlæg, men det gjorde det af hans svar. Det er jeg tilfreds med, og det synes jeg at vi skal glæde os over.

Dernæst blot en enkelt bemærkning om Irak-krigen og om Saddams Husseins styre. Vi er fælles om i årevis at have accepteret et despotisk styre, som har forfulgt dets befolkning. Det har hr. Helge Adam Møller også været med til som medlem af et regeringsparti i masser af år. Vi har ventet på, at det internationale samfund kunne gribe ind. Vi havde sanktioner. Vi har prøvet at få knækket styret på forskellige måder, og det er ikke lykkedes.

Det Radikale Venstre var ikke enig i det grundlag, der var for at gå ind i Irak i den sidste

omgang her. Vi havde ønsket et FN-mandat, det ønsker vi stadig væk. Hvis der havde ligget et FN-mandat, var vi også gået med, så havde vi også været med til at gribe til våben.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Man kunne jo indimellem ønske, at Folketingets forhandlinger også blev transmitteret til arabiske lande og sendt direkte i irakisk fjernsyn, for så kunne de 22 millioner dernede se, hvad begrundelsen var fra De Radikale og fra andre, for at man ikke ønskede, at de blev befriet.

Jeg tror helt ærligt, at det, den almindelige familie, det, den almindelige mand og kvinde, og det, børnene dernede sætter pris på, er, at de er sluppet af med diktatoren, at de er sluppet af med de lukkede, hemmelige fængsler, at de nu igen kan begynde at nærme sig et frit og et ordentligt samfund, hvor man kan snakke, og det gør man, og det er lovligt, lige så længe man vil.

Havde det stået til Det Radikale Venstre, havde det system stadig væk eksisteret i dag og i meget lang tid fremover. Men vi var andre, der var med til, at Danmark ydede en lille bitte del, andre gjorde det store arbejde, og det er irakerne taknemmelige for, og det er jeg også.

Så til fru Sandy Brinck, om jeg betragter det som en lille sag i det store spil: Ja, det gør jeg da. Det indrømmer jeg da klart. Det er det efter min mening i forhold til de vigtige opgaver for koalitionsstyrkerne dernede, hvad enten det er amerikanere, briter, australiere og senere danskere. Det vigtigste er da i øjeblikket at sikre, at de 22 millioner mennesker får et hospitalsvæsen, der fungerer, at børnene kan gå i skole uden at få sprængt et ben af, at de kan få mad og vand. Så kommer den irakiske hærchef lidt længere ned i prioritering.

Jeg ville syntes, det var sørgeligt, hvis mennesker ikke kunne komme på hospital og ikke få mad osv., fordi man beslaglagde tusindvis og atter tusindvis af soldater til at lede efter en irakisk hærchef, som jeg er ret sikker på for ikke at sige meget sikker på nok skal blive stillet for en dommer en dag. For vel kan han skjule sig i måneder, måske et halvt eller et helt år, men der er jo nogle mennesker, han måske – det er i hvert fald det, han er sigtet for – har begået nogle alvorlige forbrydelser mod. De skal nok sørge for, at han bliver stillet for retten.

Det har jeg det godt med, så vil det vise sig, om han er skyldig eller uskyldig. Men i dag synes jeg, det er vigtigere, at børnene får mad og

bliver plejet på hospitalerne, end at man bruger tusindvis af soldater til at jage den irakiske hærchef.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg skal ikke gå ind i en nærmere debat med hr. Helge Adam Møller om Irakkrisen. Med det grundlag, han giver udtryk for, tror jeg ikke, at vi kommer meget videre med det.

Det er alligevel interessant, synes jeg, at hr. Helge Adam Møller bliver ved med at snakke om den befrielse, som han kalder det, frem for at snakke om det, som er det centrale, nemlig hærchefen. Hr. Helge Adam Møller bliver på et eller andet tidspunkt nødt til at forholde sig til, at hærchefen blev brugt af amerikanerne i denne krig. Han var på den side, som hr. Helge Adam Møller har støttet så kraftigt, og derfor er der grænser for, hvor alvorligt man kan tage det, når regeringspartierne bliver ved med at sige, at han nok skal blive retsforfulgt.

Kl. 11.00

Selvfølger bliver han ikke retsforfulgt, når han er dernede. Selvfølgelig bliver han ikke retsforfulgt, så længe den amerikanske besættelse varer, netop fordi han har hjulpet den amerikanske besættelsesmagt, og derfor bliver hr. Helge Adam Møller nødt til enten at trække sine ord om, at han tager det alvorligt, i sig igen eller virkelig tage det alvorligt og stille krav om, at han skal udleveres til Danmark af den amerikanske besættelsesstyrke.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det kan godt forekomme en anelse patetisk at høre hr. Helge Adam Møllers omsorg for civilbefolkningen i Irak og den eventuelle nytte af at kunne se transmissioner fra en dansk folketingsdebat.

Jeg er helt sikker på, at efter at have hørt denne debat vil de sultne børn og de familier, der har mistet slægtninge under det despotiske styre, spørge sig selv: Hvorfor greb Danmark ikke modigt ind for 12 år eller 13 år siden, da der var mange meldinger om voldsomme overgreb fra Saddam Husseins styres side? Det spørgsmål kan man selvfølgelig stille med rette, og det kan jeg også stille hr. Helge Adam Møller: Hvorfor skulle det lige være nu? Vi har jo tålt det regime i mange år, og det har vi været fælles om, så hr. Helge Adam Møller har ingen grund til at pudse glorien. Overhovedet ikke.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Skal jeg forstå hr. Helge Adam Møller sådan, at i praksis betyder det, som regeringspartierne og Dansk Folkeparti kalder at virke effektivt for retsforfølgelse i beretningen, at man sætter sig ned og venter på, at nogle irakere falder over manden, og at der måske så sker en retsforfølgelse? Hvor finder man den internationale retsordens ansvar i det, hr. Helge Adam Møller står og siger? Det står i hvert fald temmelig uklart for mig, hvad det at virke effektivt for retsforfølgelse betyder for hr. Helge Adam Møller og Det Konservative Folkeparti i denne sammenhæng, og jeg synes, den konservative ordfører skal have lejlighed til at forklare det, så det også står lysende klart for mig.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jamen det er jo en umulig opgave. Det må jeg konstatere, for jeg har forsøgt at forklare det to gange. Jeg prøver en tredje gang, men mine evner rækker åbenbart ikke så langt, at jeg kan forklare fru Sandy Brinck det.

Jeg fastholder, at den irakiske hærchef skal retsforfølges. Det har jeg sagt fra denne talerstol, og det står i beretningen. Jeg fastholder, at det er rigtigt og godt, at han er efterlyst på alle de måder, man kan efterlyse på internationalt, og jeg har sagt, at selvfølgelig er det også koalitionsstyrkernes opgave, altså også de danske styrkers opgave, når de ankommer. Men jeg synes, det ville være en fuldstændig forkert prioritering, hvis man satte 1.000, 2.000 eller 3.000 soldater af til at finkæmme et land, der er større en Frankrig, for at finde en irakisk hærchef, som måske skjuler sig mellem 22 millioner indbyggere. Det er ikke hovedopgaven, for det ville være at svigte børn, hospitaler osv. Det er min holdning.

Fru Sandy Brinck ønsker altså at sætte tusindvis af soldater ind på det på bekostning af noget andet. O.k., det er Socialdemokratiets holdning, og det accepterer jeg, men jeg synes, det er forkert. Det er mit svar.

Til hr. Holger K., som siger, at det centrale er hærchefen ...

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Holger K. *Nielsen!*

Helge Adam Møller (KF):

Hr. Holger K. siger, at det centrale er, at han er blevet brugt til at hjælpe amerikanerne med at

befri Irak. Jeg aner det ikke, det er jo kun et rygte, men hvis det er rigtigt, har han da i hvert fald gjort en god gerning, og så vil jeg glæde mig over, at en synder på et eller andet tidspunkt er blevet omvendt og har været med til at gøre en lille brøkdæl af det, han måske har begået tidligere, godt igen. Det skal han da ikke have utak for, for er det ikke bedre, at en synder omvender sig, end det modsatte?

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Det hedder hr. Holger K. Nielsen.

Kl. 11.05

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, at det er en utrolig spændende diskussion, og jeg synes, vi skal finde tid til at tage den.

Det er jo en grundlæggende holdning hos hr. Helge Adam Møller, at det er i orden at alliere sig med hvem som helst, med en hvilken som helst slyngel, hvis det gælder om at komme af med en anden slyngel. Det er også den holdning, USA har, og derfor allierede man sig med Osama bin Laden. Han var en af USA's gode venner i kampen mod den sovjetiske besættelse af Afghanistan, og så gik det jo, som det gik. Den irakiske hærchef har været en af USA's gode venner i kampen mod Saddam Hussein, og det kommer sikkert også til at gå på samme måde.

Det er en holdning, vi er uenige i, men det er en spændende diskussion, om man kan alliere sig med hvem som helst, med en hvilken som helst slyngel for at komme af med nogle andre. Lad os tage den diskussion ved lejlighed, for jeg synes, det er en spændende diskussion.

Til gengæld vil jeg godt sige tak til hr. Helge Adam Møller for hans fuldstændig klare understregning af, at inden for de rammer, der er lagt for deres arbejde, er det naturligvis en opgave for koalitionsstyrkerne at fange hærchefen. Jeg håber, at vi på et eller andet tidspunkt får en bekræftelse fra statsministeren eller justitsministeren – eller hvis de ikke ved det, så fra forsvarsministeren eller udenrigsministeren – på, at koalitionsstyrkerne også opfatter det på den måde, som hr. Helge Adam Møller så klart har givet udtryk for, nemlig at det selvfølgelig er deres opgave at fange den irakiske hærchef.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Hr. Helge Adam Møller bruger et godt, gammelt politisk trick, nemlig at lægge modstanderne nogle bestemte ord i munden.

Jeg har ikke sagt, at en eftersøgning af hærføderne skulle ske på bekostning af sultende børn og af hospitaler, men jeg kunne godt ønske mig, at De Konservative ville træde i karakter over for USA sammen med regeringen. Jeg kan altså ikke forstå, at Det Konservative Folkeparti ikke føler sig trukket rundt ved næsen, når amerikanerne ikke engang vil svare på de breve, justitsministeren sender til dem.

Danmarks justitsminister må da høfligt rykke for svar, til trods for at vi er i samme koalition mod Irak. Som minimum kunne vi da bede om, at man forholder sig til, at her i Danmark finder vi rent faktisk sagen af ret stor betydning, fordi vi ikke vil finde os i – og det går jeg ud fra at Det Konservative Folkeparti er enige med os i – at folk, som er mistænkt for krigsforbrydelser, ikke bliver stillet for retten. Det kunne man have gjort gældende, men man vælger ikke at gøre det.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Hr. Helge Adam Møller kom med en ren tilståelse, da han sagde, at der er tale om en omvendt synder. Her har vi jo lige præcis forklaringen på, hvorfor han fik lov til at flygte, og hvorfor man i realiteten ikke vil røre en finger for at få fat på ham igen.

Hr. Helge Adam Møller siger, at selvfølgelig skal man fange ham, hvis man ser ham, men det er ikke den højest prioriterede opgave. Det kan jo kun forstås sådan, at det er ligegyldigt, for naturligvis er der mange opgaver, soldaterne skal tage fat på. Nej, forklaringen er, at der er tale om en omvendt synder. Der er tale om en mand, som man tidligere sagde var en grov krigsforbryder, fordi man havde brug for at sige det i en valgkamp, men nu har han hjulpet den borgerlige regering og har hjulpet amerikanerne, og så er han en omvendt synder, og så gør man ikke noget. Jeg siger tak for forklaringen. Den har gjort mig lidt klogere.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg er utrolig ked af, at hr. Holger K. ikke er blevet ...

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Hr. Holger K. Nielsen!

Helge Adam Møller (KF):

Undskyld.

Jeg er utrolig ked af, at hr. Holger K. Nielsen ikke er blevet meget klogere, for det hjælper altså ikke meget, at man kun er blevet lidt klogere. Jeg må konstatere efter debatten her, at det hjælper utrolig lidt.

Jeg gentager nu for tredje, fjerde eller femte gang, at jeg mener, at han skal retsforfølges. Han skal stilles for retten og helst for en international krigsforbryderdomstol, så der er mulighed for at finde ud af, om han er skyldig eller det modsatte. Det har vi sagt klart og tydeligt i beretningen af den 25. april, det sagde jeg i min ordførertale, og det har jeg sagt i fire svar, men hr. Holger K. Nielsen sidder stadig og hører det modsatte. Men nu skal hr. Holger K. Nielsen altså prøve at lytte efter, for nu siger jeg det én gang til. At hr. Holger K. Nielsen ikke vil tro på det, er noget andet, men det er det, jeg siger, og det er det, jeg mener.

Til hr. Søren Søndergaard, der synes, at det altid og under alle omstændigheder er uacceptabelt at alliere sig med en eventuel slyngel: Jeg synes, jeg kan huske, at gennem tiderne har nogle medlemmer af Enhedslisten rent politisk allieret sig ganske meget med Arafat, som er en kendt massemand. Jeg skal ikke beskyldte hr. Søren Søndergaard for det, men nogle medlemmer af Enhedslisten var vist gennem masser af år allierede med Josef Stalin, og var det ikke kun 53 millioner, han myrdede? Der har vel også været eksempler på det hos Enhedslisten, hvis jeg ikke husker helt forkert.

Kl. 11.10

Til fru Sandy Brinck, som nævner, at USA endnu ikke har svaret på brevene: Jamen jeg er heller ikke imponeret. Det er jeg bestemt ikke.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg tror nok, Josef Stalin døde i 1953, og Enhedslisten blev dannet i 1989, så der er nok grænser for, hvor mange medlemmer af Enhedslisten der har været allieret med Josef Stalin. Men jeg kan sige til hr. Helge Adam Møller, at hvis der var nogen, der havde lukket øjnene for f.eks. de frygtelige Moskvaprocesser under Stalins regime med den begrundelse, at de var vigtige for at bekæmpe imperialismen, havde det været et uacceptabelt argument, uanset hvor nederdræg-

tigt imperialismen opførte sig. Det synes jeg i hvert fald, og på samme måde synes jeg, det var helt uacceptabelt at alliere sig med en Osama bin Laden for at bekæmpe Sovjetunionen.

Jeg ved, vi har en forskellig opfattelse, og den diskussion tager vi en anden gang. Men jeg vil godt lige sige til hr. Helge Adam Møller, at problemet er jo, at vi ikke kan bruge Den Internationale Straffedomstol, for den pådømmer jo ikke forbrydelser, der er begået, før den blev nedsat. Derfor bliver vi nødt til at retsforfølge hærchefen enten i Irak eller i Danmark, og er hr. Helge Adam Møller ikke enig i, at hvis der ikke meget hurtigt bliver oprettet et fair og uafhængigt retssystem i Irak, har vi en forpligtelse til at dømme ham i Danmark, hvis vi kan få fat i ham?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg elsker jo at svare klart og tydeligt, også til hr. Søren Søndergaard, men det sidste spørgsmål kan jeg ikke svare klart og tydeligt på, for jeg kender ikke svaret.

Det, der er det afgørende for mig, er, at han bliver anholdt og arresteret hurtigst muligt, og at han bliver stillet til ansvar for de ting, som nogle siger han har begået. Han skal have mulighed for at forsvare sig, og jeg ser helst, det sker i Irak, for her er det lettest at indkalde vidnerne, og retssagen kan føres på hans eget sprog. Men det kræver selvfølgelig, at domstolen er egnet til det og har det legale grundlag; det andet er teori. Men min hovedpointe er, at han skal retsforfølges, og hvor det så sker, må tiden vise.

Holger K. Nielsen (SF):

Hr. Søren Søndergaard gjorde tidligere ganske udmærket rede for hele forløbet ved hærchefens forsvinden her fra Danmark, så det skal jeg ikke komme nærmere ind på. Jeg vil i stedet tage et andet udgangspunkt.

Hærchefen blev opdaget her i Danmark, lige før Folketinget åbnede i 2001. Det var dagbladet Politiken, der kunne offentliggøre, at han var her i Danmark, og det tør antydes, at det gav anledning til stor ravage i debatten. Under åbningsdebatten den 4. oktober 2001 fyldte han en meget stor del af diskussionen, og hvorfor gjorde han det? Jo, fordi de borgerlige partier havde brug for at piske stemninger op.

Den danske asyllovgivning skulle være et hovedtema i valgkampen, og derfor kom hærchefen som kaldet fra himlen. Man kunne ligesom

sige, at nu havde regeringens slappe politik medført, at masseforbrydere og grove kriminelle, og jeg ved ikke hvad, var kommet ind i Danmark. Det virkede, og hærchefen kunne også spille en rolle i den valgkamp, der startede lidt senere.

Men siden hen har det jo vist sig at være en lidt anden historie end den, som de daværende oppositionspartier kørte frem med. Der er tale om en tidligere hærchef, der flygtede fra Saddam Husseins regime og blev hjulpet af CIA under flugten. Han var blevet debriefet af CIA, som selvfølgelig skulle pumpe ham for alle de oplysninger, han måtte have om Saddam Husseins militære forhold, og det var formentlig med hjælp fra CIA, han blev placeret i det lille smørhul, der hedder Danmark. Det er, hvad jeg har kunnet finde ud af ud fra alle de kilder og oplysninger, der overhovedet har været til rådighed.

Kl. 11.15

Selvfølgelig har man vidst, at han var i Danmark. En sådan tidligere hærchef er en så stor kanon, at det amerikanske efterretningsvæsen har haft helt og fuld kontrol med, hvor han har befundet sig, og det har også vist sig, at han under sit ophold i Danmark har haft kontakt med amerikanske efterretningsfolk og med de grupper, der skulle være i opposition til Saddam Hussein. Derfor var det også helt, helt logisk og naturligt, at manden skulle hjælpes ud af Danmark, da krigen blev indledt.

Der har været CIA-rapporter fremme om, at CIA har hjulpet ham her i landet. Den CIA-mand, der fremkom med rapporten, trak senere oplysningerne tilbage, men jeg tør godt sige, at han er blevet tvunget til det. For mig er det da fuldstændig indlysende, at med de store amerikanske interesser, der har været i en så fremtrædende militærperson, der har været tæt på Saddam Hussein, har man haft aktiv brug for ham i den krig, der skulle startes.

Det tør antydes, at der er en forklaring på, at den skingre tone, der blev anvendt i 2001, da den nuværende regeringspartier havde brug for hærchefen i deres valgkamp, er ændret til nogle ganske, ganske små pip. Man ser gennem fingre med, at han forlader landet, og man er ikke særlig interesseret i, at han skal tilbage til Danmark.

Vi har gang på gang forsøgt at presse regeringen til at tage sagen op over for de amerikanske myndigheder. Man har skrevet et brev til ambassaden, for det skulle man jo gøre, men vel viden om at der ikke ville ske noget. Man har sagt helt

klart, også under debatten her i dag, at i og med at der er tale om en omvendt synder, har man i virkeligheden ikke tænkt sig at gøre særlig meget ved det.

Selvfølgelig er man nødt til at sige, at han skal retsfølges, og at man skal bruge det retssystem, der er, og hvis der er tale om en tidligere krigsforbryder og han kommer til Danmark igen, skal han selvfølgelig for retten i Sorø. Naturligvis siger man det, hvad skulle man ellers sige? Men virkeligheden er, at den danske regering har accepteret, at denne mand er sluppet ud af Danmark. Man har set gennem fingre med det, man har ingen interesse i, at han skal retsfølges her i Danmark, og derfor håber man, at denne sag lige så stille og roligt og langsomt dør ud.

Hvad der i oktober 2001 ifølge de daværende oppositionspartier var en af de største skandalesager, der er set i dette land, og en sag, der kunne bruges i valgkampen til at piske stemninger op, er i dag endt som stort set ingenting, fordi det har vist sig, at manden kunne bruges af den danske regering. Han kunne også bruges af den amerikanske regering, og i stedet for, at han dengang nærmest var en krigsforbryder, er han i virkeligheden en af vennerne i dag. Det er forklaringen på den måde, man har kørt denne sag på.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Den irakiske hærchef forsvandt fra sin husarrest i Sorø den 17. marts 2003, og siden da har Folketinget beskæftiget sig intenst med sagen. Der har været stillet utallige spørgsmål i spørgetiden og i spørgetimen, der har været samråd i Folketingets Retsudvalg, der er kommet en beretning fra Folketingets Retsudvalg med kritik af VK-regeringen, og nu har vi så denne forespørgsel.

Man kan selvfølgelig spørge, hvorfor Folketinget bliver ved med at interessere sig for denne sag, men jeg vil indledningsvis sige tak til Enhedslisten og Socialistisk Folkeparti for at have rejst denne forespørgsel, fordi netop afslutningen af Irakkrigen og Saddamstyrets fald betyder, at denne sag ikke vil forsvinde. Denne sag vil fortsætte, for efter alt at dømme vil den irakiske hærchef og hans forsvinden blive ved med at spøge, og på et eller andet tidspunkt vil han dukke op igen, og så vil vi blive stillet over for problemet: Hvad vil den danske regering gøre i

sin iver efter at få retsforfulgt mistænkelige krigsforbrydere?

Den tidligere SR-regering blev voldsomt kritiseret for, at han overhovedet var i landet, men debatten i dag har jo vist, at ingen kan garantere for, at der ikke er tilsvarende eksempler i dag, og at der ikke har været tilsvarende eksempler i den nuværende regerings funktionsperiode, hvor personer, som har været eller bliver mistænkt for krigsforbrydelser, kan være smuttet ind i landet og have fået enten tålt ophold eller sågar asyl, hvis det ikke har været korrekt tilstrækkelig godt undersøgt, hvad de har lavet i deres fortid.

Kl. 11.20

Der er ingen regler, som er skyld i, at hærchefen overhovedet kom ind i landet på det tidspunkt, han gjorde. Der er ingen regler, der er blevet ændret, regelsættet på området er nøjagtig det samme nu, som det var for 4-5 år siden. Hærchefen var en vigtig del, et selvstændigt emne i valgkampen i 2001, og den nye regering indførte også et meget skrappt afsnit i sit regeringsgrundlag, hvor der stod, at så snart man fik fat i mistænkte krigsforbrydere, skulle de øjeblikkelig indsættes bag lås og slå i Sandholmlejren. Dette skete imidlertid ikke. Man oprettede også en ny statsadvokatur, som specielt skulle tage sig af krigsforbrydermistænkte, men den 17. marts 2003 smutter han efter en rygepause og er pist væk ud af landet, og naturligvis medfører det kritik af den nye regering, som ikke har levet op til sit regeringsgrundlag.

Det er selvfølgelig især et spørgsmål om forholdet mellem regeringen og dens støtteparti, Dansk Folkeparti. Det lykkedes Retsudvalget at få Dansk Folkeparti med på en meget, meget beskeden kritik af regeringen for denne meget lemfældige omgang med personer, som man under valgkampen havde hidset sig voldsomt op over var i Danmark, men efter at Irakkrigen nu er afsluttet og Saddams styre er væltet, er det helt klart, at der kommer nye spørgsmål op, som har noget at gøre med denne sag.

Hvad gør man med en eftersøgt krigsforbryder? Ja, man efterlyser ham, og man kommer med halvhjertede udsagn om, at det selvfølgelig er vigtigt, at han bliver retsforfulgt. Men vil man også fastholde dette ønske om en retsforfølgning, uanset hvilken position den pågældende måtte få i det nye Irak? Det har vi ikke fået noget svar på. Regeringen og regeringspartierne har nægtet at udtale sig om hypotetiske spørgsmål. Det er sikkert også meget klogt, men nu har vi

hørt en masse gange her fra talerstolen, at regeringspartierne har sagt, at terror- eller krigsforbrydermistænkte personer naturligvis skal retsforfølges, og at man går ind for et internationalt retssamfund.

Det gør Det Radikale Venstre også. Vi ønsker, at krigsforbrydermistænkte personer bliver retsfulgt, uanset hvor i verden man finder dem, og vi ønsker også, at de kan blive stillet for en krigsforbryderdomstol, i dette tilfælde i internationalt regi, og blive tiltalt for forbrydelser, der er begået, før Den Internationale Straffedomstol blev oprettet. Vi fastholder, at han skal retsforfølges, enten i Danmark, hvor han allerede er sat under anklage, eller i Irak, hvis han måtte blive pågrebet dér.

Der er derfor intet håb om, at denne sag vil dø, for i det øjeblik, manden bliver fanget eller bliver fundet i Irak, skal han udleveres til Danmark. Det har regeringen selv sagt, og regeringen har også sagt, at han er blevet efterlyst internationalt af den grund.

For at fastholde presset på regeringen vil jeg på vegne af Det Radikale Venstre, Socialdemokratiet, SF, Enhedslisten og Kristeligt Folkeparti derfor fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Som tidligere udtrykt af et flertal i Folketingets Retsudvalg udtrykker Folketinget kraftig kritik af regeringens håndtering af sagen om den krigsforbrydermistænkte tidligere irakiske hærchef og dennes forsvinden.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 110)

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Jann Sjursen (KRF):

Sagen om den irakiske hærchefs forsvinden har været genstand for megen debat i Folketinget, både her i salen og i Retsudvalget. Jeg skal ikke forsøge at ridse hele hændelsesforløbet op og vurdere dette, men jeg vil godt henvise til den beretning, som er afgivet af Retsudvalget.

Kristeligt Folkeparti tilhører det flertal, som har udtalt kraftig kritik af regeringens håndtering af hele sagen, og efter at have hørt debatten i dag, finder jeg ikke kritikken mindre berettiget, end da den blev afgivet. Jeg mener, der var god

grund til, at flertallet udtrykte sig, som det gjorde, og som også tidligere ordfører har sagt i debatten her i dag, er det mildt sagt en underdrivelse, når statsministeren i dag nøjes med at konstatere, at sagen ikke har været håndteret optimalt.

Men når det er sagt, vil jeg også godt sige for fremtidens skyld – for det mener jeg også er vigtigt at påpege i denne debat – at vi skal lægge afgørende vægt på, at den irakiske hærchef rent faktisk bliver retsfulgt, og at regeringen iværksætter alle mulige bestræbelser på, at det rent faktisk sker. Det betyder selvfølgelig, at man også skal presse på over for amerikanerne og den amerikanske ambassade for at få svar på spørgsmålet om, hvorvidt de har noget kendskab til, hvor den irakiske hærchef er, og om de overhovedet har medvirket til den irakiske hærchefs forsvinden, sådan som rygterne siger.

Kl. 11.25

Jeg skal ikke bedømme rygterne. Men de er der, og jeg har i hvert fald konstateret, at regeringen har rettet henvendelse til den amerikanske ambassade, og jeg forstod på justitsministeren, at i sidste uge har man også rykket for et svar. Det svar synes jeg er afgørende at få, for det kan jo medvirke til en klarlæggelse af hændelsesforløbet og måske også – selvfølgelig afhængigt af, hvad svaret bliver – medvirke til, at den irakiske hærchef findes og bliver retsfulgt. Det synes jeg er vigtigt, og fra Kristeligt Folkepartis side vil vi godt benytte denne debat til på det kraftigste at opfordre regeringen til, at det sker.

Meget mere kunne siges, men jeg tror sådan set, at vi for Kristeligt Folkepartis vedkommende lader det blive ved det, jeg har sagt her. Vores kritik, som er kommet til udtryk i beretningen, er ganske klar, den fastholder vi, og vi opfordrer som sagt regeringen til at sætte alt ind på, at den irakiske hærchef bliver retsfulgt.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Søren Søndergaard som ordfører for forespørgerne.

Søren Søndergaard (EL):

Der har fra forskellig side været gjort forsøg på at gøre dette her til en lidt overflødig diskussion: Hvorfor vil I nu blive ved med det, for der er jo ikke rigtig noget nyt?

Set ud fra Enhedslistens synspunkt – og jeg fornemmer også, at det deles af et flertal af partierne her i Folketinget – er det i virkeligheden en

utrolig principiel diskussion, nemlig hvordan vi kan leve op til den forpligtelse, der består i at få krigsforbrydere eller folk, der har begået forbrydelser mod menneskeheden, stillet til ansvar. Dem er der jo desværre alt for mange af.

Vi har i de senere år, hvor der har været en øget opmærksomhed omkring problemet i Danmark, måttet konstatere, at det faktisk ikke er så let. Vi havde Pinochetsagen, hvor folk, som er bosiddende i Danmark, har været udsat for tortur af Pinochetregimet, men der var usikkerhed om, hvorvidt han kunne retsforfølges og kræves retsfulgt til Danmark. Vi havde sagen med den israelske ambassadør, hvor spørgsmålet var, om udøvelse af tortur kunne retsforfølges i Danmark, og i givet fald hvorfor ikke, og nu er der altså et tredje spørgsmål om den irakiske hærchef.

Der har altså været en række sager, hvor vores lovgivning, vores administration og vores formåen er blevet testet: kan vi leve op til vore forpligtelser til at gøre noget for at få retsforfulgt folk, som er beskyldt for at have begået krigsforbrydelser eller alvorlige forbrydelser mod menneskeheden?

Det er en utrolig vigtig diskussion, og derfor er jeg naturligvis ked af, at regeringspartierne og også Dansk Folkepartis ordførere har haft denne lidt nonchalante holdning. Det fremgik typisk af fru Birthe Rønn Hornbechs indlæg, hvor hun på spørgsmålet om, hvordan Folketinget var blevet informeret, bare henviste til besvarelsen: Det har vi jo fået svar på. Man kan sige, at det måske er at vise lidt foragt for befolkningen bare at henvise til nogle svar, som befolkningen ikke kender, men hvis man kender svarene, ved man, at de lige præcis ikke besvarer det spørgsmål: Hvorfor sagde ministeren til Folketinget, at der var igangsat en øjeblikkelig eftersøgning af den irakiske hærchef, da han var forsvundet, selv om det ikke var tilfældet?

Jeg vil godt kommentere en enkelt ting, som hr. Peter Skaarup sagde, nemlig spørgsmålet om, at retssagen skal foregå lokalt, dvs. i Irak. Det er vi sådan set enige i, for det er jo sådan, at Den Internationale Straffedomstol ikke kan pådømme denne sag, fordi forbrydelserne er begået før det tidspunkt, hvor Den Internationale Straffedomstol blev nedsat. Danmark kan dømme ham, hvis han er i Danmark, det har vi en forpligtelse til, men om han kan dømmes i Irak, står og falder jo med, om man får opbygget et fair og retfærdigt retssystem i Irak. Jeg havde nær sagt, at jo flere irakiske hærchefer som ind-

tager ledende positioner i Irak, desto mindre tiltro kan man have til, at et retssystem vil fungere retfærdigt.

Kl. 11.30

Såfremt man får lavet et retssystem, der fungerer fair og retfærdigt, er det selvfølgelig klart, at det bedste vil være, at han bliver dømt i Irak. Men jeg går ud fra, at hr. Peter Skaarup er enig i, at hvis det trækker ud med at få lavet et sådant retssystem, eller det ikke er fair og retfærdigt, skal han naturligvis dømmes dér, hvor der er mulighed for det, og det vil sige, at han skal kræves udleveret til Danmark.

Spørgsmålet om, hvorvidt man aktivt sørger for, at besættelsesstyrkerne fra koalitionen, som Danmark med i, eftersøger manden og fanger ham, hvis det er muligt, er meget centralt. Derfor håber jeg, at enten statsministeren eller justitsministeren kan bekræfte, at man har henvendt sig til koalitionsstyrkerne og har fået en aftale med USA og England og de andre lande om, at hvis styrkerne har mulighed for det, bliver han fanget og udleveret til de danske myndigheder. Ellers er det jo bare snak, når man siger, at man er interesseret i det, så jeg går ud fra, at vi får en bekræftelse på, at der er rettet henvendelse.

Sagen er ikke slut. Som fru Elisabeth Arnold sagde, vil den køre videre og ikke forsvinde, og det er jo kun et spørgsmål om tid, før sandheden kommer frem. Både i det danske politi og i den danske efterretningstjeneste er der jo ganske mange ualmindelig anstændige mennesker, som har den opfattelse, at der må være grænser for, hvor meget man kan køre rundt med systemet, og som derfor også vil sikre, at sandheden kommer frem på den ene eller den anden måde.

Derfor synes jeg også – men det er måske mest et godt råd til regeringspartierne – at man skal passe på med, hvor meget man forsøger at holde tingene tilbage og trække tingene i langdrag osv. Sagen kommer nemlig til at se dårligere ud, når sandheden kommer frem og vi får visshed for, hvad det egentlig er, der er baggrunden for den – ikke bare baggrunden for, at han kom til Danmark og blev placeret i Danmark; ikke bare baggrunden for, at dele af politiets efterretningstjeneste var orienteret om det, men undlod at orientere regeringen; ikke bare, at der har været en manglende vilje til at passe på ham; ikke bare, at der har været udenlandske kræfter – hvem det er, får vi at se – der har været involveret i hans sag, men også at en så betydningsfuld person har kunnet forsvinde til udlandet.

Jeg er tryk ved, at sandheden kommer frem før eller senere, men jeg synes, det ville klæde det danske folkestyre og klæde de påståede anstrengelser for at straffe krigsforbrydere, hvis vi går i front med at få sagen afklaret og ikke bare venter på, at andre kræfter lækker sandheden.

Peter Skaarup (DF):

Jeg vil sige til hr. Søren Søndergaard, der var inde på spørgsmålet om retsforfølgningen af hærchefen, at noget, der tyder godt i forbindelse med, hvordan et retsopgør skal finde sted, kunne jo være noget af det, som har været fremme i medierne på det seneste.

Amerikanerne har ikke ønsket, at Baathpartiets medlemmer skal være aktive på regeringsposterne eller i ledelserne rundtomkring i Irak. Det er noget, der tyder godt, og det er noget, der tyder på, at der bliver mulighed for en meget klar opdeling af tingene, så man også kan lave en retsforfølgning af dem, som stod bag regimet, og af dem, som måske har begået krigsforbrydelser.

Jeg er fuldstændig enig med hr. Søren Søndergaard i, at det vil være vigtigt, at retsforfølgningen af hærchefen og andre repræsentanter for Saddam Husseins styre sker i Irak, og det er også derfor, det var vigtigt at få med i den beretning, som blev fremlagt af Retsudvalget, at retsforfølgningen kan foregå i Irak. Men ellers synes vi, at det rigtigste er, at Folketinget tilkendegiver meget klart, hvad Retsudvalget kom frem med i sin beretning.

Som en reaktion på det forslag til vedtagelse, som er fremsat af en række partier, skal jeg derfor på vegne af Venstre, De Konservative og Dansk Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer,

- at det er utilfredsstillende og kritisabelt, at der ikke var truffet tilstrækkelige foranstaltninger til at forhindre, at den tidligere irakiske hærchef kunne forsvinde, samt opfordrer regeringen til
- inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser at stramme regler og praksis for udlændinge på såkaldt tålt ophold, som er mistænkt for krigsforbrydelser, og
- effektivt at virke for, at hærchefen bliver retsforfulgt, men at det så vidt muligt sker i sammenhæng med retsopgøret efter Saddam Husseins regime,

tager Folketinget justitsministerens redegørelse om sagen til efterretning og tilslutter sig den klare kritik af myndighedernes håndtering af sagen og den opfordring til at følge effektivt op på sagen, som er kommet til udtryk i mindretallets udtalelse i Retsudvalgets beretning af 25. april 2003.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 111)

Grunden til, at det er en god idé, er, at vi har det lidt specielle forhold, at et mindretal i Retsudvalget faktisk udgør et flertal i Folketingssalen. Det rigtigste vil derfor være, at dette flertal kommer til udtryk, og det sker med den vedtagelse, som er fremsat her.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Peter Skaarup har netop fremsat et forslag til vedtagelse på vegne af Dansk Folkeparti og regeringspartierne, bl.a. med den begrundelse, at ved afgivelsen af beretningen fra Retsudvalget tidligere på året repræsenterede et flertal i Retsudvalget et mindretal i Folketinget. Dette er lodret forkert, for den samling partier, som afgav beretning i Retsudvalget, udgjorde også et flertal i Folketingssalen.

Der er kun én forklaring på, at Dansk Folkeparti nu går sammen med regeringen om at udtrykke kritik, nemlig at Dansk Folkeparti ikke tør træde i karakter og fastholde den kritik, det gav udtryk for i Retsudvalget. Der var et klart flertal i Retsudvalget, og der var også et flertal i Folketingssalen, men nu ønsker Dansk Folkeparti ikke at stå ved det. Sådan er det.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg mener altså ikke, at fru Elisabeth Arnold har ret, for det, der skete den 25. april, var, at et mindretal i Retsudvalget – Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti – sagde, at der var tale om utilfredsstillende og kritisable forhold, og listede en hel del andre ting op, som bl.a. Dansk Folkeparti har kritiseret.

Der var et mindretal i Retsudvalget, der klart udtrykte kritik, og dagen efter fik et flertal af partier bogført deres mening i en særskilt beretning. Men det ændrer jo ikke ved, at mindretal-

let i Retsudvalget udgør et flertal i Folketinget bestående af regeringspartierne og Dansk Folkeparti, og derfor er det meget naturligt, når de samme partier, der stod bag en flertalstilkendegivelse i Retsudvalget fremsætter et vedtagelsesforslag her i Folketinget, at det reelle flertal for den beretning, mindretallet kom med i Retsudvalget, fremlægger sin holdning til tingene.

Vi har ganske kort gennemgået de ting, der stod i beretningen, i vedtagelsesforslaget, bl.a. at reglerne for personer på tålt ophold i Danmark, der er mistænkt for krigsforbrydelser, bliver skærpet, og at det er vigtigt, at man sørger for, hvis der skal ske en retsforfølgelse af hærchefen, at det så sker i Irak. De ting står meget klart i vedtagelsesforslaget, ligesom der også er en kritik af myndighedernes håndtering af sagen, hvilket er helt velbegrunderet. Det er fremgangsmåden, og den tror jeg der vil være flertal for at følge.

Kl. 11.40

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

For at forvirringen ikke skal blive total: Det, der er tale om – og det har vi også været inde på tidligere i debatten – er jo, at hr. Peter Skaarup og Dansk Folkepartis leder, fru Pia Kjærsgaard, dagen efter det åbne samråd den 20. marts var enige med mig i, at vi i fællesskab kunne lave en beretning, som udtrykte kraftig kritik, og som et meget stort og bredt flertal i både Retsudvalget og Folketingssalen stod bag.

Men så skete der et eller andet, som Dansk Folkeparti ikke har formået at forklare os. Man har ikke kunnet henvise til nogen oplysninger, der kunne tage brodden af Dansk Folkepartis kritik eller på anden vis forklare, hvorfor man veg tilbage og valgte at holde hånden over regeringen og justitsministeren. Den kritik, man valgte at udtrykke, var jo så mild, at den nærmest ikke var til at få øje på.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg skylder selvfølgelig hr. Peter Skaarup og også Folketinget en undskyldning, fordi jeg ikke huskede, at Dansk Folkeparti for længst var blevet banket på plads.

Jeg står faktisk med bilag 876 fra Retsudvalget, hvoraf det fremgår, at et flertal i udvalget, nemlig Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, SF, Det Radikale Venstre, Enhedslisten og Kristeligt Folkeparti – altså et stort og bredt flertal – ud-

trykker kraftig kritik af regeringens håndtering af sagen om den krigsforbrydermistænkte tidligere irakiske hærchef og dennes forsvinden. Det udkast til beretning regnede vi alle sammen med at vi havde på plads sammen med Dansk Folkeparti, men så skete der det, at Dansk Folkeparti fik kolde fødder og gik med på en meget, meget mildere beretning sammen med regeringspartierne, og det er det, der kommer til udtryk nu i den vedtagelse, som er fremsat. Hr. Peter Skaarup må undskylde, at jeg havde glemt, at Dansk Folkeparti for længst var bragt på de rette tanker af regeringen.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jamen jeg tager da imod undskyldningen, for det er jo sådan set det, debatten har handlet om i næsten 3 timer, og derfor synes jeg, det er lidt mærkeligt at begynde at tage fat på den igen.

Men når fru Sandy Brinck spørger til det, bliver jeg nødt til at sige, at det, der ligger i beretningen, og det, der også kommer til udtryk i vedtagelsen, er ikke noget, som jeg tror regeringen nødvendigvis vil synes er alle tiders. Det er vel ikke alle tiders at få fortalt, at det findes utilfredsstillende og kritisabelt, at der ikke var truffet tilstrækkelige foranstaltninger til at forhindre, at den tidligere irakiske hærchef kunne forsvinde, og det er vel heller ikke alle tiders, at der er en kraftig og velbegrunderet kritik af myndighedernes håndtering af sagen.

Det er noget, som vi synes det har været vigtigt at få regeringen til at erkende, og derfor har vi i modsætning til andre partier i Folketinget, nemlig Socialdemokraterne, De Radikale, SF, Enhedslisten og Kristeligt Folkeparti, gjort det, som de ikke formåede, nemlig kigget fremad på, hvad der skal ske med hærchefen, når og hvis han på et tidspunkt dukker op til overfladen.

Vi har lagt vægt på, som vi også har været inde på tidligere under debatten, at retsopgøret kommer til at foregå i Irak, hvor det kan ske under bedre og rimeligere omstændigheder. Det er også vigtigt, og det står jo også i beretningen, at man sørger for, at de øvrige personer, som er på tålt ophold og er mistænkt for at være krigsforbrydere, underkastes et skærpet opsyn. Det er jo det, der har været hele omdrejningspunktet, og derfor er det måske lidt i retning af at tærskelanghalm på tingene at begynde forfra med debatten, men for mig ingen alarm. Jeg svarer, så længe der bliver stillet spørgsmål.

Tredje næstformand (Kaj Ikastr):

Fru Sandy Brinck og derefter hr. Søren Søndergaard og fru Anne Baastrup.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Ja, det er jo sådan set fint nok, men hvis vi også kunne få svar på spørgsmålene, var vi fri for at blive ved med at stille dem, og der er jo også grænser for, hvor længe vi får lov til det af formanden.

Jeg tror simpelt hen, at der er to verdener til forskel; Dansk Folkepartis opgave er at holde regeringen i godt humør, men det er ikke Socialdemokraternes opgave, så derfor er det altså ikke nok for Socialdemokraterne, at regeringen bare synes, at det ikke er alle tiders. Denne sag er simpelt hen så alvorlig, at der er al mulig grund til at udtrykke kraftig kritik. At tænke sig, at manden forlod Danmark under påskud af at skulle ud at ryge, mens konen sagde, at han sov, og at man ventede 5 timer med at efterlyse ham. Det er da så lallende, at selv Dansk Folkeparti burde kunne indse, at det er dybt, dybt kritisabelt og ikke bare noget, der ikke er alle tiders.

Kl. 11.45

Det er mig fuldstændig uforståeligt, til trods for at vi har haft debatten længe, at Dansk Folkeparti på dette centrale område for Dansk Folkeparti vil være med til at holde hånden over regeringen. Det har hr. Peter Skaarup ikke givet noget svar på, og derfor bliver vi ved med at spørge.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Som jeg tidligere har sagt, kan man jo vedtage hvad som helst, hvis man har et flertal for det, i Folketinget, og derfor er det selvfølgelig også interessant at vide, hvad det indebærer.

Ligger der i det forslag til vedtagelse en accept af, at ministeren gav Folketinget forkerte oplysninger på spørgsmålet om, hvornår hærchefen var blevet eftersøgt, efter at man havde opdaget, han var forsvundet? Ligger der en accept af det, eller er Dansk Folkeparti kritisk over for, at der blev givet forkerte oplysninger til Folketinget, og hvad vil man i så fald gøre i forbindelse med det, hvis ikke det er en del af den der udtalelse?

Jeg er helt enig i, at man skal kigge fremad. Jeg synes bestemt, man skal kigge fremad. Og derfor har det, der står om, at man naturligvis skal sørge for at få ham retsforfulgt, jo kun me-

ning, hvis han er i Irak, og hvis man har en aftale med besættelsesstyrkerne om, at man leder efter ham, og at man anholder ham, hvis man kan, altså hvis man får fat i ham.

Nu har jeg jo spurgt ministeren flere gange i dag, og det lyder ikke, som om der er nogen, der vil gå op og sige noget. Men er det sådan, at hr. Peter Skaarup har en aftale om, at man nu retter henvendelse til besættelsestropperne for at få en aftale om, at man eftersøger hærchefen aktivt i Irak?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Af hensyn til historieskrivningen synes jeg lige, vi skal få nogle ting på plads. Efter det åbne samråd fik fru Sandy Brinck lavet et udkast til en beretning, som Dansk Folkeparti var med i. Det vil sige, at der var et meget massivt, stort flertal i Folketingets Retsudvalg, der stod bag en kraftig kritik.

Da vi så skulle afgive denne her beretning, mente hr. Peter Skaarup – det er i hvert fald det, der fremgår af pressen – at den kritik ikke var kraftig nok, den skulle være mere kraftig. Så ved jeg så også, at der var kræfter, der gik i retning af at få udformet en ny og mere alvorlig kritik af justitsministeren.

Men hr. Peter Skaarup kunne, på trods af at vi satte det på dagsordenen adskillige gange, hver gang finde en eller anden form for hår i suppen, som kunne udskyde sagen, og så var det, der til sidst kom denne noget udvandede beskrivelse af forholdene, hvor justitsministeren jo slet ikke fik, hvad hr. Peter Skaarup tilsyneladende i hvert fald udadtil havde sagt, han havde haft til hensigt: en kraftig kritik.

Så jeg synes, at det er en forpjusket fremstilling, og at det var et forpjusket forløb.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Hr. Søren Søndergaard er stadig væk inde på det her med eftersøgningen efter hærchefen. Der er det jo sådan, at der er spurgt på den amerikanske ambassade, og vi venter svar på, hvad USA eventuelt måtte vide om hærchefen. Derudover er han efterlyst via Interpol. Man har vel gjort det, man kunne, set med vores øjne, så vi har ikke grund til at komme med nogen kritik af det.

Hvad angår ministerens svar, har jeg tidligere været inde på, at som jeg er underrettet, vidste ministeren ikke bedre på det tidspunkt, da hun svarede hr. Søren Søndergaard i Folketingssalen.

Det kom senere frem, at der gik lang tid fra, at hærchefen var konstateret forsvundet, og til at han så rent faktisk blev efterlyst. Og det er vi selvfølgelig kritiske over for, det siger sig selv. Det må enhver være, for skal man have nogen mulighed for at finde og stoppe en person, der er på vej til at flygte, så skal efterlysningen selvfølgelig ske omgående.

Til fru Anne Baastrup: Jamen vi kunne jo diskutere her i timevis, hvordan et forløb var. Der er aldrig afgivet nogen beretning som den, som fru Anne Baastrup siger. Der var tale om to linjer, hvortil der var en bunke spørgsmål, der ikke var besvaret. Bl.a. vi og andre partier har stillet en bunke spørgsmål i Retsudvalget, og først da de svar var i hus, mente vi, at det ville være rimeligt og sagligt at afgive den beretning.

Den beretning er så til gengæld blevet så fyldig og fremadrettet, som man kunne ønske sig, og det har vi også set på med utrolig stor velvilje. For hvis man skal bruge en beretning til noget, så er det jo vigtigt, at den er fremadrettet. Jeg har tidligere nævnt flere af de punkter, som vi har været inde på under debatten, dem behøver jeg vist ikke at nævne igen.

Kl. 11.50

Jeg ved godt, at Enhedslisten, SF, Det Radikale Venstre og Socialdemokraterne ikke er interesseret i at kigge fremad. Man er i øvrigt heller ikke interesseret i at kigge tilbage, for hvis de partier havde stået for en ordentlig udlændingepolitik, så var hærchefen aldrig endt i Danmark.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Ministeren vidste ikke bedre, siger hr. Peter Skaarup, da hun svarede hr. Søren Søndergaard. O.k., nu var det ikke mig, der blev svaret, det var hr. Keld Albrechtsen. Og jeg har sådan set ikke nogen som helst grund til at antyde, at ministeren vidste bedre, for det har jeg altså gentagne gange givet udtryk for.

Det eneste, jeg har bedt om, er at få afklaret og få undersøgt, hvem det var, der gav ministeren et forkert indtryk, og det kunne jeg ikke lige læse var med i det forslag, der kom fra hr. Peter Skaarup.

Derfor spørger jeg hr. Peter Skaarup: Er hr. Peter Skaarup interesseret i sammen med Enhedslisten og et flertal i Folketinget at få afklaret, hvorfor ministeren kommer til at give Folketinget forkerte oplysninger? Eller er Dansk Folkeparti ligeglad med det? Det var sådan set spørgsmålet.

Og så for det andet: Jeg har spurgt ministrene flere gange, men det lader ikke til, at de vil svare. De kunne jo sådan set afklare det. De kan jo komme herop og sige: Ja, vi har taget kontakt til de øvrige besættelsesmagter, de øvrige koalitionsstyrker, og lavet en aftale med dem om, at man naturligvis eftersøger den tidligere irakiske hærchef, og hvis man finder ham, så anholder man ham.

Det kan man jo bare svare på, og så er den sag ikke længere. Men når man nu ikke vil svare på det, så vil jeg spørge hr. Peter Skaarup: Er man ikke enig i fra Dansk Folkepartis side, at man skal henvende sig til koalitionsstyrkerne og give den opfordring til, at han bliver eftersøgt og arresteret, hvis han bliver fundet?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Formålet med mit spørgsmål til hr. Peter Skaarup var endegyldigt at få belyst her fra Folketingets talerstol, at Dansk Folkeparti i hele det her forløb ikke har vidst, hvilket ben man skulle stå på. Man pustede sig op og faldt ned som en lille klat på resten af en ballon.

Det har været så pinligt et forløb for Retsudvalget, og det har været pinligt at se Dansk Folkeparti i den grad gå ud og sige: Vi vil have en kraftigere næse, vi skal have undersøgt en hel masse ting. Jeg *vidste* det jo. Jeg vidste jo, at det ville ende med, at hr. Peter Skaarup blev banket på plads, og at Dansk Folkeparti alligevel ikke vil være med til at give en kraftig kritik af justitsministeren. Derfor er det bare så rædselsfuldt pinligt, at hr. Peter Skaarup nu begynder at komme med en hel masse bortforklaringer.

Vi har oplevet det, sådan som jeg husker det, tre gange i denne folketingssamling, at Dansk Folkeparti er gået ud og har sagt noget og alligevel ikke har ville være med til det. Og det er efterhånden ganske besværligt for udvalget at skulle arbejde på den måde.

Så derfor: Er det ikke korrekt, at hr. Peter Skaarup udadtil til pressen sagde, at der skulle være en kraftigere næse til ministeren og indadtil alligevel holdt fast i, at man ikke turde? Vi fik det først bare at vide i Retsudvalget tre til fire møder efter.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Når fru Anne Baastrup henviser til tre gange at have oplevet, at Dansk Folkeparti siger et ude og gør noget andet herinde i salen, så må det

alene være på retsområdet, for ellers er listen temmelig lang.

Men det er jo fair nok at ville have afklaret flere forhold, og derfor har Dansk Folkeparti også oplevet i retsudvalgsmøde efter retsudvalgsmøde efter retsudvalgsmøde, at vi ikke har presset på, men har givet Dansk Folkeparti al den tid, man ønskede, til at få afklaret alle de forhold, man ønskede afklaret.

Derfor er det så også bare, at vi i dag er noget forundrede over, at vi ikke kan få bare et lille hint om, hvilket af de svar på de spørgsmål, som Dansk Folkeparti og andre har stillet, er det, som har formildet situationen, som har gjort, at Dansk Folkeparti er gået fra at ville have kraftigere kritik end den kraftige kritik til lige pludselig at sige: Jamen det skal bare være noget, som ministeren ikke synes er alle tiders. Hvilket svar er det, for der må jo ligge en eller anden oplysning, der har gjort, at hr. Peter Skaarup fik sin ahaoplevelse?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg kan konstatere, at det er svært at gøre hr. Søren Søndergaard tilfreds, men det er der nok mange, der har oplevet før mig.

På den ene side vil hr. Søren Søndergaard have, at jeg skal sige ja til to linjer, som var noget, nogen fandt på var den oprindelige beretning eller udkast til beretning af Retsudvalget. På den anden side vil hr. Søren Søndergaard nu have mig til at udvide beretningen med noget om, hvorfor ministeren ikke sagde noget om efterlysningen her i Folketinget, altså at den var for sent ude, og i stedet for sagde, at den var rettidig, eller at den kom hurtigt.

Kl. 11.55

Men jeg kan jo ikke blive ved med at ændre i den beretning her lang tid efter, at den er afgivet. Og ministeren må jo svare på, hvilke oplysninger ministeren havde og ikke havde. Min fornemmelse ud fra det svar, jeg hørte – til hr. Keld Albrechtsen var det måske – var, at ministeren ikke havde fået andre oplysninger, end at efterlysningen var sket hurtigt.

Til fru Anne Baastrup: Vi kan diskutere frem og tilbage. Jeg opfatter fru Anne Baastrup som meget nedladende over for Dansk Folkeparti i mange tilfælde, også i denne her sag, og det klæder ikke en udvalgsformand på den måde altid at skulle være nedladende over for andre partier og andre politikere. Men sådan nogle situationer

må fru Anne Baastrup og SF jo altid selv håndtere. Jeg synes, det er en dårlig idé, det må jeg sige.

Fru Sandy Brinck spørger, hvad det er for nogle svar, vi har hæftet os ved. Vi har hæftet os ved mange svar. Vi var et af de partier, der, fordi vi netop ville ind sagligt og seriøst og vurdere denne her sag – hvad lå der i den? – stillede mange spørgsmål.

Et af de spørgsmål, som vi stillede, var jo, hvorfor Statsadvokaten bad om surrogatfængsling, altså det med, at man bare ringede og spurgte, hvor hærchefen var henne, og kom på nogle enkelte besøg om ugen. Hvorfor bad man ikke om, at det blev varetægtsfængsling, altså hvor vedkommende sad i fængsel? Det var et af de spørgsmål, som vi stillede. Og havde ministeriet nogen andel i det? Det kunne vi ikke konstatere.

Sådan er der mange eksempler på diskussioner, vi rejser, spørgsmål vi stiller og svar, vi får, som vi kan konstatere går i en eller anden retning, som vi så har kunnet bruge til noget.

Men jeg kan godt forstå, at fru Sandy Brinck åbenbart ikke har hæftet sig ved de svar. Fru Sandy Brinck har bare været på kalkunjagt, hvor man er ude efter en bestemt minister eller regering. Det er oppositionens lod, og selvfølgelig kan fru Sandy Brinck gøre det, det er bare ikke vores lod. Vores lod er sagligt og seriøst at vurdere de informationer, der bringes frem.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg skal ikke genere hr. Peter Skaarup så meget mere, men blot sige, at jeg synes, det er beklageligt, at Dansk Folkeparti bruger udtryk om Folketingets Retsudvalgs formand, som at vedkommende er nedladende over for et bestemt parti.

Enhver, der læser Retsudvalgets forskellige bilagssamlinger og beretninger og betænkninger, kan se, at Dansk Folkeparti på et vist tidspunkt har været med i en beretningsafgivelse, som man så få dage senere har trukket sin deltagelse tilbage fra og derfor er gået ind på en anden beretningsafgivelse, som er betydelig mildere.

I mellemtiden er der kommet forskellige udtalelser til pressen – det kan også dokumenteres – om, at man fra Dansk Folkepartis side ønskede en betydelig skarpere kritik end den, man først var gået med til.

Der er altså dokumentation for ved at kigge på Retsudvalgets papirer og ved at kigge på presseudtalelserne, som er navngivne, både fra

fru Pia Kjærsgaard og fra hr. Peter Skaarup, at man har skiftet mening undervejs. Det kan vi andre blot konstatere.

Det er ethvert partis ret at skifte mening. Det kan vi bare konstatere at man har gjort. Vi får ingen forklaring på, hvorfor man har gjort det, men vi kan jo have vores anelser. Og under alle omstændigheder er skiftet sket.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Hr. Skaarup aner simpelt hen ikke, hvor let det er at gøre mig tilfreds. Det er så let. Hr. Skaarup skulle prøve. Hr. Skaarup skal bare svare positivt på to følgende ting:

For det første, at hr. Skaarup og Dansk Folkeparti sammen med Enhedslisten og andre partier i Folketinget vil bede ministeren om at give en redegørelse for baggrunden for, at hun gav Folketinget forkerte oplysninger, punkt 1.

Og punkt 2: Hr. Skaarup skal blot sammen med andre partier i Folketinget opfordre eller anmode regeringen om at lave en aftale, hvis ikke den er lavet, med koalitionsstyrkerne, besættelsesstyrkerne i Irak, om, at man skal eftersøge og anholde den irakiske hærchef.

Så enkelt er det. Så er jeg tilfreds. Hr. Skaarup behøver ikke at skrive om på nogen som helst beretninger eller noget som helst, han skal bare give et tilsagn på de to punkter. Vil hr. Skaarup gøre mig tilfreds?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Til hr. Søren Søndergaard: Jeg ville da gerne gøre hr. Søren Søndergaard tilfreds, og jeg mener egentlig også, at hr. Søren Søndergaard kunne være rimelig tilfreds, hvis der havde været lyttet til, hvad der er blevet sagt under debatten.

Kl. 12.00

Det er jo kommet frem, at hærchefen er efterlyst via Interpol. Det er kommet frem – jeg har i hvert fald sagt det, og jeg vil også tro, at justitsministeren vil skrive under på det – at justitsministeren ikke var bedre orienteret om den efterlysning. Justitsministeren mente, at der var sket en hurtig efterlysning, men blev senere klogere, ved at det kom frem, at den efterlysning havde været længe undervejs.

Det er i øvrigt også det, der er sket for Retsudvalget, hvor hr. Søren Søndergaard selv sidder. Jeg tror ikke, at nogen i Retsudvalget fra første dag vidste, at hærchefen ikke var blevet efterlyst lige med det samme, for det er jo natur-

ligt, at det bliver man selvfølgelig. Men bl.a. i svar på spørgsmål, som vi fra Dansk Folkepartis side stillede, som Retsudvalget stillede, kom det jo frem, at der var gået længere tid med den efterlysning, end man havde regnet med. Der var gået uacceptabelt lang tid. Derfor – og det er så til fru Elisabeth Arnold – skrev vi også meget klart i beretningen, at det var utilfredsstillende, at der var gået længere tid.

Så man blev klogere, og derfor er det også vigtigt, at der var den proces i Retsudvalget, hvor der blev stillet en række spørgsmål og fik essensen af de spørgsmål.

Jeg kan godt forstå, at det selvfølgelig er irriterende for bl.a. Det Radikale Venstre og Enhedslisten at høre de her ting fra Folketingets talerstol, fordi man har den her dårlige samvittighed over at have været med til at lave en liberal udlændingelov, som man ikke har fået håndhævet på den rigtige måde, fordi man har i den periode, hvor der sad en socialdemokratisk-radikal regering, har måttet acceptere – man har i hvert fald ikke gjort noget ved det – at der er kommet et større antal mistænkte krigsforbrydere ind i landet.

Det er jo sagens kerne. Hvis de ikke var kommet ind i landet, havde vi ikke stået med denne debat. Så havde vi ikke brugt uanede ressourcer for det danske samfund på at skulle debattere en hærchef fra Irak.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Søren Søndergaard har haft tre korte bemærkninger ifølge notatet her. Lad gå. Hr. Søren Søndergaard for en kort bemærkning. Så lader vi nåde gå for ret.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det må være fra en forrig debat. Så har jeg i øvrigt haft mange flere.

Jeg vil godt sige til hr. Skaarup, at det netop ikke er nok, at der er en efterlysning gennem Interpol. Det er jo lige præcis ikke nok. For dem, der fulgte med i, hvad der foregik i det tidligere Jugoslavien, i Bosnien, var det fuldstændig klart, at der var himmelvid forskel på, at der på den ene side var en formel efterlysning i Interpol, og på den anden side at SFOR og IFOR, og hvad de ellers hed, rent faktisk havde som opgave at eftersøge og anholde vedkommende.

Der er massevis af krigsforbrydere i det tidligere Jugoslavien, som har været eftersøgt via Interpol, men som har gået frit rundt i Bosnien

f.eks. Personlig har jeg selv været henne at se, hvor Karadic boede, mens han var der, hvor IFOR-soldaterne kørte forbi.

Der er lige præcis brug for, at der ikke bare er en formel eftersøgning, men at vi får et klart tilsagn fra koalitionsstyrkerne om, at man vil eftersøge og anholde ham. Det er det, vi beder om. Men hr. Skaarup vil ikke være med til det. Det er underligt, at man ikke vil have ham anholdt.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Så er det hr. Peter Skaarup, og derefter kommer justitsministeren på talerstolen.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):
Nu er hverken hr. Søren Søndergaard eller Dansk Folkeparti i en situation, hvor vi bare lige kan ringe til alle mulige og få alle mulige oplysninger om en hærchef.

Det er min opfattelse, at vi ikke officielt har fået noget at vide om, hvor hærchefen befinder sig. Det kan godt være, at der er en masse rygter om, at nu er han dér og nu er han dér og nu er han i øvrigt blevet dræbt. Det har også været fremme. Vi ved ikke, om noget af det er korrekt, og derfor bliver vi nødt til at henholde os til det, forskellige myndigheder kan finde ud af.

Her er han foreløbig blevet efterlyst via Interpol. Man har bedt den amerikanske ambassade om hjælp, og man har rykket for svar på, hvad USA's opfattelse af situationen er. Hvad mere kan man gøre for at få de officielle oplysninger frem, hvis der kan fås nogen oplysninger frem?

Når tid er, er jeg da overbevist om, at også ud over det spillekort af krigsforbrydere, som vi i medierne ser blive oprullet fra Saddam Husseins regime, vil der også være andre, man forsøger at få fat i, ligesom man gjorde i Eksjugoslavien. Men på nuværende tidspunkt kan vi jo som et lille land umuligt iværksætte vores egen lille operation hele verden rundt og finde ud af de her ting. Der må vi forlade os på de internationale organer, og det må hr. Søren Søndergaard også.

Kl. 12.05

Justitsministeren (Lene Espersen):
Der har nu været en debat i de sidste 3 timer om hærchefens forsvinden, og meget af debatten har været en debat, der mest gik på meningsudveksling mellem Folketingets partier, men der har også været en del spørgsmål, som jeg mener kræver en besvarelse. Jeg vil så også sige, at til

mange af de ting, der er blevet rejst her i dag, er der tale om spørgsmål, der allerede findes svar på i de redegørelser og besvarelser, som er oversendt til Folketinget.

Jeg vil forsøge at opsummere det i de punkter, som jeg ser har været de centrale diskussionspunkter under debatten.

Det første var spørgsmålet om, hvilke advarsler der havde været forelagt om, at hærchefen ville forsvinde ud af landet. Her må jeg henholde mig til, hvad der allerede fremgår meget klart af redegørelsen, herunder også, at der ikke har været den type advarsler, som nogle i hvert fald har forsøgt at sige der måtte have været i forhold til den irakiske hærchef.

Det næste har så været, og det har hr. Søren Søndergaard hæftet sig meget ved, de udtalelser, som hærchefen selv kom med i interview. Til det er der at sige, og det fremgår også meget klart af redegørelsen, at det, der – om man så må sige – sætter hele processen i gang, ud over at regeringen ved oprettelsen af Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager sikrer, at der er et organ til at tage sig af de her ting, er, at den irakiske hærchef anmoder om at få udstedt dansk rejselegitimation og altså signalerer, at hærchefen ønsker at forlade Danmark.

Det igangsætter en lang procedure, som det også fremgår af den redegørelse, som blev oversendt til Folketinget den 2. april 2003. Det er en lang redegørelse, hvor det ender med, at hærchefen bliver varetægtsfængslet i surrogat i sit hjem i Sorø. Så meget om det.

Derfor synes jeg, at diskussionen om, hvorvidt myndighederne var opmærksomme på risikoen for, at han ville flygte, er en diskussion, der på en eller anden måde er lidt aparte, for det er jo det, der er hele årsagen til, at hærchefen bliver varetægtsfængslet, så naturligvis var myndigheder opmærksomme på det.

Så kan man tage en lang diskussion om, hvorvidt de regler, vi har i dag om varetægtsfængsling, er tilstrækkelige, og hvorvidt varetægtsfængsling i surrogat var den rette metode til at holde hærchefen under overvågning på. Og det er da klart, også i forhold til det videre forløb, at det er en af de ting, som vi må se på.

Det tredje, som har været et tema under debatten her i dag, har været min afgivelse af et svar i Folketingets spørgetid om efterlysningen. Her er det fuldstændig korrekt, som hr. Søren Søndergaard også har sagt, at jeg faktisk har sendt en besvarelse over til Folketingets Retsudvalg på spørgsmål nr. 341 og der har redegjort

for, hvordan omstændighederne var under besvarelsen af det første spørgsmål.

Jeg tror, at man for historieskrivningens skyld skal forstå, at det, der i hvert fald optog mig meget, da hærchefen forsvandt, var, at den smule grus i maskineriet, som der desværre havde været i Sakajevsagen, hvor det tog ganske lang tid, før de internationale efterlysninger faldt på plads, var væk. Vi var optaget af, at det skulle finde forholdsvis hurtigt sted. Og det betyder så selvfølgelig også, at for så vidt angår SIS – altså Schengeninformationssystemet – og Interpol, var det væsentligt, at man der havde en sikkerhed for, at der blev taget hånd om sagen med det samme.

For så vidt angår den del af efterlysningerne, er det jo ikke der, der er blevet rettet nogen kritik. Der kan man sige, at man har været ganske hurtig til at få tingene sat på plads. Der, hvor problemet har været, har været med hensyn til de nationale efterlysninger og med hensyn til at sikre, at grænserne blev lukket, og at folk i lufthavne og andre blev orienteret.

Vi modtog et stykke tid efter en redegørelse fra Rigspolitiet og andre myndigheder om forløbet, som klart fortæller, at der altså ikke har været et velfungerende system. Det betyder selvfølgelig også, at vi på det her område bliver nødt til at se på, om reglerne kan strammes op. Men jeg synes sådan set, at der allerede er redegjort for det i forhold til Folketinget, og jeg forstår ikke, at der skal være så stor diskussion om det i dag,

Kl. 12.10

Et andet diskussionsemne har været, hvad regeringen har foretaget sig i forhold til den amerikanske ambassade. Her er der det at sige, at regeringen har taget kontakt til de amerikanske myndigheder via den amerikanske ambassade i Danmark. Vi sendte et brev i april måned, vi rykkede i sidste uge og håber meget på, at der snart kommer et svar. Jeg har svært ved at se, at der her er noget som helst at komme efter i den kritik, der er kommet fra nogen, af, at vi skulle have rykket flere gange, eller hvad ved jeg.

Jeg synes så også, at det er væsentligt, som hr. Peter Skaarup har været inde på gentagne gange i løbet af i dag, at se på, hvad der egentlig er sket, siden regeringsmagten skiftede. Ja, før regeringsmagten skiftede, var der ikke noget Statsadvokatur for Særlige Internationale Straffesager. Og der var ikke sket en opstramning af reglerne i udlændingeloven. Det er sket, og det er gennemført.

Det er selvfølgelig også klart, at en sag som denne giver anledning til, at man ser på, om der er ting, der skal gås efter i sømmene en ekstra gang. Og som det fremgår meget klart af mindretallets beretning i Retsudvalget, og som det også er fremgået af min tale i dag, er det min intention at sikre, at man i hvert fald på to helt væsentlige områder, ikke mindst i forhold til det, som hr. Søren Søndergaard også efterlyste, får strammet op på reglerne.

Det ene drejer sig om, at politiet og anklagemyndigheden udarbejder retningslinjer for indholdet af varetægtsfængsling i surrogat i sager af denne karakter. Jeg har lyttet til, hvad der er blevet sagt under debatten, og det lyder lidt, som om Socialdemokratiet egentlig har den holdning, at der bare skal afsættes dusinvis af politifolk, der skal holde øje med de mennesker, der er på tålt ophold i Danmark. Det er så Socialdemokratiets uofficielle bud på, hvordan tingene skulle foregå.

Jeg er absolut indstillet på, at når politi og anklagemyndighed er færdig med retningslinjerne, kan man tage en drøftelse af det, for jeg kan godt se, at der i vores system er en åbenlys kilde til, at folk kan forsvinde. Hvis de ikke er varetægtsfængslet med en frihedsberøvelse, er der en risiko.

Det andet, jeg har anmodet politi og anklagemyndighed om, er at gennemgå de gældende retningslinjer for efterlysninger. Efter at redegørelsen blev forelagt i april måned, er det jo åbenlyst, at tingene ikke fungerede godt. Det drejer sig ikke så meget om de internationale efterlysninger. Det drejer sig om de nationale efterlysninger, hvor der ikke er alle mulige formelle regler, der skal overholdes, men hvor det drejer sig om, at man ringer til Kruså, man ringe til lufthavne. Der skal naturligvis ikke gå 5 timer, før en sådan procedure er sat i værk. Det må kunne gøres langt hurtigere.

Her har jeg altså anmodet politi og anklagemyndighed om at lave nye retningslinjer. Så at forsøge at give et billede af, at der ikke er sket noget, er ganske enkelt ikke korrekt. Det er heller ikke korrekt, at sagen ikke er blevet taget alvorligt. Der er lavet en stribe tiltag.

Endelig har vi altså også i denne sag sagt, at det ikke bare er et spørgsmål om at få sagen overstået og så komme videre. Næ, vi må se tilbage og se på: Er der ting, der ikke foregår så godt, som de kunne? Inden for mit område er der på en række områder taget initiativ til, at der skal ske en forbedring af retningslinjerne. Så er

jeg slet ikke kommet ind på det, der hører under integrationsministerens område, men det er også et område, som man har set på i den videre proces.

Endelig og nok så væsentligt har der også været ret stor diskussion om, hvorvidt der skulle ske retsforfølgning af den tidligere irakiske hærchef, herunder f.eks. ved en international krigsforbryderdomstol, tribunal eller lignende. Når der foreligger oplysninger om hærchefens opholdssted, vil der selvfølgelig skulle tages stilling til, om hærchefen kan og skal søges udleveret til Danmark.

Det er klart, at regeringen i den forbindelse vil være meget opmærksom på muligheden for, at hærchefen retsforfølges i forbindelse med et eventuelt kommende retsopgør om forbrydelser begået under Saddam Husseins regime i Irak. Det er nemlig regeringens principielle opfattelse, at personer, der mistænkes for f.eks. at have begået krigsforbrydelser, i videst muligt omfang bør retsforfølges i deres hjemland eller ved en international krigsforbryderdomstol, tribunal eller lignende.

Det væsentligste for regeringen er, at krigsforbrydere står til ansvar for deres gerninger. Og kan dette ske ved en international domstol eller i det land, hvor beviserne typisk findes, er det naturligtvis at foretrække, men der skal heller ikke herske tvivl om, at hvis det ikke er muligt, vil regeringen søge hærchefen udleveret til retsforfølgning i Danmark.

Sådan er sagen, og jeg tror ikke, at vi kommer det meget nærmere i dag. Meget af debatten har jo gået på rygter og gisninger. Jeg tror, det var fru Sandy Brinck, som i sit ordførerindlæg endda gik så vidt som til at sige, at Socialdemokratiet ikke kunne acceptere disse rygter. Jeg ved ikke, hvordan Socialdemokratiet vil forhindre folk i at udtale sig til pressen.

Jeg mener, at opgaven må være, at Statsadvokaten fortsætter sit ihærdige arbejde med at forfølge alle de spor, der er, også de rygter, der er i avisen. Og forhåbentlig kan det være med til at give myndighederne et endnu bedre grundlag, når vi en dag kommer i en situation, hvor der skal tages stilling til flere af den her slags ting.

Kl. 12.15

Men jeg takker for debatten i dag, og jeg synes måske også set i lyset af den store optagetthed, der er af at få reglerne forbedret, at det bliver meget interessant at se, hvor stor en del af Folketingets partier der så vil medvirke til at stramme op på reglerne, så der bliver et endnu

bedre grundlag for myndighederne at regulere det her område på.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, så er det fru Sandy Brinck for en kort bemærkning, og jeg har også hr. Søren Søndergaard for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Jeg vil godt starte med at sige, at jeg nu ikke har tænkt mig, at hverken jeg eller ministeren skulle afholde folk fra at udtale sig til aviserne, men jeg har en klar forventning om, at regeringen vil bruge alle kræfter på at afvise de rygter, der er, fordi de faktisk er temmelig alvorlige. Det må være i regeringens interesse.

Så står justitsministeren heroppe og bryster sig med lånte politiske fjer af den nye Statsadvokatur for Særlige Internationale Straffesager, som jo var noget, der var sat i gang under den tidligere regering. Fair nok, det kan vi sagtens dele, men jeg synes bare, det skulle siges for sandhedens skyld.

Så undrer det mig noget, at ministeren siger, at hele diskussionen om, hvorvidt man var blevet advaret, hvorvidt der havde været et risikobillede, er en aparte diskussion, og henviser så til, at man jo kan være uenige i reglerne for vare-tægtsfængsling.

Nej, det, justitsministeren må erkende, er, at selv med de regler, vi har i dag, kunne justitsministeren netop have sagt, at ministeren ifølge den retskendelse, der var om, at man skulle være under politiets kontrol, kunne have øget kontrollen, fordi ministeren er den øverste ansvarlige for politiet. Det var dér, det store svigt var.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg undrede mig også lidt over, at justitsministeren sagde, at diskussionen om flugtrisikoen var aparte. Især når justitsministeren selv har skrevet under på en sætning, der lyder, at justitsministeren – altså justitsministeren som en del af tre partier i Folketinget – samtidig konstaterer, at myndighedernes vurdering med hensyn til flugtrisiko m.v. har vist sig at være forkert og navnlig finder det kritisabelt, at der ikke i perioden umiddelbart før krigen mod Irak blev taget skridt til at revurdere situationen.

Det er jo, hvad ministerens eget parti har skrevet under på, så jeg ved altså ikke, om det

skal anses for at være aparte eller hvad. Lige præcis den sætning synes jeg nu er udmærket og meget klar.

Men derudover har jeg kun ét spørgsmål, for ikke at forlænge debatten for meget, til ministeren, og det er spørgsmålet om, hvorvidt regeringen har taget kontakt til koalitionsparterne og besættelsestropperne i Irak for at få en aftale om, at den efterlysning, der er via Interpol, rent faktisk også bliver omsat i en aktiv eftersøgning af hærchefen også i Irak, og at han, hvis han træffes i forbindelse med en sådan eftersøgning eller tilfældigt, så anholdes.

Har man lavet en aftale med koalitionsparterne om det? For det er jo ligesom i sidste ende dér, det viser sig, om man tager nogle reelle skridt, eller man bare udsender proklamationer.

Justitsministeren (Lene Espersen):

En lang debat om ejerskab til Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager tjener vist ikke noget formål. Jeg har ikke hørt nogen partier her i Folketinget, som har været modstandere af, at man oprettede det særlige statsadvokatur. Min pointe var bare, at det i hvert fald er et statsadvokatur, der blev nedsat under den nuværende regering, gik i gang med arbejdet og selvfølgelig også allerede har bedrevet ganske meget i den korte tid, hvor statsadvokat Vestberg har haft mulighed for at virke.

Så meget om den sag, men at Socialdemokratiet er glad for ordningen er da positivt at høre midt i alle de barske bemærkninger.

Omkring diskussionen om, hvorvidt det er aparte med advarsler eller ej, så var min pointe, om end den nok ikke var så tydelig, siden der nu er to, der spørger til det, at det, der var hele årsagen til, at Statsadvokaten kom på banen, jo netop var, at hærchefen selv havde givet udtryk for, at han ønskede at forlade Danmark.

Og derfor synes jeg, at den diskussion, der er aparte, er diskussionen om, at myndighederne ligesom ikke har været opmærksomme på situationen. For det var jo det, der fik Statsadvokaten til at sikre en varetægtsfængsling i surrogat.

Men det kan være, vi taler forbi hinanden. Det var blot den pointe, jeg synes var væsentlig.

Kl. 12.20

For så vidt angår det videre forløb, er det Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager, der tager sig af sagen, som har sat efterlysningen i gang, og som efterforsker sagen. Det er ikke regeringen.

Derfor er det et umuligt spørgsmål at stille på nuværende tidspunkt. Jeg har redegjort for i min besvarelse én gang, og jeg finder ikke anledning til at gentage, hvilke overvejelser regeringen gør sig om det videre forløb.

Men jeg må fastholde i dag, at det er Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager, der varetager interesserne, og som varetager den praktiske håndtering af denne her sag.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Det er selvfølgelig lidt irriterende, at vi sådan skal forlænge debatten, men ministeren giver altså nogle svar, som gør, at vi bliver nødt til at tage ordet igen, for det her med, at det foregår i statsadvokaturen, og at regeringen ikke kan gøre noget, passer altså ikke rigtig med, at ministeren jo selv har taget kontakt til amerikanerne.

Det sagde ministeren også selv, og den konservative ordfører, som nu har forladt salen, var jo heller ikke imponeret over, at amerikanerne, som skulle være vores venner og allierede, ikke har fået taget sig sammen til at svare den danske regering.

Jeg bliver altså nødt til at spørge, om justitsministeren ikke føler sig trukket lidt rundt i mægen i det her spørgsmål. Hvis justitsministeren ikke føler sig rede til at tage den politiske drøftelse, der handler om at prioritere og også at efterkomme den efterlysning, som de danske myndigheder har udsendt, så må det jo op på et højere plan.

Det er blot det, man altså ikke bare skal smygge af sig som værende noget med, at tingene er adskilt.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg må indrømme, at jeg er lidt forbløffet, hvis ministerens svar skal forstås på den måde, at Statsadvokaturen for Særlige Internationale Straffesager har autoritet til at indlede forhandlinger med USA's regering, med Englands regering og med den danske regering om at indgå en aftale om, at koalitionsstyrker i Irak skal have som en opgave at eftersøge en bestemt person og i tilfælde af, at de træffer på ham, så anholde ham.

Jeg vil bare bede ministeren om at bekræfte, at det var, hvad hun sagde, nemlig at Statsadvokaturen for Særlige Internationale Straffesager altså har den mulighed nu at rette henvendelse til den danske regering og forhandle med den

danske regering om, at danske soldater og danske politifolk skal anholde den irakiske hærchef.

Umiddelbart synes jeg, det lyder helt aparte. Det synes jeg lyder aparte. Umiddelbart ville jeg opfatte det, som om det oplagt er en sag for regeringen at tage stilling til og for Udenrigsministeriet at tage stilling til. Men o.k., hvis ministeren mener, at den opgave skal uddelegeres til Statsadvokaturen for Særlige Internationale Straffesager, så o.k.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg tror, at debatten er ved at nå et niveau nu, hvor den kører lidt i selvsving. I hvert fald virker det, som om alt bevidst skal fordrejes i en retning, som på ingen som helst måde har været intentionen.

Jeg har allerede i min første besvarelse til hr. Søren Søndergaard og til mange andre, der har været optaget af, hvorledes regeringen principielt stiller sig til spørgsmålet om krigsforbrydelser, redegjort for de overvejelser, som regeringen vil gøre sig, når man har fundet hærchefen, såfremt man finder hærchefen, og de overvejelser, der er dels om et internationalt krigstribunal, dels om de overvejelser, der er, såfremt der ikke kan ske en retsforfølgning, eller såfremt det viser sig, at man har bevisbyrde nok, men at den retsforfølgning ikke kan ske i hærchefens hjemland eller ved en international krigsforbryderdomstol.

Det har jeg redegjort for meget, meget klart. Men som jeg svarede hr. Søren Søndergaard og fru Sandy Brinck, er vi jo ikke i den fase for øjeblikket.

Jeg er blevet spurgt, om regeringen vil undersøge alle rygter. Til det må jeg blot sige, at det jo ikke er et anliggende, som hører under regeringens normale arbejdsområde.

Det er fuldstændig korrekt, at når det gælder henvendelser til andre lande, så er det naturligt, at det er en minister, der foretager den henvendelse. Derfor er der også afsendt ikke et, men to breve til den amerikanske ambassade for at få en afklaring af de rygtedannelser, der har været, for så vidt angår de amerikanske myndigheders involvering i sagen.

Kl. 12.25

Men for så vidt angår andre rygter om hærchefens nuværende opholdssted osv., vil jeg fastholde, at det er en opgave, som ligger trygt og godt hos Statsadvokaten. Der bliver gjort alt, hvad man kan, for at efterforske den her sag, selvfølgelig ikke kun at efterforske, hvor hær-

chefen befinder sig for øjeblikket, men også at gå videre i forberedelsen af, hvorvidt der kan rejses tiltale i Danmark. Og de overvejelser er ikke færdige endnu. Det var det, jeg stilfærdigt forsøgte at forklare hr. Søren Søndergaard.

Så jeg tror sådan set ikke, at der i princippet er den store uenighed om, hvordan arbejdsfordelingen mellem forskellige myndigheder er, men jeg må fastholde, at der på det principielle plan selvfølgelig er nogle overvejelser, som regeringen på et tidspunkt skal gøre sig. Den fase, vi er inde i nu, er en fase, hvor det først og fremmest er Statsadvokaten og det naturlige arbejde, der ligger under statsadvokaturen, som må varetage det.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Søren Søndergaard for den tredje og dermed sidste korte bemærkning og det samme for fru Sandy Brinck.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det eneste, der altså trækker denne her diskussion i langdrag, er jo, at regeringen ikke vil svare på det meget enkle spørgsmål og ikke vil forholde sig til den meget enkle problemstilling, der hedder, hvorfor man ikke eftersøger manden i Irak via de koalitionsstyrker, som Danmark selv er en del af.

Når man ikke vil svare på det spørgsmål, så bliver alle erklæringerne om, at man vil gøre, hvad man kan, for at han bliver retsforfulgt, jo hule. For hvem eftersøger så manden i det irakiske territorium? Det er klart, hvem der eftersøger ham i Sverige. Det er klart, hvem der eftersøger ham i Norge. Det er klart, hvem der eftersøger ham i England, for der er jo udsendt en efterlysning via Interpol.

Men hvem eftersøger ham i Irak? Det er jo ikke det irakiske politi, vel? Hvem eftersøger ham i Irak? Hvem har ansvaret i Irak? Ja, det har koalitionsstyrkerne, og derfor er den eneste vej frem selvfølgelig, at man laver en aftale med koalitionsstyrkerne om, at de eftersøger ham, og at de, hvis de fanger ham, så anholder ham.

Jeg må indrømme, at jeg er meget ked af, at konklusionen på denne her debat ikke kan være, at man giver et klart tilsagn om det fra regeringens side.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Sandy Brinck, tredje og sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Sandy Brinck (S):

Justitsministeren taler om forskellige faser. Jeg vil godt sige, at den fase, vi lige nu set med socialdemokratiske øjne er i, er, at manden skal findes. Før bliver alt andet sådan en lille bitte smule håbløst. Manden skal findes, og der er jeg helt enig med hr. Søren Søndergaard. Det hjælper ikke, at man bare sender en efterlysning ud. Det kan de gøre i de lande, hvor der findes både et politi og retsvæsen, som kan håndtere det. Men det er jo ikke det, der er situationen i Irak.

Og det ville jo være rart, om regeringens venner USA ville være behjælpelige med den opgave. Det burde da ikke være uoverkommeligt, hverken for justitsministeren eller for statsministeren, at bede Bush og hans kumpaner om at være venlige om at hjælpe med det, som regeringen af sig selv understreger er en vigtig opgave for regeringen, nemlig at få retsforfulgt denne mand.

Når regeringen ikke gør det, så kan det da ikke undre, at man så begynder at spørge sig selv, hvor vigtigt det egentlig er for regeringen, når alt kommer til alt.

Jeg synes, at ministeren mangler at svare på, hvorfor i alverden man ikke påtager sig det politiske ansvar, men kun står og proklamerer, at det er det, man vil. Man vil gøre, hvad man kan, mens der stadig væk er muligheder, man overhovedet ikke har udnyttet.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg må nok sige, at det er lige på kanten at bruge ordet kumpaner her i Folketingets debat. Det er uværdigt for Folketingets medlemmer.

Er der andre, der ønsker ordet? (*Ophold*). Det er ikke tilfældet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Som tidligere meddelt vil afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse blive foretaget i mødet i morgen, torsdag den 22. maj 2003.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00 med spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 12.29

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den sidste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål til ministrene.

Spørgetiden

Spm. nr. S 3332

1) Til statsministeren af:

Ole Stavad (S):

»Mener statsministeren, at det er i overensstemmelse med en korrekt behandling af Folketinget, at kirkeministeren i spørgetiden den 14. maj 2003 nægtede at svare på spørgsmål om varetagelse af embedsmændenes retssikkerhed, og vil statsministeren også nægte at besvare det rejste spørgsmål?«

Skriftlig begrundelse

Medlem af Folketinget, Ole Stavad (S), fik ikke svar fra kirkeministeren på følgende spørgsmål, der blev stillet under debatten om spørgsmål nr. S 3251:

»Og derfor vil jeg godt spørge kirkeministeren: Hvad har kirkeministeren egentlig imod, at der blev lavet en undersøgelse på det højeste kvalitative grundlag og med den største retssikkerhed både for ministeren og for ministerens embedsmænd?«

Ole Stavad (S):

Jeg går ud fra, at statsministeren er bekendt med, at sidste onsdag var kirkeministeren i spørgetiden og afleverede også sit forberedte svar, men nægtede derefter at svare på nogen former for supplerende spørgsmål.

Jeg vil godt spørge, om det er i statsministerens ånd med den åbenhed, som statsministeren normalt signalerer i forhold til den politiske debat.

Jeg spørger også på baggrund af, at kirkeministeren jo ikke er tilbageholdende med offentlige udtalelser. Eksempelvis var der i fredags et langt interview med kirkeministeren, som efter det oplyste i interviewet var foretaget den samme dag, som kirkeministeren gik i Folketinget

og ikke ønskede at svare på spørgsmål fra Folketingets medlemmer.

Kirkeministeren benyttede her lejligheden til at rette en massiv kritik mod tidligere ministre, Rigsrevisionen, en kontorchef i Kirkeministeriet, embedsmænd i Kirkeministeriet i det hele taget, og biskopperne har også senere fået en tur, samtidig med at kirkeministeren erklærer sig selv uskyldshvid.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er jo fuldstændig forkert, når hr. Stavad hævder, at kirkeministeren ikke svarede. Kirkeministeren fik et spørgsmål i onsdagsspørgetiden, som hun besvarede.

Kirkeministeren oplyste, at der vil blive tale om en advokatundersøgelse, som baseres på det foreliggende skriftlige materiale, og som også vil omfatte, i hvilket omfang ministre har været inddraget i sagen.

Endvidere oplyste kirkeministeren, at advokaten vil blive anmodet om så tidligt som muligt i sin gennemgang af sagen at søge afklaret, om der inden for rammerne af en sådan undersøgelse – det vil sige ved oplysning af sagen på det foreliggende skriftlige grundlag – vil kunne foretages en tilstrækkelig belysning af de forhold, som undersøgelsen omfatter. I lyset af advokatens vurdering vil det så være muligt at tage spørgsmålet om, hvilken undersøgelsesform der er den rigtige, op til fornyet overvejelse.

Det var det, kirkeministeren svarede, så der blev givet et klart og et meget fyldestgørende svar på hr. Ole Stavads spørgsmål. Derfor må jeg afvise hr. Ole Stavads påstand om, at der ikke er svaret.

Så havde hr. Ole Stavad og andre, så vidt jeg husker, nogle opfølgende spørgsmål, men der er det min opfattelse, at kirkeministeren har vurderet, at hun ikke havde noget at føje til sin oprindelige besvarelse, og det har jeg selvsagt ingen som helst bemærkninger til.

Ole Stavad (S):

Nu er jeg jo spændt på, om jeg får svar fra statsministeren på mit opfølgende spørgsmål, da jeg forstår, at statsministeren mener, at det er helt i statsministerens og regeringens ånd, at kirkeministeren ikke ønsker at stille sig til rådighed for supplerende spørgsmål, som det ellers er fast tradition her i Folketinget.

Jeg har i min begrundelse for det spørgsmål, jeg har stillet til statsministeren, gentaget det

spørgsmål, jeg stillede kirkeministeren, og spurgt, om statsministeren vil svare på det. Nu vil jeg så godt gentage det, jeg sagde til kirkeministeren:

»Og derfor vil jeg godt spørge kirkeministeren: Hvad har kirkeministeren egentlig imod, at der blev lavet en undersøgelse på det højeste kvalitative grundlag og med den største retssikkerhed både for ministeren og ministerens embedsmænd?«

Hvis jeg må føje til: Som det jo også er hoveddiskussionen her, er det spørgsmålet om, hvorvidt man kun skal have adgang til skriftligt materiale, eller om man skal have adgang til at foretage afhøringer.

Jeg synes, at behovet for det sidste – altså foretage afhøringer under vidneansvar – stiger massivt med de gentagne angreb, som kirkeministeren er ude med i forhold til alle mulige i den her sag, samtidig med at ministeren erklærer sig selv fuldstændig uskyldshvid.

Jeg skal ikke være overdommer med hensyn til, om kirkeministeren har ret i, at man ikke med rette kan kritisere hende for noget. Men det får vi kun oplyst ved, at der kan foretages en undersøgelse, hvor man under vidneansvar kan afhøre de pågældende, der har været involveret i denne sag.

Derfor skal der med fuldstændig sikkerhed gennemføres en undersøgelse på de præmisser, inden den her sag slutter, hvis det er statsministerens opfattelse, at den skal belyses og belyses til bunds. Derfor vil jeg godt bede statsministeren om at svare på det spørgsmål, jeg har stillet.

Kl. 13.05

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jesper Langballe som medspørger.

Jesper Langballe (DF):

Jeg vil gerne spørge statsministeren, om ikke statsministeren finder, at det indimellem i denne sag kan være lidt vanskeligt at finde ud af, hvornår man skal tale, og hvornår man skal tie. Jeg tænker på, at professor Søren Dosenrode i går havde et indlæg i Kristeligt Dagblad, hvor han sagde til biskopperne, at hvis de ville optræde som politikere, måtte de på valg hvert fjerde år, som politikere er.

Kirkeministeren blev interviewet om dette sådan ganske morsomme udsagn i TV-Avisen, der klippede det til, så det så ud, som om det var hendes eget forslag, og nu har adskillige i dag,

bl.a. den konservative kirkeordfører, taget det gravalvorligt som ministerens seriøse forslag.

Jeg vil gerne spørge statsministeren, om statsministeren ikke finder, at det kan være lidt vanskeligt at finde ud af, hvornår man skal tale, og hvornår man skal tie, og føje det tillægsspørgsmål til, om ikke statsministeren finder, at der måske kunne tales lidt mere indbyrdes mellem regeringspartierne.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Keld Albrechtsen, også som medspørger.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt minde statsministeren om, at vi er flere folketingsmedlemmer, som her i salen har stillet konkrete spørgsmål til kirkeministeren, bl.a. om regnskabsmæssige posteringer, og vi har ikke fået noget svar. Kirkeministeren ville bl.a. ikke besvare konkrete spørgsmål, som jeg stillede her i salen.

Jeg vil derfor godt spørge statsministeren, om tiden ikke er ved at være inde til, at statsministeren går mere direkte ind i denne sag, for det er jo helt åbenlyst, at kirkeministeren hele tiden angriber alle mulige andre og især biskopperne, sandsynligvis i et forsøg på at bortlede opmærksomheden fra hendes egne problemer.

Senest har vi set disse forslag vedrørende valg af bisperne. Jeg synes jo, at det naturligvis må være noget, som folkekirken selv må tage stilling til, hvordan præster og bisper osv. skal udpeges.

Er situationen ikke derhenne, hvor kirkeministeren fremtvinger en adskillelse mellem staten og folkekirken? Det kan jo ikke blive ved med at fortsætte på denne her måde. Det håber jeg at statsministeren er enig med mig i.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er jeg absolut ikke enig med hr. Keld Albrechtsen i. Derimod kan jeg godt være med enig med hr. Jesper Langballe i, at i sådan nogle sager er det altid en afvejning og samtidig en svær afvejning, hvornår man skal tale, og hvornår man skal tie.

Der er i hvert fald ikke noget lovpligtigt påbud om, at ministre skal svare på opfølgende spørgsmål i Folketingssalen. Det er helt op til den enkelte minister. Som hr. Ole Stavad ved, svarer jeg altid på opfølgende spørgsmål, men det er jo fuldstændig op til den enkelte minister at vurdere, om der er mere at føje til.

Til hr. Stavad vil jeg sige, at der altså blev givet et meget klart svar af kirkeministeren allerede sidste onsdag. Det gjorde jeg i øvrigt også selv sidste onsdag. Og af de svar fremgår det, at såfremt advokaten vurderer, at sagen ikke kan belyses tilstrækkeligt uden at indhente udtalelser eller foretage egentlige afhøringer, er der en ny situation, hvor det må overvejes, hvorledes man kommer videre med sagen, herunder om en undersøgelseskommission vil være den mest hensigtsmæssige fremgangsmåde.

Nu ved jeg ikke, om hr. Ole Stavad er opmærksom på det, men det har kirkeministeren faktisk i dag også udsendt en pressemeddelelse om i forbindelse med fastlæggelsen af kommissoriet for en advokatundersøgelse. Så der er givet et meget, meget klart svar på det spørgsmål, som hr. Ole Stavad stillede sidste onsdag.

Ole Stavad (S):

Jeg skal sådan set ikke kritisere statsministeren for at bakke en minister op, også når en minister opfører sig uklogt.

Jeg vil da godt rose statsministeren for, at selv om man ikke altid er særlig glad for svaret, stiller statsministeren sig normalt altid til rådighed også for supplerende spørgsmål. Det mener jeg er en god tradition, hvis det er sådan, at vi skal have en ordentlig debat.

Kl. 13.10

Jeg vil godt spørge statsministeren: Hvordan skal en advokat egentlig vurdere behovet for at foretage videregående undersøgelser, hvis det er sådan, at den pågældende advokat kun har adgang til det skriftlige materiale og derfor ikke kan få kendskab til, hvordan afhøringer under vidneansvar vil påvirke det resultat, som den pågældende advokat når frem til?

Det har jeg meget svært ved at forstå, og derfor er det, at jeg spørger statsministeren: Er statsministeren ikke enig i, at hvis det er sådan, at vi er enige om, at det her skal nå den rigtige konklusion både af hensyn til kirkeministeren og af hensyn til alle andre, der er udsat for kirkeministerens beskyldninger, forudsætter det, at man får mulighed for at afhøre under vidneansvar?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Søren Krarup som medspørger.

Søren Krarup (DF):

Jeg har to spørgsmål til statsministeren. For det første vil jeg spørge, om statsministeren deler

min bevægethed ved at opleve den kirkelige interesse, der hersker i denne sal, bl.a. fra det såkaldte socialdemokratiske tæskehold, som virkelig har vist en imponerende interesse for folkekirkens anliggender, og nu også fra hr. Keld Albrechtsen fra Enhedslisten. Jeg synes, det er bevægende at se, hvordan folkekirken optager disse politikere. Det er det ene.

Det andet, jeg vil spørge om, er: Glæder det ikke også statsministeren, at kirkeministeren nu her i dag faktisk har mulighed for både i Finansudvalget og i Kirkeudvalget at afgive en udtømmende forklaring på det, der er blevet brugt til mistænkeliggørelse for ikke at sige kriminalisere på et ganske uberettiget grundlag?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Så er det hr. Keld Albrechtsen som medspørger.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil så godt bede statsministeren svare lidt mere indholdsmæssigt på det helt afgørende spørgsmål, synes jeg, som efterhånden tegner sig mere og mere skarpt, nemlig at vi skal tilbage til middelalderen for at finde en tilsvarende strid mellem stat og kirke som den, der finder sted i øjeblikket.

Hvis kirkeministerens indsats for at skabe en konfrontation med folkekirken fortsætter med den styrke, den har i øjeblikket, er der kun to løsninger på det: enten at folkekirken helt og fuldt lægges ind under ministerielt overherredømme og bringes ind som en statsinstitution, eller at der sker en adskillelse mellem stat og kirke. De nuværende tilstande kan da ikke fortsætte, det håber jeg da at statsministeren er opmærksom på.

Vi vil fra Enhedslistens side gerne medvirke til den adskillelse, som kan være en løsning, men statsministeren må da være enig med mig i, at det ikke kan fortsætte på den måde, som kirkeministeren kører det på i øjeblikket, hvor hun graver grøften mellem stat og kirke dybere og dybere for hver dag – senest med hendes angreb på bisperne. Jeg vil ikke blande mig i, hvordan de skal udpeges, men det minder jo meget om, at kirkeministeren forsøger at give biskopperne mundkurv på.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Så er det hr. Jesper Langballe som medspørger, og så kommer statsministeren ind.

Jesper Langballe (DF):

I anledning af det sidste vil jeg spørge, om statsministeren ikke vil give mig ret i, at det store interview i Jyllands-Posten vistnok er første gang, at kirkeministeren er kommet til orde efter at have været genstand for en veritabel heksejagt fra alle sider. Det var det ene.

Det andet var vedrørende advokatundersøgelsen, hvor jeg gerne vil spørge statsministeren, om jeg forstod statsministeren rigtigt, da han sidste onsdag erklærede, at den form var udmærket og hensigtsmæssig, når der ikke var grund til at køre de store kanoner frem, men når en minister selv fandt, at hendes ministerium skulle undersøges, og så blev det sagt sådan rent principielt og i almindelighed, at så kunne man som altid senere hen køre det en tak op.

Det blev i Kristeligt Dagblad i en syvspaltet overskrift udlagt sådan, at der stod: Fogh klar til undersøgelse af kirkeministeren. Med en under rubrik, der sagde, at nu var statsministeren klar til en kommissionsdomstol eller en undersøgelseskommission.

Jeg vil gerne spørge statsministeren, om han finder, at det er en korrekt gengivelse af hans ord, og om han ikke finder, at dette er karakteristisk for hele den heksejagt med fordrejninger og bagvaskelser.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Så er det statsministeren. Og der bliver lidt ekstra taletid på grund af de mange medspørgere.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):
Først til hr. Ole Stavard: Der kan jeg kun gentage, hvad jeg allerede har sagt, nemlig at det er en meget hensigtsmæssig fremgangsmåde, at man, inden man sådan kører store undersøgelser i gang, som koster mange penge, beder en advokat om at kigge materialet igennem og vurdere, om sagen kan undersøges på det foreliggende grundlag, og hvis advokaten vurderer, det ikke kan lade sig gøre tilfredsstillende, om man så skal køre det en tak op.

Det er faktisk det, kirkeministeren selv har lagt op til. Lad mig understrege, at i hele denne sag har kirkeministeren faktisk selv været en drivende kraft i at søge sagens faktum oplyst.

Kl. 13.15

Det bringer mig også frem til det spørgsmål, som hr. Jesper Langballe stillede. Det første, jeg har svaret her, er jo en bekræftelse af den første del af hr. Jesper Langballes spørgsmål, nemlig at det var det, jeg sagde sidste onsdag, hverken

mere eller mindre. Jeg sagde, at jeg synes, kirkeministeren har båret sig korrekt ad ved at sige, at vi starter med en advokatundersøgelse, og så ser vi, om der virkelig er behov for mere omkostningskrævende undersøgelser.

Lad mig så generelt sige, at det er min observation, ja, jeg kan næsten sige, at det er min erfaring fra mange år her i Folketinget, at når en minister bliver udsat for en storm, som den vi er udsat for i øjeblikket, er det i den periode, hvor den forløber, næsten fuldstændig håbløst for den pågældende minister på nogen fornuftig måde at komme til orde og få sig forklaret, for så er det, som om alle kun vil høre et synspunkt. Men erfaringen er også, at det går over og på et eller andet tidspunkt bliver det vel muligt for ministeren også at få lov at forklare sig, og da deler jeg hr. Søren Krarups glæde over, at det har kirkeministeren så mulighed for i dag.

Jeg kan i øvrigt sige, at jeg fuldstændig deler hr. Søren Krarups bevægelse. Jeg vil sige, at jeg bliver helt rørt over den opmærksomhed, som ikke mindst hr. Keld Albrechtsen og også hr. Ole Stavad viser over for folkekirkens forhold.

Ole Stavad (S):

Jeg vil gerne, selv om det her selvfølgelig har en folkekirkelig interesse, spørge statsministeren: Når det handler om en ministers måde at varetage sit embede på, er det så ikke et helt afgørende princip i forhold til vores folkestyre, herunder også at orientere Folketinget fuldstændigt og korrekt? Så er det sådan set helt ligegyldigt, om det er en kirkeminister eller det er en anden minister.

Jeg vil derudover godt spørge statsministeren, hvor lang tid statsministeren mener, at en advokatundersøgelse vil vare. Og igen, hvilket jeg ikke fik svar på, hvordan mener statsministeren, at en advokat skal kunne foretage en nøgtern vurdering af behovet for videre undersøgelse, når advokaten ikke kan få adgang til alle oplysninger, da den pågældende ikke kan afhøre under vidneansvar?

Endelig vil jeg da godt spørge, om statsministeren ikke er enig i, at kirkeministeren ikke særlig godt benytter sin mulighed for at komme til orde, når hun ikke engang i Folketinget vil svare på supplerende spørgsmål, hvilket gav anledning til spørgsmålet til statsministeren i dag.

Søren Krarup (DF):

Jeg vil gerne stille statsministeren endnu et spørgsmål. Jeg vil forunderligt nok tage ud-

gangspunkt i hr. Keld Albrechtsens kirkehistoriske kommentarer, som jeg normalt ikke ville betragte som sandhedsudsagn, men hvor han faktisk kom til at sige, at vi ikke siden middelalderen har oplevet en tilsvarende situation. Det er nemlig meget præcist.

Faktum er nemlig, at vore biskopper i øjeblikket optræder som katolske biskopper i den forstand, at de påberåber sig en indre kirkelig magt, som skal sætte kirkeministeren ud af spillet. Det, der kaldes kirkens indre anliggender af biskopperne, og som er en ren katolsk fiktion, ukendt i en luthersk kirke, er jo netop det, biskopperne har benyttet sig af til at påberåbe sig en magt til at gå i rette med kirkeministeren.

Jeg vil spørge, om ikke statsministeren er enig med mig i, at denne katolske fiktion ikke skal opretholdes i en evangelisk-luthersk kirke.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg skal først sige til hr. Søren Krarup, at jeg føler ingen trang til at stikke mit hoved ind i den strid om biskoppernes position i den danske folkekirke, men jeg kan jo i hvert fald skrive under på, at da vi har en luthersk kirke, ønsker jeg ikke katolske islæt i den lutherske kirke.

Lad mig så sige to ting til hr. Ole Stavad. For det første: Det er klart, at er der noget, vi her i Folketinget må vogte over, og det er sådan set, hvad enten vi er i regering eller i opposition, er det, at ministre orienterer Folketinget ikke blot korrekt, men også fyldestgørende.

For det andet spørger hr. Ole Stavad om, hvor langt tid jeg forventer, at sådan en advokatundersøgelse vil tage. Det kan jeg jo ikke svare på, for det er jo altså op til advokaten, men i det kommissorium til advokatundersøgelsen, som kirkeministeren i dag har udsendt og også har udsendt som pressemeddelelse, lægges der jo altså op til, at advokaten i første omgang ved et eftersyn af materialet kan vurdere, om han har mulighed for at føre undersøgelsen tilfredsstillende til ende. Hvis ikke, må vi vurdere, om der er behov for noget andet og noget mere.

Kl. 13.20

Jeg vil også gerne lige sige til hr. Ole Stavad, som siger, at det her bare er ministerens forsøg på at smyge sig og eventuelt andre ministre uden om et ansvar, at det er der absolut ikke belæg for, når man læser, hvad det er, kirkeministeren lægger op til i kommissoriet for advokatundersøgelsen. Her siger ministeren meget klart, at som led i vurderingen af embedsmændenes forhold ønskes det endvidere på bag-

grund af ovennævnte gennemgang undersøgt og beskrevet, i hvilket omfang ministre har været inddraget i sagen. Så hr. Ole Stavad har slet ikke nogen baggrund for sine påstande.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Stavad for sidste gang.

Ole Stavad (S):

Jeg er sådan set kun optaget af, at man når de rigtige konklusioner. Jeg har ikke noget ønske om, at kirkeministeren på et urimeligt eller uretfærdigt, uoplyst grundlag skal være syndebug for noget som helst.

Jeg kan i øvrigt genkende noget af det, statsministeren sagde i forhold til muligheden for at komme til orde. Derfor synes jeg også, det er så vigtigt, at hvad enten det er embedsmænd, som jo har endnu sværere ved at komme til orde, eller det er ministre, at vi har en forpligtelse til, når vi har situationer som den, vi har her, i fællesskab at bestræbe os på, at det sker inden for nogle rammer, så vi maksimalt sikrer, at man når de rigtige konklusioner.

Derfor vil jeg med det sidste, som statsministeren svarede, sige, at jeg går ud fra, at statsministeren er enig med mig i, at de undersøgelser, som advokaten skal foretage med henblik på at foretage den første vurdering af, om der er behov for at tage mere grundige instrumenter i brug, kan foreligge allerede efter sommerferien, så det her greb, som kirkeministeren har gjort med en advokatundersøgelse for at stoppe den ind imellem, ikke betyder, at sagen trækker unødigt i langdrag, for det er et andet aspekt af det her.

Det mener jeg er vigtigt, både for så vidt angår embedsmændene, og selvfølgelig også for så vidt angår kirkeministeren, for det er en meget voldsom belastning også for embedsapparatet, når sager af den her karakter kører. Derfor har vi vel et fælles ansvar for at sørge for, at den på rimelig vis bliver bragt til ende så hurtigt, det nu er forsvarligt, men samtidig også bliver grundig.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan selvfølgelig kun erklære mig enig med hr. Ole Stavad i, at bestræbelsen må gå ud på at nå det, som hr. Ole Stavad kalder de rigtige konklusioner. Men så skal man jo også passe på ikke at drage forhastede konklusioner eller fælde domme på et ufuldstændigt grundlag.

Nu er det jo sådan, at tilfældigvis har både hr. Ole Stavad og jeg, man kan vel godt kalde det en

fælles erfaringsbaggrund, når det gælder at være ude i sådan nogle faser, som kirkeministeren er ude i. Derfor tror jeg, at hr. Ole Stavad vil give mig ret i, at det er utrolig vigtigt, hvordan man griber det an for netop at nå frem til en fair behandling af alle involverede og ikke bare lade sig blæse omkuld af de storme, der nu raser.

Man skal holde hovedet koldt og sige: Vi skal have undersøgt, hvad der er at undersøge. Det skal klarlægges. Det vil jeg gerne sige til hr. Ole Stavad, vi har ikke andet ønske, end at det bliver klarlagt. Men jeg tror også, at der i befolkningen er et ønske om, at vi som politikere passer ordentligt på pengene og ikke strør om os med undersøgelseskommissioner, der jo koster mange millioner kroner, hvis det kan gøres for en billigere penge at få de oplysninger frem.

Jeg deler hr. Ole Stavads bestræbelse. Vi skal have de rigtige konklusioner frem, men vi skal også gøre det på en måde, der passer til sagens størrelse. Det er derfor, at det bliver grebet an på den her måde, hvor kirkeministeren først beder en advokat vurdere, om det kan ske på det foreliggende grundlag. Kan det ikke det, tager vi situationen op til en ny overvejelse.

Der kan jeg så sige til hr. Ole Stavad, at regeringen intet som helst ønske har om at trække sagen ud. Tværtimod, jeg synes, det drejer sig om at få den afklaret så hurtigt som muligt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3333

2) Til indenrigs- og sundhedsministeren af:

Ole Stavad (S):

»Hvad agter ministeren at foretage sig, for at Farum Kommunes helt ukontrollerede økonomi kommer tilbage på sporet og under kontrol?«

Ole Stavad (S):

Vi havde jo for en uge siden en lille diskussion her i salen på et grundlag, hvor indenrigs- og sundhedsministeren lige havde fået en henvendelse, som jeg forstod det, fra Farum Kommune, der anmodede om en dispensation for yderligere lånoptagelse på 70 mio. kr. på grund af massive overskridelser af de budgetter, der var lagt ved de dispensationer, der var givet tidligere.

Kl. 13.25

Indenrigsministeren havde meget forståeligt måske ikke haft mulighed for at sætte sig særligt meget ind i det. Jeg synes, at det her er en sag,

som har en sådan offentlig interesse i almindelighed og i sagens natur ikke mindst for dem, der bor i Farum, at det ville være nyttigt, hvis indenrigsministeren ville orientere os lidt om, hvor man befinder sig i sagen lige i øjeblikket.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg deler fuldt ud spørgerens interesse i denne sag og også det synspunkt, at forholdene i Farum Kommune naturligvis med rette påkalder sig opmærksomhed ikke mindst i Farum Kommune, men også uden for Farum Kommune.

Jeg kan bekræfte, sådan som det jo også lå i begrundelsen for spørgsmålet, sådan som den blev afgivet her, at jeg har modtaget en henvendelse fra Farum Kommune, som er, kan man sige, slutproduktet af en kontakt, der har været mellem mit embedsværk og Farum Kommune hen over foråret, i takt med at det har stået klart, at kommunen på flere punkter afviger fra den genopretningsplan, der blev etableret sidste år, og som jo er det vilkår, hvorpå Farum Kommune har fået dispensation fra kassekreditreglen.

Det betyder så også, sådan som vi også var inde på det i spørgetiden i sidste uge, at det er kommunens forpligtigelse at søge dispensation i forhold til afvigelser fra den oprindelige plan. Det er en sådan ansøgning, der nu er indgået den 13. maj.

Denne ansøgning er for tiden til behandling i mit ministerium, og det, jeg kan sige for nærværende, er, at mit ministerium og jeg selv inden ugens udgang vil svare Farum Kommune, idet svaret vil gå ud på at bede kommunen om at tage stilling til en lang række spørgsmål.

Hvis jeg skal opsummere bare i overskriftsform, kan man sige, at der er to forhold, der gør, at genopretningsplanen ikke efterlevs. Det ene forhold er, at der er nogle forudsatte besparelser i den oprindelige genopretningsplan, som øjensynlig ikke er effektueret, og der er derudover en række nye omkostninger. Både i forhold til det ene og det andet, altså besparelser, der ikke er hentet hjem, og udgifter, der er løbet på, beder vi nu Farum Kommune om at forklare sig. De videre skridt i denne sag må så så afvente, at vi får de svar fra Farum Kommune.

Det er – inden for rammerne af hvad den røde knap giver mulighed for – en forklaring på, hvor sagen befinder sig helt aktuelt.

Ole Stavad (S):

Jamen hvis indenrigsministeren har mere at meddele, vil jeg gerne stille et spørgsmål, så indenrigsministeren kan få lov at tale helt ud.

Jeg forstår på indenrigsministeren, at man stadig væk er i det, som jeg må betegne som spørgefasen. Selvfølgelig skal man have et veloplyst grundlag for de beslutninger, der skal træffes på et tidspunkt, men fra tidligere skriftlige besvarelser, som jeg har modtaget fra indenrigsministeren, har jeg forstået, at man faktisk i ganske lang tid – jeg har ikke svaret med her, men jeg mener i mere end 2 måneder har været inde i en dialog med spørgsmål og svar. Derfor undrer jeg mig lidt over, at man fortsætter med spørgsmålene, i hvert fald når det hedder, at det er en lang række spørgsmål.

De kan selvfølgelig være affødt af den nye henvendelse, man har fået, men problemstillingen er vel meget klart den, at de forudsætninger og budgetter, der lå til grund for de dispensationer, som man bevilgede for et års tid siden, er skredet totalt, altså vel med noget, der ligger i størrelsesordenen op imod 3 skatteprocent.

Derfor synes jeg jo, at der er behov for en reaktion også fra indenrigsministeren, der ikke tager for lang tid.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Det er jeg helt enig i, og det er også derfor, at det ikke tager for lang tid, og det er også derfor, at der allerede er reageret.

Som jeg allerede var inde på i spørgetimen i sidste uge, er det sådan, at det var et vilkår for den gamle genopretningsplan, for den dispensation fra kassekreditreglen, der blev givet sidste sommer, at kommunen regelmæssigt skal melde ind, hvordan den opfylder en række likviditetsmål, der er sat op. Der har her været afvigelser.

KL 13.30

Det er det forhold, der har gjort, at ministeriet over for kommunen har fulgt op og spurgt til sagen, og det, der står klart nu, er, og det kan jeg så bekræfte spørgeren i, at der er en række forudsætninger, som var lagt til grund for den dispensation, der blev givet sidste år, som er – lad os bruge spørgerens ord – skredet i et sådan omfang, at man må sige, at vi nu står i en situation, hvor hele den dispensation, der er givet sidste år, skal vurderes på ny.

Der er altså ikke tale om, at man kan forestille sig en situation, hvor jeg blot forholder mig til et enkelt lille element, altså et ønske fra kommu-

nen om at få en supplerende afgrænset låneadgang eller noget andet. Der er tale om at få kastet et nyt, samlet blik på den situation, kommunen er i. Og det hænger sammen med, at der, som jeg var inde på i mit første svar, er tale om en række besparelser eller opbremsninger, eller hvilke ord man nu vil bruge, som har været forudsat i kommunens egen plan sidste år, som de facto ikke er leveret, og at der derudover er tale om en række nye omkostninger, som ikke oprindeligt har været forudsat.

Det er sådan set derfor, at vi nu meget præcist spørger kommunen, hvad baggrunden er for, at man ikke har løbet de besparelser hjem, som man selv forudsagde, og som jeg forstår at et enig byråd forudsatte, ligesom vi beder kommunen om meget præcist nu at forklare i princippet post for post, hvad det er for nogle merudgifter, man dengang ikke forudsatte skulle afholdes, men som man altså nu alligevel afholder. Hvad er baggrunden for dem?

Det skal vi have et overblik over for at vurdere, om man kan sige, at kommunen er kommet i en anden situation, eller om kommunen selv har bragt sig i en anden situation, eller om det er udefrakommende tiltag eller begivenheder, som gør, at der er basis for at revurdere planen her, eller om det er et resultat af kommunens egne dispositioner. Det må nødvendigvis tage tid, ikke lang tid, men nogen tid.

Det er baggrunden for, at den skrivelse, der indgik den 13. maj, hvilket altså er 8 dage siden, nu har været grundigt gennemlæst i mit ministerium, således at vi nu over for Farum Kommune en af de allerallernærmeste dage skriver tilbage og udbeder os en række svar vedrørende den manglende opfyldelse af spareplanen, vedrørende merudgifter, vedrørende det økonomiske scenarium på sådan lidt længere sigt, vedrørende nogle deponeringsmæssige spørgsmål og vedrørende nogle ønsker, kommunen har til en omlægning af leasingarrangementerne.

Når de svar er kommet i hus, så har jeg det overblik, der skal til for at vurdere, om kommunen skal fastholdes på de vilkår, der blev etableret sidste år, eller om der er en situation, hvor man også af hensyn til borgerne i Farum Kommune med fordel vil kunne justere på de vilkår, dispensationen er bygget op omkring.

Ole Stavad (S):

Jeg forstår meget vel, at ministeren, hvis det var sådan, at det her var en sag, der var startet i Indenrigsministeriet med brevet af 13. maj, så kun

kunne besvare de stillede spørgsmål med spørgsmål, men da indenrigsministeren selv har oplyst for nogen tid siden i et svar på et skriftligt spørgsmål, at den her sag faktisk har været i Indenrigsministeriet, og at man har beskæftiget sig med den i ganske lang tid og i endnu længere tid har været bekendt med de problemer, der var ved at hobe sig op oven på de allerede kendte i Farum, så må jeg indrømme, at jeg er meget, meget uforstående over for, at indenrigsministeren signalerer, at det først er efter henvendelsen den 13. maj, at man har kunnet agere.

Der er muligvis kommet nye supplerende oplysninger frem i 13. maj-henvendelsen, som man selvfølgelig bør behandle, men jeg synes ikke sammenholdt med den alvor, det her bør tages med, at det svar, ministeren giver, er tilfredsstillende.

Thomas Adelskov (S):

Af de besvarelser, vi fik i sidste uge fra indenrigs- og sundhedsministeren, fremgik det jo, at ministeren og ministeriet havde opstillet nogle forskellige målepunkter, som Farum Kommune indberettede ud fra, og at de målepunkter igenem en længere periode havde vist, at det gik den gale vej med økonomien i Farum.

Kl. 13.35

Mit spørgsmål til ministeren er: Har det så ikke givet anledning til, at ministeren og ministeriet af egen drift på et tidligere tidspunkt har overvejet at skride ind over for Farum Kommune, at trække i nødbremsen og bede Farum Kommune om at overholde den plan og skride ind over for det Venstreflertal, der oppe i Farum Kommune bliver ved med at træffe ødsle, politisk-økonomiske beslutninger i byrådet, hver eneste gang de kan finde sammen og genvinder deres fælles, gamle flertal.

Har ministeren overhovedet ikke på noget tidspunkt overvejet at bruge sine muligheder for at indkalde Farum byråd, Farums borgmester, til et møde og en snak om, hvordan man overholder den plan?

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg befinder mig nu i spørgetiden i Folketinget, hvor der er stillet et spørgsmål om, hvad ministeren agter at foretage sig for, at Farum Kommunes helt ukontrollerede økonomi kommer tilbage på sporet og under kontrol. Det er det spørgsmål, jeg svarer på. Og det, jeg svarer, er, at vi gør det, vi skal gøre over for en kommune,

der er sat under administration. Vi følger, om kommunen efterlever sin plan. Det gør vi derved, at kommunen som en del af vilkårene for, at man har fået en dispensation for kassekreditreglen, skal melde ind med nogle målepunkter.

Vi iagttager, at der er afvigelser i forhold til de målepunkter. I lyset af det går vi i håndfast dialog med kommunen. Det er også sket i den konkrete sag, hvor der ved flere lejligheder hen over foråret har været møder og kontakt med Farum Kommune for at få efterprøvet: Hvad er forklaringen på, at man ikke holder de målepunkter, der har været lagt ind i planen?

Det er jo en kendt sag, og det tror jeg også vi var inde på sidste uge, at en del af forklaringen på det har været likviditetsmæssige forskydninger, f.eks. det forhold, at et lån på 750 mio. kr., der sidste år var forudsat optaget langfristet, ikke fuldt ud er optaget, og at det er optaget stumpvis; det forhold, at man jo ikke har haft den allerbedste tradition i Farum Kommune for at have, kan man sige, en god, konsekvent regnskabsstyring.

Der har altså været en del, hvis man nu skal bruge lidt mundrette ord, rod i butikken. Og det, der har været min og mit embedsværks opgave i det forløb her, er selvfølgelig at komme ind under huden og få et overblik over, hvad realiteten er i det udsving, der er i forhold til den kurs, som blev lagt.

Det er et arbejde, der successivt har fundet sted, og som nu, kan man sige, befinder sig dér, hvor kommunen har givet sit samlede bud på, hvad det er for en ny situation, kommunen er i, med det brev, jeg refererede til, af 13. maj 2003.

Det brev har vi læst. Det brev giver os anledning til at stille en række kritiske spørgsmål, fordi vi er nødt til at finde ud af, hvilke afvigelser der, kan man sige, kan lastes kommunen selv, altså hvor kommunen – et flertal i kommunen, eller hvem det nu er – så åbenbart har valgt ikke at forfølge de vilkår, man selv definerede, hvilke afvigelser skyldes udefra kommende forhold, f.eks. udgifter til undersøgelser eller andet, som ikke kunne forudses i et fuldt omfang. Det er i den fase, vi befinder os. Og når det overblik er tilvejebragt, så er der en situation, hvor jeg har mulighed for at tage stilling til, om Farum Kommune skal fastholdes på den kur, vi satte kommunen på sidste år, eller om der er basis for, at den kur skal justeres.

Det er sådan set, hvad der kan oplyses om denne sag. Så må man gøre op med sig selv, om

man finder det tilfredsstillende eller ej. Det er det, der kan oplyses om denne sag.

Ole Stavad (S):

Vi må selvfølgelig tage til efterretning, hvad der kan oplyses, men det undrer os bare stadig væk, for af tidligere svar, vi har fået fra indenrigsministeren, fremgår det, at der har været stillet en række spørgsmål til Farum Kommune, som også er besvaret.

Jeg mener også at huske, at oven på at spørgsmålene er besvaret, har der været holdt møder mellem embedsmændene fra ministeriet og embedsmændene fra Farum Kommune. Det er derfor, jeg er undrende over, hvorfor ministeren ikke på nuværende tidspunkt er i stand til at være en lille smule mere konkret, også med respekt for, at henvendelsen fra 13. maj godt kan rejse nogle nye problemstillinger, man skal undersøge.

Men når vi interesserer os for det, så er det jo, fordi det stadig væk går så stærkt ude i Farum i forhold til budgetterne og det, der var forudsat, da man lagde budgetterne, og så det, vi kan konstatere som den rent faktiske udvikling i øjeblikket.

Derfor vil jeg også godt spørge ministeren: Det fremgår af tidligere svar, at man i starten skulle foretage månedlige indberetninger til ministeriet, som efterfølgende er lavet om til kvartalsvise indberetninger. Jeg vil godt høre, på hvilket grundlag man har, om jeg så må sige, lempet tøjlerne og er gået over til kvartalsvise indberetninger, og om ikke ministeren mener, at der er behov for at stramme op igen.

Kl. 13.40

Den fg. formand (Grete Schodts):

Taletiden er brugt, hr. Ole Stavad. Så er det hr. Thomas Adelskov som medspørger.

Thomas Adelskov (S):

Der foreligger på en eller anden måde to forklaringer på, hvorfor det går galt med økonomien ude i Farum Kommune nu. Den ene forklaring er den, vi også fik i sidste uge, at der er rod i butikken, og at der er problemer omkring lånet, og det anerkender jeg at ministeren formodentlig har ret i.

Så får vi i dag at vide, at ministeren med baggrund i den henvendelse, der ligger fra Farum Kommune af 13. maj, har stillet en række spørgsmål, fordi det nu også er sandsynliggjort, at der er en række besparelser i kommunen, der

ikke er effektueret, og at der er nye omkostninger, som der ikke var taget højde for.

Og så er mit spørgsmål til ministeren, hvad jeg synes der er ganske naturligt: Det må jo være fremgået af de der såkaldte målepunkter, altså de indberetninger, der er kommet til ministeriet. Har ministeren ikke tidligere overvejet med sig selv og sine embedsmænd af egen drift at gribe ind over for Farum Kommune? Har ministeren ikke på noget tidspunkt skænket det en tanke, ministeren, som jo ellers tidligere har haft travlt med at valfarte op til Farum Kommune og holde møder med den tidligere borgmester og anbefale ham at rejse på ferie, da det så allersortest ud? Har ministeren ikke i denne her situation fundet anledning til at tage et møde med sine Venstrepartikolleger i Farum og få orden på tingene?

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg vil svare på det spørgsmål, der er stillet, og ønsker ikke at indgå i den fuldstændig underlødige polemik, som hr. Thomas Adelskov lægger op til. Det er fuldstændig respektløst over for den måde, jeg har håndteret denne her sag på, at stå her og insinuere både det ene og det andet.

Det er i øvrigt også fuldstændig ude af proportion at tale om et eller andet snævert flertal et eller andet sted. Situationen er den, at Farum Kommune – jeg har forstået, at det stort set er foregået ved enighed – har accepteret nogle vilkår for en dispensation, som jeg gav sidste år. Lad os holde fast i, at det er kommunens ansvar at efterleve de vilkår. Det er også kommunens ansvar at henvende sig i ministeriet, hvis der er vilkår, der skal justeres.

Det, jeg kan konstatere efter den dialog, der har været med kommunen bl.a. på ministeriets initiativ i lyset af, at de indberetninger, er foretaget har været af kommunen, ikke matcher de målepunkter, der var stillet op – det er også derfor, at der ikke er noget som helst belæg for at stå og insinuere, at ministeriet ikke har foretaget sig noget før nu – er, at der er tale om markante afvigelser.

Det er altså afvigelser, der ikke kan henføres til en ny budgetpost på 500.000 kr. eller andet i den her sammenhæng bagatelagtigt. Det er afvigelser, der skyldes, at der oprindeligt er opstillet nogle forudsætninger – kommunen har selv opstillet dem – før, hvordan man kunne justere sin udgiftsside.

Det er ikke sket fuldt ud. Der er opstillet nogle forudsætninger om, hvilket udgiftsniveau

man så ville have, når man havde justeret sin udgiftsside. Det er dels altså ikke sket fuldt ud, og derudover er der introduceret en række nye omkostninger.

Det må jo nødvendigvis være sådan, at for at vi kan tage stilling til, om kommunen så at sige skal holdes præcis på den kur, den for så vidt selv har sat sig på, eller om der er basis for at justere på kuren, er vi nødt til at have et totalt overblik over, hvad baggrunden helt konkret er for, at man ikke har kunnet efterleve de forudsætninger post for post, som har været lagt til grund. Det handler både om manglende indtægter, altså forudsætninger om et salg, der ikke fuldt ud har fundet sted, og det handler om nogle besparelser, der var forudsat, ligesom vi er nødt til at have et overblik over, hvad det er for nogle omkostninger, som man ikke har kalkuleret med, der alligevel er kommet.

Vi må finde ud af, som jeg nu har sagt i en række svar, hvilke afvigelser fra den oprindelige kur der så at sige eventuelt kan skyldes, at ingen, hermed heller ikke ministeriet, i detaljen har kunnet forudse alle ting, da planen blev lagt, fordi det jo skete, som det er begge spørgsmål bekendt, i et klima af turbulens, og dels...

Den fg. formand (Grete Schødt):
Taletiden er opbrugt, hr. minister.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

... hvilke afvigelser der så at sige kan skyldes kommunen selv. Det er det overblik, jeg må have, før jeg kan agere.

Kl. 13.45

Ole Stavad (S):

Jeg har nu meget svært ved at forstå, at det skulle være specielt respektløst at spørge, om ministeren ikke har set nogle problemer på et tidligere tidspunkt. Jeg synes også, det hænger lidt sammen med det spørgsmål, ministeren ikke besvarede, nemlig hvor ofte man skal indberette for at kunne følge tingene tilstrækkelig tæt. Med den hast, vi har set budgetterne skride med, er der noget, der tyder på, at et kvartal er meget lang tid i Farum.

Det andet spørgsmål, jeg godt vil stille ministeren, er, hvorfor ministeren bliver så ophidset, fordi hr. Thomas Adelskov gør opmærksom på, at der er et Venstreflertal i Farum. Det er der jo, det har vælgerne af nogle for os uforståelige grunde skænket Farum, og indtil for halvandet

års tid siden var ministeren jo ikke specielt ked af, at det blev bragt på bane. Ministeren har faktisk selv i sit såkaldte frihedsbrev fremhævet Farum som et af de lysende eksempler, og derfor er det vel ikke helt urimeligt, at der er nogle, der stadig minder om det, når vi ser, hvor galt det er gået.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Nu er der jo en ministeransvarlighedslov, og derfor skal jeg indskrænke mig til at sige sandheden, men det gælder øjensynligt ikke for hr. Ole Stavad.

Det er ikke korrekt at stå her og sige, at der er henvist til Farum Kommune i frihedsbrevet, og det er ikke korrekt at antyde, at jeg skulle være ked af, at der er et Venstreflertal, hverken i Farum eller noget andet sted. Jo flere kommuner der har Venstreflertal, jo bedre, vil jeg gerne tilkendegive her.

Det, jeg opponerer lidt imod, er tonen. Den kan man jo ikke se af Folketingets forhandlinger, men hvis man sidder derhjemme og ser dk4, kan man høre den tone, spørgsmålene bliver stillet i. Man insinuerer nærmest, at der skulle være tale om en situation, hvor jeg som minister ikke er agtpågivende over for Farum Kommune, og hvor jeg tillader, at et eller andet minimalt flertal, som jeg skulle have en særlig relation til, bare gør det ene og det andet og sådan noget. Det er sådan set det, jeg reagerer imod, for jeg forstår egentlig ikke motivet. Det må jeg sige helt ærligt.

Jeg mener, der var en situation med Farum Kommune sidste forår og sommer, hvor jeg minutøst, løbende og regelmæssigt informerede Folketingets politiske partier for at sikre mig opbakning til den linje, der blev lagt for at finde et balancepunkt mellem på den ene side at være håndfast og kræve, at man rydder op i det rod, man selv har skabt, og på den anden side have forståelse for, at i den pågældende kommune bor der faktisk nogle mennesker, som uforvarende er kommet i en vanskelig situation, og derfor er der grænser for, hvor hårdt man kan fare frem. Hvis der skulle bringes balance i tingene på meget kort sigt, skulle der en meget, meget skrap kur til.

Det er i en stemning af et højt oplysningsniveau, denne plan er skabt, og det er et vilkår i planen, at kommunen skulle melde tilbage hver måned i 2002 og kvartalsvis fra 1. januar 2003. I starten af det nye år bliver vi fuldkommen op-

mærksomme på, at der er betydelige afvigelser, og derfor har vi været i løbende kontakt med kommunen. Der er ikke tale om, at det kun er kvartalsvis eller for den sags skyld kun månedsvis, vi har løbende været i kontakt med Farum Kommune for at bede den tilvejebringe det materiale, der skal til, for at vi kan få et nyt samlet overblik over Farum Kommunes situation.

Det er den situation, vi er i nu, og der er sådan set ingen grund til at beklikke mig for, at jeg ikke også skulle håndtere de nye informationer med samme håndfasthed, som jeg håndterede informationerne sidste år, i øvrigt med stor opbakning fra begge spørgerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3334

3) Til indenrigs- og sundhedsministeren af:

Ole Stavad (S):

»Er borgerne i Farum Kommune fuldstændig værgeløse over for et politisk flertal, der bryder budgetterne, bevilger sponsorstøtte og foretager dispositioner med millionregninger til følge, der efterfølgende skal betales af borgerne gennem skattestigninger og forringet service?«

Ole Stavad (S):

Jeg vil sådan set godt tage fat i noget af det, som indenrigsministeren sagde i sin besvarelse af det sidste spørgsmål. Som ministeren sagde, bor der nogle mennesker i Farum Kommune, og det er udgangspunktet for det spørgsmål, som er stillet her: om de mennesker, der bor i Farum Kommune, er fuldstændig værgeløse i en situation, hvor økonomien er kørt helt af sporet.

Vi havde for en uge siden en debat om bevilgingen af nye sponsorkontrakter til Farum Boldklub, som er betalt af borgerne i Farum via kommuneskatten. Er der overhovedet ikke noget at foretage i den sammenhæng i betragtning af, at det er beslutninger, der ligger langt ud over de forudsætninger og budgetter, som ligger til grund for de dispensationer, ministeren har givet?

Kl. 13.50

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg går ud fra, at grundlæggende er spørgeren enig i, at vi skal værne det repræsentative, lokale demokrati – princippet om, at kompetencer

og ansvar for kommunernes anliggender ligger hos de kommunalbestyrelser, der vælges hvert fjerde år, og at det princip som udgangspunkt også er bæredygtigt, når vi taler om kommuner, der er sat under administration, herunder altså Farum Kommune. Det er både det lovtekniske udgangspunkt, og det må i øvrigt også være det principielle udgangspunkt.

Jeg forstår egentlig spørgsmålet som et spørgsmål om, hvorvidt jeg har mulighed for at gribe ind over for en kommune, der har en dispensation fra kassekreditreglen og ikke overholder vilkårene for dispensationen. Det har vi for så vidt allerede berørt i det sidste spørgsmål. Jeg tror, at i de mange ord, jeg sagde, fik jeg også slået fast, at det er en kommunes ansvar at følge de vilkår, der er stillet op, herunder som i dette tilfælde kommunens egne genopretningsplaner. Hvis kommunen ikke overholder de vilkår, hvorpå den har fået en dispensation, er det også kommunens ansvar at agere – enten ved at sørge for at få en dispensation på nye vilkår eller ved at sørge for, at vilkårene efterleves.

Man kan sige, at det, at en kommune er sat under administration, giver selvfølgelig ministeriet en mulighed for at fastholde kommunen på dens ansvar for genopretningen. Men som vi var inde på i det sidste spørgsmål, er det også klart, at udefra kommende ændringer eller andre forhold, som der ikke er taget højde for i genopretningsplanen, eventuelt kan gøre det nødvendigt at revurdere den, og det er sådan set den situation, vi er i lige nu, hvor vi har brug for at få på bordet: Hvilke skred kan henregnes til kommunens egen manglende ambition om at efterleve vilkår, man tidligere har accepteret, og hvilke forhold må siges at være udefra kommende? Det er det overblik, vi skal have.

Når vi har det overblik, er der basis for at tage stilling til, om den genopretningsplan, der er etableret, skal justeres eller ej. Men også i den situation er det fortsat kommunens opgave at efterleve planen.

Ole Stavad (S):

Jeg takker for svaret, men jeg synes ikke, jeg fik meget svar på spørgsmålet om, hvorvidt borgerne er værgeløse.

Det, jeg sådan set også spørger til, er, om den justering, de ændringer af styrelsesloven, vi har vedtaget, mangler noget. Ministerens stærke opbidelse for en uge siden over, at vi overhovedet spurgte til sponsorkontrakten, har fået mig til at overveje, om der simpelt hen er behov for, at mi-

nisteren kan gribe ind, hvis den pågældende kommune har fået vidtgående dispensationer og er under administration, men kommunen overskrider alle de forudsætninger, der er stillet op.

Jeg er som udgangspunkt helt enig i de forudsætninger, indenrigsministeren startede med. Jeg har også det udgangspunkt, at lokalpolitikere er lige så kloge som folketingspolitikere og ministre. Men vi kan jo komme ud for så fuldstændig groteske eksempler, at borgerne begynder at føle sig værgeløse, og derfor vil jeg godt spørge indenrigsministeren, om han mener, at han har instrumenter til at gribe mere konkret ind.

Så længe man opererer inden for forudsætningerne, er det selvfølgelig o.k. Men hvis man går langt ud over forudsætningerne og man ikke er tvunget til at træffe de beslutninger, man træffer, og som kan få tingene til at skride, på grund af anden lovgivning – f.eks. reglerne om sygedagpenge – har ministeren så et instrument til at værgе borgerne efter de gældende regler?

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg er glad for, at vi grundlæggende er enige om, at kommunestyret fortsat skal hvile på en grundlæggende tillid til, at de mennesker, der agerer i kommunestyret, løfter deres hverv med omtanke og omhu. Det er også det, der må være det klare udgangspunkt.

Kl. 13.55

Jeg er ikke helt sikker på, at det er muligt for mig at give et fuldstændigt indlæg om den kommunale styrelseslovs rækkevidde og de sanktionsinstrumenter, der er til rådighed, inden for rammerne af den taletid, jeg har, men helt grundlæggende er det sådan, at en kommunalbestyrelse skal agere på en sådan måde, at man efterlever lovgivningen, og det er et vilkår i lovgivningen, at man skal respektere kassekreditreglen, altså at 12 måneders løbende gennemsnit skal være 0, dvs. i balance, eller positivt.

Hvis man kommer i konflikt med det, skal man have en dispensation, og når man får en sådan dispensation, der er givet på nogle bestemte vilkår, er det i orden, at forholdene ikke er i overensstemmelse med kassekreditloven, så længe man blot efterlever vilkårene. Det er altså på den måde, lovlig embedsførelse eller ikke-lovlig embedsførelse kan rammes ind.

Så er spørgsmålet, hvad der sker, hvis man vedvarende ikke respekterer de rammer, man

selv har været med til at definere. Her er der en værktøjskasse til rådighed i styrelsesloven m.v., og tvangsbøder etc. kan tages i brug.

Jeg vil godt sige, at mit klare udgangspunkt – også i spørgsmålet om Farum Kommune – er en tro på, at man ønsker at agere inden for landets lovgivning. Det er også derfor, vi på baggrund af indspillene fra Farum Kommune i øjeblikket så at sige tester valøren af den genopretningsplan, der blev udarbejdet sidste år, for at tage stilling til, om den skal justeres eller ej, og når det overblik er tilvejebragt og der er truffet afgørelse om justering eller ikke justering, har jeg tillid til, at man vil efterleve de vilkår, der er sat op, i Farum Kommune.

Ole Stavad (S):

Jeg var muligvis uklar i mit spørgsmål, og så kan man jo også risikere at få uklare svar. Men jeg skal prøve at være helt konkret.

Det, jeg faktisk spørger til, er: Findes der efter indenrigsministerens opfattelse instrumenter i den gældende lovgivning, der muliggør, at man kan forhindre en beslutning som den, vi oplevede for en uge siden i Farum, hvor et Venstreflertal, på trods af at man er fuldstændig nødstedt, alligevel vedtog at bevilge en ny sponsorkontrakt på 1,5 mio. kr. over 3 år?

Jeg synes egentlig, det ville være fair, hvis man i den situation sagde, at så må de pågældende selv op med pungen og betale. Det tror jeg ville have en vis forebyggende virkning mod at træffe den form for beslutninger. Det er ikke muligt ifølge lovgivningen, men har vi andre instrumenter? Har indenrigsministeren eller andre nogen konkrete indgrebsmuligheder i en konkret situation som den foreliggende?

Thomas Adelskov (S):

Jeg forstår ministerens svar på både dette spørgsmål og det forrige spørgsmål, på de spørgsmål, der blev stillet i sidste uge, og i øvrigt også på en række spørgsmål, som bl.a. er stillet af folketingsmedlem hr. Peter Brixtofte, at ministeren afventer kommunens handlinger, fordi ministeren forudsætter, at kommunen agerer efter den aftale, der er indgået, og først selv henvender sig, hvis den bliver overtrådt.

Ministeren synes, det er respektløst, hvis jeg insinuerer noget eller kommenterer, at ministeren er i samme parti som det flertal, der agerer ude i Farum Kommune. Men det har ministeren sådan set selv gjort tidligere, i og med at ministeren – ikke åbenbart i sin egenskab af minister,

men i sin egenskab af ven med tidligere borgmester Peter Brixtofte – blandede sig i debatten derude, da den var allerhødest, og anbefalede, at Peter Brixtofte tog på ferie.

Mit spørgsmål til ministeren er: Er der ikke anledning til, at ministeren som ven med nogle af partikammeraterne ude i Farum tager et møde med dem og drøfter med dem, hvordan man opfører sig ordentligt, og hvordan man kan overholde de økonomiske planer, der er lagt?

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg tror, jeg vil svare på det spørgsmål, der er stillet og uddybet af hr. Ole Stavad, og ikke på alle de polemiske bemærkninger fra hr. Thomas Adelskov, som ikke har noget med spørgsmålet at gøre.

Kl. 14.00

Jeg vil sige til hr. Ole Stavad, at det er et spørgsmål, som jeg jo sådan set meget gerne ville kunne svare ja eller nej på. Men så enkel er sagen nok ikke. Det er også derfor, jeg siger, at det måske er vanskeligt inden for rammerne af denne dialog, vi kan have med hinanden her i Folketingets spørgetid, at give et tilbundsående svar på det spørgsmål.

Det skal man ikke tage som et udtryk for, at jeg vægrer mig eller andet. Jeg vil meget gerne bidrage til at øge også hr. Ole Stavads oplysningsniveau – for så vidt også mit eget – på det her punkt på anden vis. For det er klart nok, at hvis der træffes ulovlige beslutninger, så er der værktøj til at komme efter dem, der træffer dem.

Så kan man spørge: Er det en ulovlig beslutning, hvis vi nu in casu tager en disposition på 0,5 mio. kr. om året til en fodboldklub?

Det er jo et selvstændigt spørgsmål, som jeg ikke kan kommentere, fordi det er Tilsynsrådet ved Frederiksborg Amt, der har tilsynsmyndigheden i relation til Farum Kommune. Jeg har noteret mig fra dagspressen, at det er tilkendegivet, at man ikke vil effektuere denne her beslutning, før man har Tilsynsrådets vurdering af, hvorvidt beslutningen overhovedet er lovlig. Hvis det viser sig, at den ikke er lovlig, så går jeg ud fra, at den bliver omstødt. I hvert fald er der instrumenter til at komme efter dem, der så effektuerer en sådan beslutning.

Så er der spørgsmålet om hensigtsmæssige beslutninger/ikkehensigtsmæssige beslutninger. Og det er så dér, jeg er nødt til at stå på principperne, selv om jeg godt kan dele hr. Ole Stavads, kan man sige, forargelse over, hvordan

man disponerer i en bestemt given situation, man befinder sig i. Men på trods af det er jeg ligesom nødt til at stå vagt om det grundlæggende princip, der hedder, at en kommunalbestyrelse må, så længe den holder sig inden for lovens rammer, i princippet træffe de beslutninger, den har lyst til.

Så kan de beslutninger summe op i, at man sprænger nogle rammer. Nu kan man jo ikke sidde og mærke pengesedlerne og så finde ud af, om det lige præcis er den beslutning eller en anden beslutning eller en tredje beslutning, der gør, at man totalt set har sprængt en ramme, men det, jeg kan sige, er, at hvis man totalt set sprænger de vilkår, der er givet, og som der er accept af, så er der jo mulighed for, at man, også ret håndfast, kan komme efter den pågældende kommunalbestyrelse.

Det går jo altså på spørgsmålet om at holde sig inden for rammerne. Hvordan man så så at sige lægger puslespillet inden for de rammer, der er til rådighed, hvilken farve brikkerne har, og om hr. Ole Stavad eller jeg føler, at de forskellige brikker er hensigtsmæssige eller ej, må man altså reservere det kommunale selvstyre.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Tiden er gået.

Ole Stavad (S):

For nu at vende tilbage til spørgsmålet om, hvorvidt farumborgerne er fuldstændig værgeløse, så forstår jeg godt de farumborgere, som har henvendt sig til mig og andre kollegaer her i huset og sagt: Vi føler os fuldstændig retsløse ved, at der tirsdag i sidste uge sad et snævert flertal på én i Farum Byråd og på det samme byrådsmøde behandlede en anmodning til indenrigsministeren om endnu en dispensation for 70 mio. kr. på grund af, at budgetterne overhovedet ikke holdt, og som næste punkt på dagsordenen, eller hvordan rækkefølgen nu var, samtidig behandlede en bevilling til Farum Boldklub på 1,5 mio. kr.

Derfor er der jo to spørgsmål til det her. Det ene er: Er der redskaber? Og der har vi jo fået et svar om, at det er der måske, måske ikke. Jeg tror, jeg vil berige indenrigsministeren med et skriftligt spørgsmål, sådan at han kan få mulighed for at give et uddybende svar, så vi begge to kan blive det klogere.

Det andet spørgsmål er: Hvis der ikke er, har vi så ikke et politisk problem i de her ekstreme

situationer, som vi er nødt til at forholde os til i forbindelse med gældende lovgivning?

Den fg. formand (Grete Schødt):

Tiden er gået, hr. Stavad.

Og så er det hr. Thomas Adelskov som med-spørger.

Thomas Adelskov (S):

Nu vil ministeren ikke svare, fordi ministeren mener, at det er polemisk, når jeg spørger, hvad jeg tror i øvrigt mange farumborgere spørger sig selv, hvorfor ministeren havde så travlt med at tage op som en god ven af Peter Brixtofte og anbefale hr. Peter Brixtofte at tage på ferie, da sagen bragede løs. Man kunne måske så nu med baggrund i, at ministeren ikke vil svare, få den tanke, at det var for at beskytte partiet Venstre, mere end det var for at hjælpe farumborgerne.

Men man undrer sig, og det er stadig væk mit spørgsmål, over, hvorfor ministeren ikke bruger sin samme venligtsindede indgangsvinkel, som han bruger til at løse problemerne i Farum Kommune, til at tage en personlig kontakt til Venstre-kollegaerne i Farum Kommune og drøfte med dem, hvordan man skaber en ordentlig afvikling af den store gæld og sikrer at overholde den plan, der ligger, og ikke gennemføre dumme og tåbelige beslutninger som den, der blev truffet i sidste uge, da man besluttede at bevilge 1,5 mio. kr. ekstra til Farum Boldklub. Var det ikke en god idé at tage en venlig og venskabelig kontakt til partikollegaer i Farum?

Kl. 14.05

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg har det grundsynspunkt, at man skal efterleve reglerne, egentlig også reglerne for Folketingets spørgetid. Ifølge dem skal man svare på de spørgsmål, man får, og der er et spørgsmål, der hedder: Er borgerne i Farum osv., osv., osv. Det er det spørgsmål, jeg svarer på, og ikke alle mulige andre spørgsmål.

Det er muligt, at der er en fleksibilitet omkring efterlevelse af regler her i Tinget, men jeg vil gerne sige, at i den måde, jeg administrerer landets kommuner på, forsøger jeg at have et system, hvor vi sådan lidt mere håndfast efterlever reglerne. Det gælder også over for Farum Kommune.

Jeg vil sige til hr. Ole Stavad, at jeg gerne imødeser en skriftlig ordveksling om det her. Jeg imødeser egentlig også gerne en meget mere

målrettet, bilateral dialog om de her spørgsmål, som jo er af stor interesse og af principiel interesse.

Jeg har jo sådan set svaret på det så tæt, jeg kan komme. Jeg deler til fulde hr. Ole Stavads forundring, forargelse, find selv på ordene, over, at man i en situation, hvor man har svært ved at svare enhver sit, og hvor man bevæger sig ud over kanten på nogle vilkår, som er opstillet som en forudsætning for en dispensation, påtager sig merudgifter, som umiddelbart ikke virker nødvendige. Ingen tvivl om det.

Det er jo præcis også derfor, som jeg svarede i det sidste spørgsmål, at vi i vores stillingtagen til, hvorvidt der skal justeres på den dispensation, Farum Kommune har fået, vil bede kommunen om at argumentere for sine udgiftsposter. Hvad er det for nye udgifter, der er kommet på bordet? Har de været uafviselige eller ej?

Og som jeg var inde på i sidste uges spørgetid, så vil, kan man sige, evnen til at fejle for egen dør og ambitionen om at holde orden i eget hus selvfølgelig også være bestemmende for den langmodighed eller den tolerance, som jeg vil møde op med, når vi skal diskutere, om der skal justeres på vilkårene. Og dermed er der jo her de facto politisk et instrument, som kan bruges til at sikre, at borgerne ikke er værgeløse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3328

4) Til undervisningsministeren af:

Thomas Adelskov (S):

»Vil ministeren på baggrund af regeringens pjece »Service i en omstillingstid« redegøre for, hvor og hvor meget ministeren mener, kommunerne kan spare på uddannelsesområdet?«

Thomas Adelskov (S):

Under førstebehandlingen af den folkeskolelov, som vi i fællesskab har indført, som Socialdemokraterne og regeringen og Dansk Folkeparti står bag, havde vi en diskussion om nogle meldinger, der lå fra finansministeren, om forventede muligheder for at kunne spare ude i landets kommuner. Ved den lejlighed bekræftede vi hinanden i, at det var aftalt med den nye folkeskoleaftale, at der som minimum i hvert fald skal ligge 280 mio. kr. ekstra til kommunerne til at lave en bedre folkeskole.

Jeg har efterfølgende, hvor finansministeren har været fremme med samme synspunkter, drøftet det med ministeren også i spørgetiden her i Folketingssalen og spurgt, hvad det er for nogle områder, finansministeren og regeringen forestiller sig, man skal spare på.

Det har jeg ikke kunnet få noget svar på, og derfor undrer det mig, at vi i sidste uge kunne se en pjece fra finansministeren, hvor man igen fremhæver, at der nu skal kunne spares penge ude i kommunerne på folkeskoleområdet, og at det er et krav i forbindelse med de kommuneforhandlinger, som netop er gået i gang.

Derfor vil jeg egentlig godt bede ministeren om at svare på, på hvilke områder man ifølge regeringen kan spare på folkeskoleområdet.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Lad mig indledningsvis slå fast – jeg beklager min stemme, fru formand – at regeringen ikke har til hensigt at pålægge kommunerne besparelser på uddannelsesområdet. Det vidner jo i øvrigt også folkeskoleaftalen om, hvor vi, som hr. Thomas Adelskov netop nævnte, tilførte kommunerne flere penge til at udvide timetallet i folkeskolen med. Uddannelsesområdet er nævnt specifikt to steder i regeringens publikation: »Service i en omstillingstid«.

Det ene punkt omhandler udvikling... jeg beklager, jeg må have et glas vand. Jeg prøver igen. Det ene punkt omhandler udviklingen i enhedsomkostningerne i folkeskolen – det er helt umuligt, det her – det andet punkt vedrører... jeg kan simpelt hen ikke (stemmesvigt).

Kl. 14.10

Den fg. formand (Grete Schødt):

Se, nu er man i en situation, hvor man må undskyldte, at ministeren ikke har nogen stemme. Vi udsætter spørgsmålet, skal vi ikke være enige om det? Det her er næsten urimelige vilkår.

Vi slutter spørgsmålet. Det kan stilles skriftligt efterfølgende eller flyttes til en anden onsdag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3330

5) Til socialministeren af:

Sandy Brinck (S):

»Vil ministeren på baggrund af regeringens pjece »Service i en omstillingstid« redegøre for,

hvor og hvor meget ministeren mener, at kommunerne kan spare på socialområdet?»

Socialministeren (Henriette Kjær):

I pjecen »Service i en omstillingstid« stiller regeringen to overordnede spørgsmål: Hvor er der mest behov for at øge udgifterne, og hvordan kan vi få mere ud af de penge, som vi bruger i forvejen? De spørgsmål stilles, fordi der er plads til en vækst i udgifterne, og det sociale område er højt prioriteret. Jo større omtanke vi viser, når pengene anvendes, jo mere får vi for pengene. Og længere er den sådan set ikke.

Sandy Brinck (S):

Jeg synes jo sådan set, at der havde været god grund til, at den var længere, for det, som spørgsmålet til socialministeren jo går ud på, er, hvor der kan spares og hvor meget. Det er jo sådan set, synes jeg, et spørgsmål, som ikke kun vi, der er kollegaer herinde, men så sandelig også borgerne vel har en forventning om at kunne få svar på.

Når man udpeger et område som socialområdet som et sted, hvor der kan spares, så kunne det være rart at vide, hvordan prioriteringen er i socialministerens og regeringens hoveder. Derfor synes jeg, at ministeren skal have endnu en chance for at pege på de områder, hvor der kan spares, og også med et slag på tasken sige, hvad det er for nogle summer, man i regeringen regner med, at man kan indhente med de besparelser.

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg ved ikke, hvor i pjecen fru Sandy Brinck har læst sig frem til, at der skulle spares. Der bliver stillet, som jeg nævnte i hovedsvaret, to overordnede spørgsmål, nemlig: Hvor er der mest behov for at øge udgifterne, og hvordan får vi så mest ud af de penge, der bruges, hvordan bruger vi dem mest fornuftigt?

Der er da ingen, der taler om at spare. Men det kan være nødvendigt at flytte nogle ressourcer eller gøre nogle ting på andre måder, og det er jo sådan set det, som det hele går ud på. Så derfor må jeg sige, at jeg er ret uforstående over for spørgsmålet og den efterfølgende retorik.

Sandy Brinck (S):

Jamen det er såmænd ikke noget, jeg har fundet på i en sen natte-time. Det er faktisk noget, som jeg også med stor overraskelse læste i et Ritzautelegram, hvor finansministeren gav udtryk for,

at ud over undervisningsområdet, som vi så nu lige måtte udskyde lidt at få svar på, er også ældre- og børnepassningsområdet potentielle sparemål.

Så det er ikke noget, jeg har fundet på. Og jeg synes måske, at det netop på den baggrund da ville være helt fair, hvis ministeren siger, at det overhovedet ikke kommer på tale, hvis det er det, der er regeringens holdning. Det er den mulighed, ministeren har nu, at sige, at det er fuldstændig misforstået fra finansministerens side, at det ikke kommer på tale. Der skal ikke spares.

Socialministeren (Henriette Kjær):

Der er jo altså lagt op til en vækst i udgifterne i kommuner og i amter, og derfor er der jo ikke tale om besparelser. Det bliver jeg altså nødt til at fastholde.

Men som fru Sandy Brinck også godt ved, er det altid interessant at diskutere, hvordan vi kan bruge pengene endnu bedre, hvordan vi kan målrette endnu mere, og lige nu er kommune-forhandlingerne så begyndt. De begyndte i går, og der er der lagt op til en diskussion med amter og kommuner om, hvordan pengene skal bruges.

Men udgangspunktet er jo, at der bliver tilført flere penge til kommunerne og til amterne, og så er det selvfølgelig op til den enkelte kommune og det enkelte amt at beslutte, hvordan man vil udmønte de her penge, hvordan man vil prioritere i den enkelte kommune. Men som udgangspunkt er der jo altså ikke lagt op til besparelser.

Sandy Brinck (S):

Det kan jo godt være, at ministeren synes, det er interessant at diskutere, hvor man kan effektivisere, og hvor man kan målrette pengene bedst. Jeg vil bare sige, at det jo i sådan en diskussion kræver, at man har nogen at diskutere med, og derfor synes jeg, at det ville være rimelig kærkomment, om ministeren ville svare på spørgsmålet, så vi kunne tage en prioriteringsdebat. Hvis ministeren kunne svare på spørgsmålet og sige, at det er de og de områder, som man ser et effektiviseringspotentiale i, og derfor bliver de sparemål, sådan som det er udtrykt af finansministeren, kunne vi jo tage en diskussion. Men når grundlaget for diskussionen er, at ministeren ikke vil pege på noget som helst, men bare siger, at det kunne være interessant at diskutere, når vi jo ikke ret langt i den diskussion.

Hvis ministeren virkelig mener, at det kunne være interessant, så synes jeg endnu en gang, at ministeren skal benytte lejligheden til at pege på nogle områder inden for sit socialpolitiske ansvar og sige: Hvor er det så, vi kunne effektivisere? Hvor er det, vi kunne spare nogle penge?

Thomas Adelskov (S):

Jeg synes sådan set, at det er noget urimeligt, at socialministeren ikke her i Folketingets spørgetid vil svare på, hvilke områder man mener, der kan spares på. Når finansministeren så klart har meldt ud til offentligheden og øjensynlig også til kommunerne og amterne i de forhandlinger, der pågår netop nu, at der skal spares på socialområdet, nægter ministeren her i dag at forklare, hvilke områder det er regeringens politik og regeringens planer, at der skal spares på.

Det er ydermere alvorligt, når vi i dag i Børsen kan læse, at finansministeren ikke vil udelukke, hvis finansministeren ikke får sin vilje, at det kan blive nødvendigt at tage kontrollen over kommunernes udgiftsvækst i de kommende år. Så er det da også voldsomt interessant for Folketingets partier og Folketingets medlemmer at vide, hvad det er for spareområder, der er tale om.

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg bliver altså nødt til at fastholde, at der er tale om vækst. Hr. Thomas Adelskov nævnte jo også lige, at det kunne være nødvendigt at tage kontrol over kommunernes udgiftsvækst. Det er stadig væk en vækst, der er tale om, og det er ikke nødvendigvis et spørgsmål om, at der skal spares. Det har jeg på ingen måde lagt op til, det har finansministeren heller ikke, og det er der ikke noget der indikerer i den publikation, der er blevet udgivet.

Jeg synes, og det håber jeg da egentlig også at man synes i Socialdemokratiet, at det er fornuftigt, at vi ser på, om vi bruger pengene på den rigtige måde.

Nu er det jo sådan, at hvis man lader udgifterne fortsætte f.eks. inden for anbringelsesområdet og ikke prøver at lave nogle nye foranstaltninger og prøver at se på, om de tiltag, vi gør, er gode nok, vil vi om 90 år have fjernet alle børn fra baby til 18-årig. Hvis Socialdemokratiet ikke kan se det fornuftige i, at vi bliver nødt til at prøve at se på, om vores indsats er rigtig, om vi prioriterer korrekt, så synes jeg, der er noget galt.

Sandy Brinck (S):

Jo, vi vil egentlig gerne diskutere med ministeren, men det kræver altså, og det bliver jeg nødt til at sige endnu en gang, at ministeren lægger op til diskussion. Når ministeren ikke vil forholde sig til, hvilke områder man vil se på fra regeringens side, er det jo lidt svært at indgå i en diskussion af, om det er den rigtige prioritering.

Derfor bliver jeg også nødt til at spørge socialministeren, om finansministeren har taget fuldstændig fejl, når det er sådan, at finansministeren i et Ritzautogram den 14. maj kl. 18.18 er citeret for at udpege ældre- og børnepasningsområdet som potentielle sparemål.

Det er altså ikke noget, jeg har fundet på, men jeg vil meget gerne diskutere det med socialministeren, hvis socialministeren vil deltage i den diskussion.

Thomas Adelskov (S):

Nu begynder ministeren at sige, at vækst mål betyder, at priserne stiger, når der er en 0,7 pct. vækst i kommunerne og amterne, og derfor er der ikke tale om besparelser.

Når det er sådan, at pris- og lønudviklingen langt overstiger den vækst, som regeringen stiller til rådighed for kommuner og amter, fordi man skal overholde sit eget skattestop og i øvrigt kommer med et ufinansieret skatteoplæg, er de jo i en situation, hvor de er nødt til at spare et sted. Det kan de f.eks. gøre på lønninger; de kan gøre det på børneområdet; de kan gøre det på skoleområdet, og de kan gøre det på ældreområdet. Det er sådan set de muligheder, de har ude i kommuner og amter.

Derfor melder regeringen jo, hvad vi kan forstå, og det er jo fair nok, ud i forhandlingerne og siger: Vi har nogle områder, hvor der kan spares ude i kommunerne og amterne. Spørgsmålet til socialministeren er: På hvilke områder regner man med at spare, og hvor meget regner man med at spare?

Ole Stavad (S):

Jeg mener, at jeg så socialministeren til KL's delegeretmøde. Det, socialministeren svarer, er i hvert fald i meget lodret modstrid med den opfattelse, som KL's formand på bestyrelsens vegne gav udtryk for med hensyn til de muligheder og rammer, som man opererer inden for.

KL 14.20

Hvis vi tager den samme vækstramme, som regeringen stillede til rådighed for 2003, som er den, man siger, at man vil stille til rådighed for

2004, var der under formandens beretning listet 100 navngivne kommuner op, som alle havde måttet foretage direkte nedskæringer.

Derfor er mit spørgsmål til socialministeren: Er det ikke ansvarsforflygtigelse i allerhøjeste grad, når regeringen går ud og strør ufinansierede skattelettelser ud og derefter sender regningen til kommunerne? Lokalpolitikerne må derefter, uanset om de kan lide det eller ej, sende den videre til borgerne og bærer dermed ansvaret for regeringen. Er det ikke ansvarsforflygtigelse i meget, meget ubehagelig grad?

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg bliver nødt til at fastholde, at der er tale om vækst. En samlet vækst i de offentlige udgifter på 2,7 mia. kr. er ikke en besparelse.

Jeg har selvfølgelig respekt og forståelse for, at oppositionen ønsker, at man flytter kommuneforhandlingerne hened i Folketingssalen, men lige nu pågår der forhandlinger med kommunerne, og de foregår i et andet forum end her. Derfor kan jeg altså ikke komme nærmere ind på, hvordan og hvorledes de her forhandlinger ender.

Jeg vil gerne overordnet sige, at jeg bliver ved med at fastholde, at det er fornuftigt, at man målretter de penge, der nu engang er, og det er fornuftigt, at man på ældreområdet prøver at se, om man kan få mere ansigt til ansigt-tid, altså bruge de ressourcer, der er, endnu bedre, og se på, om der er nogle ting, man kan rationalisere og ændre på, eller om man kan målrette personalenormeringerne i daginstitutionerne, sådan at de er tilpasset dér, hvor der er flest børn.

Det er sådan set det, øvelsen går ud på, og det vil jeg da meget gerne diskutere, men lige nu pågår de forhandlinger med kommunerne, og det er dem, der skal udføre det her i praksis.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3331

6) Til socialministeren af:

Sandy Brinck (S):

»Vil ministeren redegøre for, hvordan det kan være socialpolitisk uansvarligt at undlade nedskæringer i servicen over for borgerne?«

Skriftlig begrundelse

I regeringens pjese »Service i en omstillingstid« hedder det blandt andet, at »en fortsættelse af den hidtidige udgiftsvækst vil hverken være socialpolitisk eller samfundsøkonomisk forsvarlig«.

Sandy Brinck (S):

Lige for at afslutte det sidste spørgsmål: Det ville have været dejligt, hvis ministeren var startet med det svar, for så kunne vi have diskuteret det. Men det er jo dejlig nemt at komme med det, når det er sådan, at vi andre ikke kan tage til genmæle.

Nu er det et andet spørgsmål, nemlig spørgsmålet om, hvordan det kan være socialpolitisk uansvarligt at undlade nedskæringer i servicen over for borgerne. Det spørgsmål er også affødt af samme Ritzautelegram, hvor finansminister Thor Pedersen siger, at udgiftsvæksten hverken vil være socialpolitisk eller samfundsøkonomisk forsvarlig.

Jeg kan godt finde sammenhæng i, at en finansminister udtaler sig om, at det vil være samfundsøkonomisk uansvarligt, men jeg har meget svært ved at se, hvordan man forklarer, at det skulle være socialpolitisk uansvarligt at leve op til de behov, der er i socialektoren, ved at skære ned på væksten og ved nogle steder at lave nogle besparelser. Det er jeg meget spændt at høre hvordan man kan argumentere igennem.

Socialministeren (Henriette Kjær):

I pjecen »Service i en omstillingstid« hedder det bl.a., at en fortsættelse af den hidtidige udgiftsvækst hverken vil være socialpolitisk eller samfundsøkonomisk forsvarlig. Fru Sandy Brinck har foretaget en meget grov omskrivning af det, der henvises til i pjecen. Det er nærmest Holbergsk, Erasmus Montanus-agtigt. En nedbringelse af væksten har ikke noget som helst at gøre med nedskæringer.

Hvis væksten fortsætter som hidtil, så mener jeg bestemt, at vi gør brugerne af det sociale system en bjørnetjeneste, for hvis vi ikke stopper op og vurderer, om vi får nok for pengene og tilrettelægger tilbuddene på en måde, som giver os mest muligt for pengene, er vi da nogle fåber. Og så ender det med, at vi leverer en forkert indsats, der vil kræve så mange penge, at andre grupper ikke kan få, hvad der tilkommer dem.

Det synes jeg er groft uansvarligt, og det ville ikke være samfundsøkonomisk forsvarligt at

lade sådan en udvikling fortsætte, men det har intet med nedskæring at gøre. Det er og bliver en opbremsning.

Sandy Brinck (S):

Ministeren sagde jo selv her til sidst, at det er en opbremsning, og dermed har ministeren sådan set også sagt det, vi andre ligesom har forsøgt at få det til at fremstå som, nemlig at det er en udgiftsvækst, som bliver bremset kraftigt op, en udgiftsvækst, som ikke er kommet af ingenting, for den er kommet af et behov, og den er kommet af en socialpolitisk prioritering. Derfor er det relevant at høre ministerens svar her i dag.

Jeg vil jo nødig være en tåbe, som ministeren siger man ville være, hvis man ikke gjorde noget, og selvfølgelig kan man altid vurdere, om man kan gøre tingene anderledes, og man bør selvfølgelig hele tiden vurdere, om man kan gøre tingene bedre.

Det, der er interessant, er, om det er de redskaber, som der f.eks. er i den seneste rapport fra Socialministeriet, som kulegraver særlige støtteområder for børn og unge, som vi skal til at bruge, altså en rammestyring. I så fald kan jeg sige, at det vil Socialdemokraterne være meget skeptiske over for, for det vil være socialpolitisk uforvarsligt, hvis det er sådan, at vi styrer efter nogle rammer, der gør, at det stakkels barn, som først sidst på året er så omsorgssvigtet, at vedkommende skal fjernes, må mødes med, at rammen desværre er brugt.

Kl. 14.25

Derfor synes jeg, at der kunne være god grund til, at ministeren forklarer, hvordan man på en socialpolitisk forsvarlig måde kan gøre det, hvis det er sådan, at det skal være med de instrumenter, som Socialministeriets publikation anbefaler.

Ole Stavad (S):

Jeg sad og lyttede temmelig forundret til socialministerens første svar. Først forsøgte socialministeren det meget velkendte kneb at forsøge at tillægge sine politiske modstandere nogle synspunkter, som for enhver er tåbelige, nemlig at man ikke skal bruge de ressourcer, man har til rådighed, fornuftigt og sørgе for, at man får mest muligt ud af dem. Der vil socialministeren ikke få nogen som helst problemer med Socialdemokratiet, tværtimod har vi masser af gode ideer, som vi gerne vil diskutere med socialministeren.

Derefter hører jeg socialministeren sige, at det, man kan stille til rådighed af servicemuligheder for borgerne, er uafhængigt af, hvilke økonomiske rammer der er. Det er jo socialministerens indgang til hele spørgsmålet. Derfor må jeg spørge socialministeren: Er det virkelig socialministerens opfattelse, at de forhandlinger, som jeg går ud fra hun deltager i med kommunerne i øjeblikket, ikke handler om, hvilket serviceniveau man vil tilbyde borgerne, hvilket igen kommer til at afhænge af, hvad det er for nogle økonomiske rammer, kommunerne får at operere inden for?

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg er da meget glad for, at fru Sandy Brinck nu er kommet til den erkendelse, at der er tale om en opbremsning – det er vi fuldstændig enige i – og at vi ikke længere taler om, at det er nedskæringer, for det er det ikke. Det synes jeg er at komme langt, nu hvor vi i flere debatter har talt om det her, og hvor retorikken har været, at der skulle foregå nedskæringer.

Med hensyn til, hvordan man kan målrette ydelserne og brugen af pengene, vil jeg gerne sige, at det er fuldstændig rigtigt, at der har siddet et embedsmandsudvalg med repræsentanter fra Socialministeriet, Amdsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening. En af de anbefalinger, de er kommet med – der er kommet mange anbefalinger, og der er ikke taget politisk stilling til dem endnu, de indgår i drøftelserne med kommunerne og med amterne – er ganske rigtigt rammestyring.

Jeg synes sådan set, at det er et rigtig godt instrument, at man prøver at afsætte et beløb og holder sig inden for det. Men når det så er sagt, er det klart, at det ikke må gå ud over det barn, der har behov for et tilbud, når rammen er opbrugt. Man skal altid give det nødvendige tilbud til et barn, der er kommet i klemme. Det vil være ulovligt andet, og jeg kan meddele fru Sandy Brinck, at jeg ikke har tænkt mig at lave loven om. Børn i truede situationer skal selvfølgelig have det påkrævede tilbud.

Til hr. Ole Stavad: Jeg er da fuldstændig med på, at det selvfølgelig kan påvirke det serviceniveau alt efter, hvor stor den mulige vækst er for de kommunale udgifter, men det synes jeg sådan set heller ikke at jeg har afvist.

Jeg har på det kraftigste afvist, at der er tale om nedskæringer, men noget andet er, at væksten ikke kan blive ved med at være, som den er. Det mener jeg nu ikke nødvendigvis behøver at

betyde, at man får et meget lavere serviceniveau, men man må måske lægge nogle af de forestillinger, man havde om, at der skulle ske en kraftig stigning i serviceniveauet i kommunerne, på hylden.

Sandy Brinck (S):

Det er jo helt korrekt, at der er tale om en opbremsning, men det er en opbremsning, som er meget hård, da behovet stiger. Det er jo det, der er problemet. Der bliver simpelt hen et gab dér, som ingen kan gabe over, og det er jo derfor, at borgerne derude godt kan mærke, at serviceniveauet falder. Det behøver vi sådan set ikke at holde lange taler om, for det er noget, de kan føle på deres egne kroppe.

Jeg vil godt vende tilbage til det oprindelige spørgsmål og ministerens oprindelige svar, for er det fuldstændig uden for ministerens forestillingsevne, at man godt kan revurdere og evaluere og i det hele taget overveje, om man gør det rigtige i de forskellige situationer, altså om indsatsen er den rigtige, uden at have besparelser for øje? Jeg kunne i hvert fald godt foretage nogle overvejelser af den karakter, uden at de var økonomistyret, men var ud fra nogle socialpolitisk faglige vurderinger.

Kl. 14.30

Ole Stavad (S):

Jeg synes, nu hvor jeg har lyttet til socialministerens svar både på det foregående og på det her spørgsmål, at vi har det grundlæggende problem, at vi har forskellige indgange: Socialministeren fokuserer hele tiden på økonomi, hvor vi forsøger at fokusere på mennesker.

Socialministeren siger, at hvis det er sådan, at man gennemsnitlig når noget bestemt, sådan at der i gennemsnit er tale om vækst, så betyder det, at der ikke sker nedskæringer, og så forholder socialministeren sig overhovedet ikke til, at der beviseligt er 100 kommuner ud af 271, hvor man kan konstatere – efter KL's egne oplysninger præsenteret ved Venstreformanden, Ejgil W. Rasmussen, på deres delegeretmøde på den samlede bestyrelses vegne – at der sker nedskæringer.

Men det interesserer tilsyneladende ikke socialministeren, for socialministeren siger: Når jeg kigger på min økonomitabel, så er der et gennemsnit, som gør, at det passer. At der så er 100 ud af 271 kommuner, hvor der er en masse mennesker, der kommer ud for nedskæringer, gør ikke mig noget.

Jeg synes, det er en meget, meget problematisk indstilling for en socialminister at have.

Socialministeren (Henriette Kjær):

Igen glæder det mig, at jeg er fuldstændig enig med fru Sandy Brinck, i og med at der jo ikke er tale om besparelser. Jeg synes jo, det er fremragende, at man kan målrette og kan gennemgå de tilbud, der er, uden at der skal være tale om besparelser, og prøve at finde ud af: Hvordan bruger man dem bedst i en kommune f.eks.? Er der nogle ting, som vi kan gøre bedre med normeringer, med ansigt til ansigt-tid, hvad det nu end kan være, sådan at borgerne får de bedst mulige tilbud for de penge, der nu engang er – og der bliver flere penge, vil jeg så endnu en gang gerne oplyse.

Så vil jeg sige til hr. Ole Stavad, at jeg fokuserer faktisk på mennesker. Det er det, der er årsagen til, at jeg mener, der er behov for, at vi tør foretage denne her opbremsning i økonomien, for som jeg sagde først, ville det da være at gøre befolkningen en bjørnetjeneste, hvis vi lod økonomien løbe løbsk, så vi pludselig måtte foretage meget drastiske ændringer af de sociale tilbud, vi giver, fordi der ikke var styr på økonomien.

Jeg vil så sige, at det har undret mig at høre hr. Ole Stavads udtalelser om kommuneforhandlingerne. Nu har jeg hørt det nogle gange, og nu skriver jeg mig det bag øret, for jeg har en forventning om, at Socialdemokratiet vil ændre det her, hvis de engang igen skulle komme i regering. Når man har kommuneforhandlinger, så behandler man alle kommuner ens, så er det KL, man forhandler med, hvor hr. Ole Stavad ligesom lægger op til, at man nærmest skal sidde og forhandle individuelt med de her 271 kommuner. Det ved hr. Ole Stavad jo godt ikke kan lade sig gøre.

Men jeg vil da gerne foreslå i de forhandlinger, vi nu skal have med kommunerne om netop det sociale område, at hvis kommunerne synes, det er en god idé, at vi målretter de midler, der nu engang er, til de svagest stillede kommuner, så kan vi gøre det. Det vil jeg gerne foreslå over for KL.

Sandy Brinck (S):

Ministeren må meget undskylde, men i og med at vi ikke får sådan rigtig nogen svar på, hvor det er, man kan finde de her effektiviseringer og besparelser, som finansministeren kommer med, og i og med at ministeren ikke rigtig kan forklare

re, hvordan man så ville kunne styre det, uden at det bliver socialpolitisk uforvarsomt, så får man lidt en fornemmelse af, at det er, fordi det ligger uden for socialministerens kompetence, at det altså er noget, der foregår meget hårdhændet fra finansministerens side.

Det må jeg bare beklage, for jeg har sådan set ikke noget problem med, at man indtænker økonomi i sine valg, men vi kan jo ikke få en politisk diskussion af, hvordan de prioriteringer skal være, når det er sådan, at ministeren ikke rigtig når frem til at pege på noget som helst.

Jeg må sige, at – og det har jeg så også allerede sagt, men gentager gerne – at rammestyning kan altså set med vores øjne give alvorlige problemer, og vi håber da, at ministeren kommer på bedre tanker, sådan at vi ikke kommer til at stå med en hel masse uforvarsomme socialpolitiske dispositioner, fordi pengene er brugt.

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg vil meget gerne gentage herfra, at man ikke må undlade at give et relevant tilbud til et barn eller for den sags skyld en voksen, der har behov for det. Det skal være en individuel vurdering, der bliver foretaget. Jeg har ikke tænkt mig at ændre på loven.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3335

7) Til kulturministeren af:

Mette Frederiksen (S):

»Vil ministeren i lyset af debatten i og om Danmarks Radios bestyrelse redegøre for, hvad der præcis forstås med formuleringen i lov om radio- og fjernsynsvirksomheds § 17 om, at »bestyrelsen har det overordnede programansvar«, der af blandt andre medieforsker Frands Mortensen betegnes som uklart?«

Mette Frederiksen (S):

Med det nye medieforlig indgået af regeringen og Dansk Folkeparti fik DR's bestyrelse som noget nyt det overordnede programansvar. I forlængelse af det har der været en del offentlig debat om især dele af DR's programudbud og sendeflade. Enkelte medlemmer af bestyrelsen har været endda meget konkrete og direkte i deres kritik af både de enkelte journalister og programmer.

Da vi behandlede medieforliget her i Folketingssalen sidste efterår, var Socialdemokratiet – og det er vi selvfølgelig stadig væk – meget stærkt modstandere af at give bestyrelsen det overordnede programansvar. Det var vi, både fordi vi principielt er uenige i en lovændring, der ændrer ved den redaktionelle frihed for DR, og fordi teksten i lovforslaget var så uklart formuleret.

Jævnfør den aktuelle debat, som har kørt over flere uger, hvor især enkelte medlemmer af DR's bestyrelse fortolker lovens ord meget bastant, synes jeg ærlig talt, der er et behov for, at kulturministeren i dag over for Folketinget redegør for, hvad der egentlig forstås ved, at bestyrelsen har det overordnede programansvar.

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Jeg vil godt starte med at tillade mig at henvise til min besvarelse af 23. november 2002 af spørgsmål nr. 3 stillet af Folketingets Kulturudvalg den 18. november vedrørende det her forslag.

Som nævnt i det svar fremgår det jo bl.a. af § 17 og § 27 i radio- og fjernsynsloven, at bestyrelsen for henholdsvis DR og TV 2/DANMARK er den øverste ledelse. Det fremgår endvidere, at bestyrelsen har det overordnede programansvar og ansvaret for, at de bestemmelser for institutionens virksomhed, der er fastsat i loven og i bestemmelser fastsat i medfør af loven, overholdes.

Af de almindelige bemærkninger til loven, afsnit 2.3.2.2, fremgår det, at dette bl.a. betyder, at bestyrelsen for DR har det overordnede ansvar for opfyldelsen af public service-kontrakten og ansvaret for efterlevelsen af de krav, der heri generelt stilles til bl.a. saglighed, upartiskhed og objektivitet. Herudover fremgår vedrørende dette spørgsmål, at det dog ikke herved er tanken, at DR's bestyrelse skal have kompetence i forbindelse med den daglige programvirksomhed eller adgang til at blande sig i enkeltprogrammer.

I bemærkningerne til § 17 om DR's bestyrelse er det bl.a. anført, at det som en uddybning af bestyrelsens opgaver foreslås, at det direkte i bestemmelsen præciseres, at bestyrelsen har det overordnede programansvar. Det er også anført, at det fortsat ikke er tanken, at DR's bestyrelse skal have kompetence i forbindelse med den daglige programvirksomhed eller mulighed for at blande sig i enkeltprogrammer, samt at varetagelsen af det overordnede programansvar

først og fremmest forventes løftet ved generelle drøftelser på bestyrelsesmøder og ved f.eks. temadebatter om programtyper og tilrettelæggelsen af disse.

Det betyder, at bestyrelsen efter lovens § 17 ikke har adgang til at blande sig i enkeltprogrammer. Derimod vil bestyrelsen kunne beslutte at gennemføre temadebatter, hvor man på et overordnet og mere generelt plan vil kunne drøfte DR's opfyldelse af de forpligtelser, der gælder for objektive udsendelser i såvel radio som tv, eller f.eks. programmer rettet til børn og unge, der er fastsat i public service-kontrakten.

Det er fortsat vigtigt for mig at understrege, at det efter min opfattelse ikke vil være bestyrelsens opgave at foretage en egentlig gennemgang af de enkelte konkrete programmer, som produceres og udsendes.

Jeg er bekendt med den aktuelle uenighed blandt bestyrelsens medlemmer om den nærmere grænsedragning mellem bestyrelse og direktion i relation til ansvaret for programmerne i DR. I den forbindelse er det min holdning, at det er op til DR's bestyrelse selv at fastlægge en praksis, der sikrer, at programvirksomheden som anført i bemærkningerne til radio- og fjernsynsloven bliver drøftet i bestyrelsen på et generelt og overordnet plan.

Mette Frederiksen (S):

Nu adspurgte jeg godt nok kulturministeren om et klart svar. Det ved jeg såmænd ikke, om Folketinget fik, og derfor vil jeg godt have lov til at følge op med at sige, at i hvert fald et af partierne i forligskredsen, nemlig Dansk Folkeparti, jo også har været ret aktive i fortolkningen af forligskredsens tekst. Hr. Poul Nødgaard siger eksempelvis, at bestyrelsens beføjelser er udvidet betydeligt, og at hr. Poul Nødgaard opfatter den ny lov som vidtgående.

Det medlem af DR's bestyrelse, som Dansk Folkeparti, der er en del af forligskredsen, har udpeget, har sagt direkte: Den, der betaler for orkestret, bestemmer også melodien – underforstået, at det politiske flertal, der til enhver tid må være i det danske Folketing, også bestemmer indholdet af Danmarks Radios sendeflade og programudbud.

Er kulturministeren enig i det, eller kan kulturministeren i dag sige, at Dansk Folkeparti har misforstået lovens tekst, og at når Dansk Folkeparti udtaler sig, som repræsentanten for partiet gør, så er det direkte forkert og i modstrid med regeringens politik på området?

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Jeg synes nu ellers, jeg var meget tydelig.

Det fremgår fuldstændig klart, eksplicit af medieaftalen og af loven, at det er bestyrelsen, der har det overordnede programansvar, og at man ikke må gå ind og blande sig i enkeltprogrammer.

Kl. 14.40

Men der er – og det har vi sagt fra start af – en yderligere beføjelse til bestyrelsen i forhold til tidligere, for det er klart, at når en så stor institution har ansvaret for 3 mia. kr. offentlige penge, så har man selvfølgelig også et ansvar som bestyrelsesmedlem. Man er jo ikke bare sat ind som bestyrelsesmedlem for at se på, om man fra DR's side udfører normal forretningsetik og ordner økonomien på den rigtige måde, man har selvfølgelig også et ansvar for den placering, DR har i mediebillidet, for, at man opretholder sit høje kvalitetsniveau, og for, at man lever op til den aftale, der er lavet med kulturministeren i form af nogle public service-kontrakter.

Det betyder helt konkret, at man godt på temadebatter kan diskutere, om man synes, linjen i bestemte sager er rigtig, det betyder helt konkret, at man godt kan diskutere, om kvaliteten af børne- og ungdomsudsendelserne er høj nok, og det betyder helt konkret, at det, at man f.eks. vil diskutere P1-dækningen – som jeg har noteret mig at man vil – sådan set er helt fair i forhold til den kompetence, vi har udlagt til bestyrelsen.

Det er så sådan, at det i sidste ende er generaldirektøren, som har det overordnede ansvar for, at de ideer, som bestyrelsen beslutter sig til, og som står i lovteksten, bliver ført ud i livet. Hvis man så ikke er tilfreds med generaldirektøren, må man jo fyre vedkommende og ansætte en ny, men det er et spil imellem bestyrelsen og generaldirektøren.

Mette Frederiksen (S):

Jeg vil gerne sige, at jeg synes, kulturministerens svar på det sidste spørgsmål går meget langt i forhold til det, der traditionelt har været skik i Danmark, nemlig at sikre, at vores medier har redaktionel frihed og pressefrihed.

Jeg vil gerne spørge ministeren: Må DR's bestyrelse blande sig i de enkelte programmer? Det forstås, at det mødeoplæg, der skulle danne grundlag for den temadrøftelse – den første af slagsen i DR's bestyrelse – der skulle have fundet sted den 6. maj, og som blev aflyst, bl.a. indeholdt ønske om at diskutere konkrete pro-

grammer som f.eks. Refleks, Orientering og Herreværelset.

Endnu en gang: Mener kulturministeren, at bestyrelsen må blande sig i de enkelte programmer?

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Jeg tager det altid helt stille og roligt, når man anfører, at det er indgreb i den redaktionelle frihed, at en bestyrelse får et ansvar. Se, det her er en statsinstitution, som får overdraget 3 mia. kr. af os i Folketinget. Man har et kolossalt ansvar, fordi man er monopolist på radioområdet, og fordi man er dominerende på tv-området, og det er klart, at det ansvar skal varetages af bestyrelsen, som har det overordnede programansvar.

Det der med, at vi vil have, at det skal være laissez faire og anarki, og at vi så forventer, at det rum fylder medarbejderne selv ud, det kan man godt gøre til en vis grad, det er ansvarlige og dygtige medarbejdere i Danmarks Radio, men det er bestyrelsen, der har et ansvar, og det er derfor, man indsætter en bestyrelse.

Det har ikke en brik at gøre med indskrænkninger i den redaktionelle frihed; det har noget at gøre med at være ansvarlig for statens midler og være ansvarlig for den position, som Danmarks Radio har.

Så vil jeg gerne slå fast, hvad jeg har sagt tre gange før i dag, at man ikke må drøfte enkeltprogrammer – et står helt klart – men man må godt have temadrøftelser om programtyper. Så hvis man f.eks. vil have en temadrøftelse om P1, om, at der er nogle, der siger, at P1-fladen er meget domineret af meget venstreorienterede holdninger – det er der nogle, der siger – så må man selvfølgelig have en debat om det.

Det er jo ikke meningen, at Danmarks Radio skal afspejle bestemte politiske holdninger. Danmarks Radio skal afspejle objektive holdninger. Danmarks Radio skal levere dybdeborende journalistik, som er kritisk over for magthavere, hvad enten de er venstreorienterede eller højreorienterede, men Danmarks Radio må ikke have nogen politisk slagside. Så hvis der er nogle, der mener, at Danmarks Radios P1 har en slagside, og det er der jo nogle, der mener, så er det jo meget relevant, at man diskuterer det i bestyrelsen.

Mette Frederiksen (S):

Jeg vil bare indledningsvis sige, at det jo ikke er korrekt, når kulturministeren siger, at Danmarks Radio har monopol på radio i Danmark. Det er korrekt, at DR hidtil har haft monopol på lands-

dækkende radiosending, det er ikke korrekt, at DR har monopol på radio i Danmark.

Hvis jeg forstår ministeren ret, må bestyrelsen altså ikke blande sig i de enkelte programmer. Det var søreme rart for de involverede journalister og alle os, der er lyttere og seere, at få slået det fast.

Derfor kan vi lige så godt fortsætte i samme boldgade, nemlig at i det samme mødeoplæg, der skulle danne grundlag for den temadrøftelse, der skulle have været den 6. maj, var der ikke alene fremsat ønske om at diskutere konkrete programmer som nævnt tidligere, Refleks, Orientering, Herreværelset, der var faktisk også et ønske om at diskutere en bedre holdningsmæssig balance i forhold til P1's magasinprogrammer, og i den anledning blev der fremsat ønske om, at der blev forelagt en oversigt over faste medarbejdere internt som eksternt.

Kl. 14.45

Derfor er spørgsmålet nu til kulturministeren: Hvis ikke bestyrelsen må blande sig i de enkelte programmer, må bestyrelsen så blande sig i den enkelte journalists arbejde?

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Nu er det jo så heldigt, at det ikke er her i Folketingssalen, vi skal sidde og evaluere Danmarks Radios programmer – det ville der jo sikkert være mange forskellige meninger om – og det er jo derfor, vi vælger en bestyrelse, det er derfor, der sidder ti mennesker i en sådan bestyrelse, der er med til at have det overordnede programansvar.

Så uddelegerer bestyrelsen jo denne autoritet til en generaldirektør, og generaldirektøren uddelegerer så kompetence og autoritet til en tv-direktør, til en radiodirektør, til en programansvarlig osv. Det er jo så den diskussion og den afvejning, man selv må tage i bestyrelsen; det er ikke en diskussion, som jeg har tænkt mig at tage her i Folketingssalen.

Men det er klart, at hvis jeg bliver præsenteret for konkrete overvejelser om, hvordan praksis er i bestyrelsen, så må jeg jo tage stilling til det. Lige nu synes jeg, at vi har en ansvarlig bestyrelse, som håndterer deres opgave fornuftigt, og som også tager de diskussioner, der skal til, for selvfølgelig er det også rigtigt at diskutere de her ting – det er ikke helligt – og diskutere, om alt er, som det skal være i Danmarks Radio.

Vi har en udmærket public service-institution, som *har* monopol på radio i Danmark. Der er ikke nogen andre stationer, man kan høre i hele

Danmark. Vi har lokalradioer, men der er ikke nogen andre stationer, man kan høre i *hele* Danmark. Det er kun Danmarks Radio, man kan høre på fire kanaler.

Det er klart, at det jo så er rimeligt, at man indsætter en bestyrelse, som ikke kun skal være bogholdere, men også må tage stilling til kvaliteten i Danmarks Radio.

Det, der er vigtigt med Danmarks Radio, sådan som regeringen ser det, er, at det er en uafhængig institution, som ikke har politisk slagside, og som leverer kvalitet og kvalitet og kvalitet. Det er hele opgaven for bestyrelsen.

Hvis der er problemer med bestyrelsens optræden i den forbindelse, må vi selvfølgelig overveje eventuelle konsekvenser, men det er der ingen som helst tegn på. Bestyrelsesmedlemmerne er ekstremt kompetente, har mange forskellige kvalifikationer og udfører deres arbejde aldeles glimrende indtil videre.

Mette Frederiksen (S):

Altså det må være muligt at få et enkelt og klart svar, hvis man stiller et meget enkelt og klart spørgsmål. Derfor skal jeg så sortere alt andet væk og bare gentage spørgsmålet fra før, nemlig: Må DR's bestyrelse blande sig i de enkelte medarbejderes arbejde i Danmarks Radio?

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Se, det er jo så heldigt, at der inden for mange kulturområder, som vi har diskuteret, og hvor fru Mette Frederiksen's parti jo har været en af drivkræfterne bagved, er noget, der hedder armlængdeprincippet. Det er der også i forhold til den her bestyrelses arbejde. Jeg blander mig ikke i den forretningsorden, man har valgt for bestyrelsen. Jeg blander mig i, at man overholder lovgivningen. I lovgivningen har vi fastsat, at man ikke må gribe ind og diskutere enkeltprogrammer, men at man har et overordnet bestyrelsesansvar.

Hvordan den forretningsorden så bliver praktiseret, efter at man har implementeret den, er jo op til bestyrelsen selv. Det er så min opgave at sørge for, at man ikke blander sig i programmerne, men at man holder sig til det overordnede ansvar, og det synes jeg man har gjort godt indtil nu. Jeg er helt sikker på, at det er i trykke hænder. Og selvfølgelig er der ikke noget, der er helt i den diskussion; Danmarks Radio trænger også til et kritisk lys ligesom alle mulige andre store institutioner. De gør det godt, synes jeg personlig. Det er en fremragende station, men

det gør ikke noget, at der er nogle, der sådan er opmærksomme på kvaliteten og niveauet i Danmarks Radio.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3336

8) Til kulturministeren af:

Mette Frederiksen (S):

»Hvilke muligheder har ministeren for at beskytte seere, lyttere og Danmarks Radios journalister mod en eventuel utidig indblanding fra Danmarks Radios bestyrelse i de enkelte programmer?«

Mette Frederiksen (S):

Det her spørgsmål hænger selvfølgelig lidt sammen med det foregående. Jeg synes, det står klart også efter kulturministerens svar i dag, at det lovgrundlag, der ligger for DR's bestyrelses ageren og virke, er meget, meget, meget løst formuleret, sådan at de enkelte medlemmer af DR's bestyrelse med rette kan gå ud i den danske offentlige debat og sige: Vi har lov til og ret til, og det er vores pligt at blande os i DR's programudbud, sendeflade, enkelte journalister, enkelte programmer.

Kulturministeren kan så samtidig stå her i Folketingssalen og sige, at det ikke er bestyrelsens opgave at blande sig i eksempelvis de enkelte programmer.

Nu er det øjensynlig meget, meget svært at få kulturministeren til at leve op til sit politiske ansvar, og derfor skal jeg så prøve at bevæge mig hen mod kulturministeren ved at spørge om følgende:

Hvilke redskaber har kulturministeren til rådighed, hvis Danmarks Radio ikke lever op til den måde, hvorpå kulturministeren selv forstår lovtæksten?

Kl. 14.50

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Må jeg ikke lige henstille til formanden, at man overholder forretningsordenen? Altså det er jo ikke meningen, når man stiller spørgsmål, at man kommer med en lang politisk svadå først; det tager man i en politisk debat, og det er jeg meget åben over for, men meningen er, at man forholder sig til det spørgsmål, der bliver stillet her.

Jeg bliver stillet det spørgsmål i spørgsmål nr. S 3336, om jeg har nogen mulighed for at beskytte seere, lyttere og Danmarks Radios journalister. Det har overhovedet intet at gøre med de kommentarer, der var, og de bemærkninger, der var.

Først og fremmest, og det er svaret på det pågældende spørgsmål: En forkert påstand bliver jo ikke mere og mere rigtig ved, at man gentager den og gentager den.

Jeg vil godt slå fast, at det er regeringens holdning, og det står klart i medieforliget, og det står i radio- og fjernsynsloven, at det er DR's generaldirektør, der har det daglige programansvar for stationen, mens DR's bestyrelse har det overordnede programansvar, og det vil sige, at jeg som minister overhovedet ikke har mulighed for at blande mig i programvirksomheden.

Som nævnt i mit svar på spørgsmål nr. S 3335 fremgår det klart af bemærkningerne til radio- og fjernsynslovens § 17 om bestyrelsens overordnede programansvar, at DR's bestyrelse ikke har kompetence i forbindelse med den daglige programvirksomhed eller mulighed for at blande sig i enkeltprogrammer, og at varetagelsen af det overordnede programansvar først og fremmest forventes løftet ved generelle drøftelser på bestyrelsesmøder og ved f.eks. temadebatter om programtyper og tilrettelæggelsen af disse.

Det er altså min opfattelse, at der herved er fastlagt tilstrækkeligt klare rammer for bestyrelsens varetagelse af det overordnede programansvar, og det udelukker hundrede procent, at bestyrelsen kan blande sig i enkeltprogrammer – det må man ikke gøre.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Inden jeg giver fru Mette Frederiksen ordet, så vil jeg gerne sige, at jeg som formand har vurderet, at en begrundelse er rimelig for det spørgsmål, der er stillet.

Mette Frederiksen (S):

Jeg er glad for, at kulturministeren understreger, at DR's bestyrelse ikke må blande sig i de enkelte programmer. Det tror jeg at der er mange andre end undertegnede der er glade for, ikke mindst de journalister, der er ansat til at sørge for, at DR leverer den vare, som seere og lyttere med rette efterspørger, har behov for, fortjener og alt muligt andet.

Jeg kan altså forstå på ministeren, at bestyrelsen ikke må blande sig i de enkelte programmer. Vi har jo gentagne gange hørt medlemmer af

DR's nuværende bestyrelse sige det modsatte. Vi har jo hørt både forligspartiet Dansk Folkeparti og bestyrelsesmedlemmer udlægge lovteksten anderledes end kulturministeren, og bestyrelsesmedlemmer, der siger: Vi må gerne blande os i de enkelte programmer, og det ser vi faktisk som en af vores opgaver.

Hvis det er kulturministeren, der har ret i denne her sag, har kulturministeren så slet ikke nogen som helst mulighed for eller noget som helst incitament til at gøre noget ved, at der så er bestyrelsesmedlemmer, der fortolker lovteksten fuldstændig forkert?

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Jeg vil meget nødig stilles til ansvar for, hvad politikere fra andre partier siger; jeg synes, jeg har besvær nok med min egen regering nogle gange, men det skal nu nok gå.

Regeringens holdning er fuldstændig klar, og jeg er den, der har det sidste ord i den sag: Man må ikke blande sig i enkeltprogrammer. Hvis det er sådan, at bestyrelsen blander sig i enkeltprogrammer, så skrider jeg ind. Så enkelt kan det siges, og så klart har vi jo sagt det fra dag et.

Jeg vil godt gentage: På trods af, at det nu er blevet sagt 5-6 gange fra spørgerens side, at det bliver problematiseret, så har jeg sagt fuldstændig klart som minister flere gange, at man ikke må blande sig i enkeltprogrammer, det står i bemærkningerne til loven, det står i medieforliget, og det er simpelt hen sagens kerne: Man må ikke blande sig i enkeltprogrammer. Hvad en enkelt eller to så har sagt, kan jeg jo ikke stå til ansvar for; mange kan jo mene meget. Det, der er det vigtigste, er, at man ikke må diskutere enkeltprogrammer; det må man ikke.

Mette Frederiksen (S):

Vi må lige have det på det rene. Det er jo kulturministeren, der har udpeget en bestyrelse for Danmarks Radio, og hvis man har endda fremtrædende medlemmer af den bestyrelse, der fortolker lovens ord og tekst fundamentalt anderledes, end kulturministeren gør, så er det da bemærkelsesværdigt, at vi har en minister, der siger: Det er ikke mit ansvar, det ønsker jeg ikke at blande mig i, jeg har fuld tiltro til bestyrelsen – når det, vi kan se, er, at i hvert fald dele af DR's bestyrelse fortolker teksten fuldstændig anderledes, end ministeren selv gør.

Kl. 14.55

Derfor bliver jeg jo nødt til at adspørge kulturministeren: Hvad skal der til fra bestyrelsens

eller de enkelte bestyrelsesmedlemmers side, for at kulturministeren træder i aktion på det her spørgsmål og lige præcis tager sit politiske ansvar alvorligt?

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Jeg forstår ikke helt, hvad det er, vi diskuterer. Loven er fuldstændig klar, regeringens holdning er fuldstændig klar, det fremgår fuldstændig klart af medieforliget. Der behøver sådan set ikke være andre kommentarer til det. At nogle mener noget andet, er jo fair nok i et demokratisk samfund, men grundlaget er, at man ikke må blande sig i enkeltprogrammer.

Det er jo ligesom, kan jeg betro fru Mette Frederiksen, i alle mulige andre bestyrelser, som vi fra regeringens side udpeger, at der jo altid er bestyrelsesmedlemmer, som har forskellige holdninger til mange forskellige ting, men når dagen er færdig og konklusionerne skal drages, så gør man det jo på baggrund af det lovgrundlag, der er. Og man må ikke blande sig i enkeltprogrammer. Det har jeg også forstået er bestyrelsens opfattelse, det ligger i den forretningsorden, der er for bestyrelsens arbejde. Så der er såmænd ikke så meget at diskutere.

Jeg vil ikke gå ind og diskutere, hvad et enkelt bestyrelsesmedlem har sagt eller gjort, for jeg er ikke sikker på, at han eller hun – jeg ved ikke, hvem det er, spørgeren hentyder til – har sagt de ting; jeg har ikke set det, jeg har ikke hørt det, og det må vedkommende jo sådan set have lov til at mene, det er jo sådan set et frit samfund.

Vores holdning er klar, og det vil jeg godt gentage, jeg tror, det er for niende gang i dag: Bestyrelsen må ikke blande sig i enkeltprogrammer. Og så tror jeg altså ikke, jeg har mere at sige til det. Det må man ikke.

Mette Frederiksen (S):

Det er jo himmelråbende, at en kulturminister i forhold til, hvordan DR's bestyrelse fortolker lovtæksten, siger, at det er fair nok i et demokratisk samfund at have forskellige udlægninger af, hvad en lov betyder. Spurgt på en anden måde: Skal DR's bestyrelse ikke overholde Danmarks lovgivning? Det går jeg ud fra at kulturministeren vil svare bekræftende på. Og hvis DR's bestyrelse skal det, så betyder det vel også, at de enkelte medlemmer af DR's bestyrelse skal overholde lovens tekst, og den er altså udlagt i dag fra kulturministerens side sådan, at det ikke er tilladt at blande sig i de enkelte programmer i

DR. Det er der altså bestyrelsesmedlemmer, der har udtrykt ønske om at få lov til at gøre. Der ved forbryder man sig altså imod den tekst, der ligger i medieforliget og i den tilhørende lovgivning, og så har kulturministeren altså et problem.

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Undskyld, jeg siger det, men jeg føler mig lidt som drengen i »Kejserens nye klæder« nu. Hvor er tøjet henne, fru Mette Frederiksen?

Man må ikke som bestyrelse blande sig i enkeltprogrammer. Det er en helt absurd diskussion, det her. Skal jeg stå til ansvar for, hvad xx person mener?

Lovgrundlaget er i orden, og det er det, jeg har ansvaret for. Jeg skal nok sørge for, at man efterlever det, og det har jeg også forstået at bestyrelsen ikke har nogen som helst problemer med. Der er ingen fra ledelsen i Danmarks Radio eller fra bestyrelsens ledelse, der har fortalt mig, at der er noget problem i det, så, ja, jeg opfatter det her som en ikkesag.

Der er såmænd ikke mere at diskutere, og jeg har ikke tænkt mig at kommentere mere på det andet end at sige for, er det nu tiende gang?: Bestyrelsen må ikke blande sig i enkeltprogrammer, men har det overordnede programansvar, og det er den politik, der bliver ført i bestyrelsen. Hvis man skriger fra det grundlag, så griber jeg ind. Det betyder ikke, at man ikke må diskutere det overordnede programansvar, temaer osv., osv., det er helt fair, men man må ikke diskutere et konkret enkeltprogram.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Bortfaldet spørgsmål

Den fg. formand (Grete Schødt's):

Spørgsmål nr. S 3286, der er stillet til integrationsministeren af fru Elsebeth Gerner Nielsen, er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der her efter er bortfaldet, lød således:

Spm. nr. S 3286

Til integrationsministeren (14/5 03) af:

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

»Vil ministeren redegøre for, hvilke generelle konsekvenser ombudsmandens rapport (Forvaltningsret 123.2-296.1) får dels for den fremti-

dige administrative praksis i forhold til udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, jf. § 9, stk. 9, dels for revurderingen af tidligere afslag på opholdstilladelse med udgangspunkt i begrundelsen: Proformaægteskab?»

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 22. maj, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 15.00

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Grete Schødts):
Der er ikke mere på dagsordenen.